

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BRZYZINY DO ROKU 2030

BRZYZINY 2025

OPRACOWANIE:

Urząd Gminy Brzeziny

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

Skład zespołu:

mgr Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,

mgr inż. Iwona Nowacka – recenzent,

mgr Tomasz Michałowicz.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

1. WPROWADZENIE.....	5
2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	7
3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	11
3.1. Wprowadzenie	11
3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna.....	11
3.3. Przyczyny degradacji obszaru	19
3.3.1. Sfera społeczna	19
3.3.2. Sfera gospodarcza	29
3.3.3. Sfera środowiskowa	31
3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	35
3.3.5. Sfera techniczna	41
3.4. Lokalne potencjały obszaru	48
3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	55
4. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	58
5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ	60
6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	63
6.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	64
6.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	77
7. OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM	80
8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	90
8.1. Kompleksowość programu	90
8.2. Koncentracja programu	90
8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	91
8.3.1. Komplementarność przestrzenna.....	92
8.3.2. Komplementarność problemowa.....	93
8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	94
8.3.4. Komplementarność międzyokresowa	95
8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania	97
9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	99
10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	102

10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	102
10.2. Koszty zarządzania	104
10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu	104
11. OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI	106
12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI .	112
12.1. Monitoring programu.....	112
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych	112
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu	113
13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	115
14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI	116
15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	117
16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	118
16.1. Wskazanie zakresu zmian w planie ogólnym gminy.....	118
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	118
17 ZAŁĄCZNIKI	119
Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	119
Załącznik nr 2: Tabela ewaluacyjna	119
Załącznik nr 3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	120
Spis tabel.....	121
Spis rycin.....	123

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Z tego względu, nadawanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą stanowić jedynie narzędzie, a nie cel rewitalizacji.

Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyły rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w gminie nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 278). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą nr XXVII/230/2017 Rady Gminy Brzeziny z dnia 08.05.2017 r. w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Jedynym dotychczas sformalizowanym okresem, w którym Gmina Brzeziny prowadziła rewitalizację były lata 2017-2025, kiedy to obowiązywał „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny”. Należy jednocześnie zauważyć, że działania noszące znamiona zadań rewitalizacyjnych, realizowane były również przed 2017 rokiem, jednak nie były one uporządkowane w ramach dokumentu tematycznego w tym zakresie. Zmieniający się sposób rozumienia procesów rewitalizacji oraz doświadczenia polskich samorządów

w tym zakresie, przyczyniły się do widocznej zmiany podejścia w metodzie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Coraz częściej działania rewitalizacyjne oznaczają wieloaspektowy i zintegrowany charakter. Wzmocnienie roli interesariuszy rewitalizacji z jednoczesnym zwiększeniem partycypacji społecznej sprawiło, że Gminny Program Rewitalizacji stał się kluczową pozycją w systemie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 opracowany w oparciu o ustawę o rewitalizacji, stanowi dla gminy zaawansowane narzędzie, które w sposób ciągły, uporządkowany i spójny, nie tylko wyprowadzi ze stanu kryzysowego obszar zdegradowany, ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na tym obszarze oraz zapobieganie realizacji zagrożeń.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 28); inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy; organy władzy publicznej; inne niż wymienione wyżej podmioty, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Burmistrza, wójta albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Gmina Brzeziny to wiejska gmina położona w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kaliskim. Jej siedzibą administracyjną jest wieś Brzeziny. Jednostka charakteryzuje się przewagą rolniczego krajobrazu oraz stosunkowo wysokim udziałem lasów. Gmina leży na Wysoczyźnie Kaliskiej, w niedalekiej odległości od miasta Kalisza – jednego z najstarszych miast Polski. Odległość od Kalisza wynosi zaledwie kilkanaście kilometrów, co sprzyja powiązaniom gospodarczym i społecznym. Brzeziny graniczą z następującymi gminami: Błaszki (woj. łódzkie), Godziesze Wielkie, Szczytniki, Opatówek, Kraszewice (woj. wielkopolskie). Gmina Brzeziny ma charakter rolniczy – dominuje tu uprawa zbóż, ziemniaków oraz hodowla bydła i trzody chlewnej. Tereny Gminy są także atrakcyjne przyrodniczo, z licznymi lasami i dolinami rzek, co sprzyja turystyce pieszej i rowerowej. Mieszkańcy kultywują lokalne tradycje, a na terenie Gminy odbywają się liczne imprezy folklorystyczne i dożynki. Według danych Urzędu Gminy Brzeziny, na koniec 2016 roku (a więc na moment opracowania diagnozy delimitacyjnej obszaru rewitalizacji) Gmina liczyła 5 875 mieszkańców. Dla porównania, w roku 2024 było to 5 766 mieszkańców, co świadczy o postępującym zjawisku depopulacji.

Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Brzeziny została przeprowadzona na podstawie szczegółowej diagnozy społeczno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej całego obszaru Gminy, przeprowadzonej w ramach przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji w 2017 roku. Obszar Gminy został podzielony na jednostki odpowiadające sołectwom oraz miejscowościom, a dla każdej z nich analizowano zestaw wskaźników opisujących poziom rozwoju i występowania zjawisk kryzysowych.

W analizie uwzględniono m.in. dane demograficzne (np. liczba ludności, struktura wiekowa), poziom bezrobocia i korzystania z pomocy społecznej, skalę występowania ubóstwa, alkoholizmu, przemocy w rodzinie oraz poziom przestępczości. Pod względem przestrzenno-funkcjonalnym analizowano dostępność i stan infrastruktury technicznej, społecznej i rekreacyjnej, stan zabudowy, komunikację i dostęp do usług publicznych. Uwzględniono również jakość środowiska naturalnego oraz poziom rozwoju lokalnej gospodarki.

Na tej podstawie wyodrębniono obszary zdegradowane, czyli takie, na których kumuluje się najwięcej negatywnych zjawisk. Spośród nich wybrano następnie mniejsze terytorium — obszar rewitalizacji — który wymaga skoncentrowanej interwencji i jest najbardziej dotknięty kryzysem. Wybór został dokonany na podstawie diagnozy załączonej do uchwały nr XXVII/230/2017 Rady Gminy Brzeziny z dnia 08.05.2017 r. w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, co oznacza, że jego wyznaczenie było uzasadnione analizą danych i przeprowadzonymi konsultacjami społecznymi.

Obszary wybrane do rewitalizacji to te, gdzie zidentyfikowano jednocześnie poważne problemy społeczne (np. wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobocie, brak aktywności obywatelskiej), jak również deficyty w zakresie infrastruktury, przestrzeni publicznych oraz funkcjonowania podstawowych usług. Wyznaczenie tych terenów pozwala na skoncentrowanie działań naprawczych i rozwojowych, w tym inwestycji oraz inicjatyw społecznych.

W ramach procesu delimitacji Gmina została poddana analizie ilościowej i jakościowej. Analiza ta opierała się na danych pochodzących z Urzędu Gminy Brzeziny, jednostek podległych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu, Komendy Miejskiej Policji oraz Zakładu Obsługi Komunalnej. Uwzględniono zarówno negatywne zjawiska społeczne, jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niska jakość edukacji czy ograniczone uczestnictwo w życiu publicznym, jak również inne problemy o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym.

W wyniku analiz wyznaczono jako obszary zdegradowane miejscowości: Dzięcioły, Jamnice, Moczalec, Piegonisko Pustkowie, Piegonisko-Wieś, Przystajnia Kolonia, Rożenno, Sobiesęki, Wrząca oraz Zagórna.

Spośród nich, na podstawie stopnia nasilenia negatywnych zjawisk oraz istniejących potencjałów, szczególnie w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej, do obszaru rewitalizacji wybrano sześć sołectw: Moczalec, Sobiesęki, Dzięcioły, Piegonisko-Wieś, Wrząca oraz Zagórna. Wybór ten został również podyktowany znaczeniem tych miejscowości dla rozwoju Gminy Brzeziny i możliwością osiągnięcia efektów synergii poprzez skoncentrowane działania.

Podział na obszary problemowe był również poprzedzony konsultacjami społecznymi, w tym warsztatami i badaniami ankietowymi, które pozwoliły uwzględnić głos mieszkańców i lokalnych interesariuszy przy ostatecznym wyznaczeniu obszarów do działań naprawczych.

Moczalec to sołectwo o problemach infrastrukturalnych, takich jak zły stan dróg gminnych oraz brak ścieżek rowerowych. Zidentyfikowano także ograniczony dostęp do przestrzeni wspólnych.

Sobiesęki mierzy się z podobnymi barierami infrastrukturalnymi, ale jednocześnie wykazuje potencjał poprzez funkcjonowanie szkoły, która wymaga jednak kompleksowych działań modernizacyjnych. Znaczące są również problemy społeczne, w tym ubóstwo i niska aktywność zawodowa mieszkańców.

Dzięcioły to miejscowość z niedoborem infrastruktury społecznej i ograniczonym dostępem do placówek edukacyjno-integracyjnych. Dodatkowo wskazuje się tu brak bezpiecznych przestrzeni publicznych i potrzeby działań profilaktycznych względem młodzieży.

Piegonisko-Wieś zmaga się z problemami społecznymi, takimi jak ograniczony dostęp do wsparcia instytucjonalnego i pogarszająca się demografia.

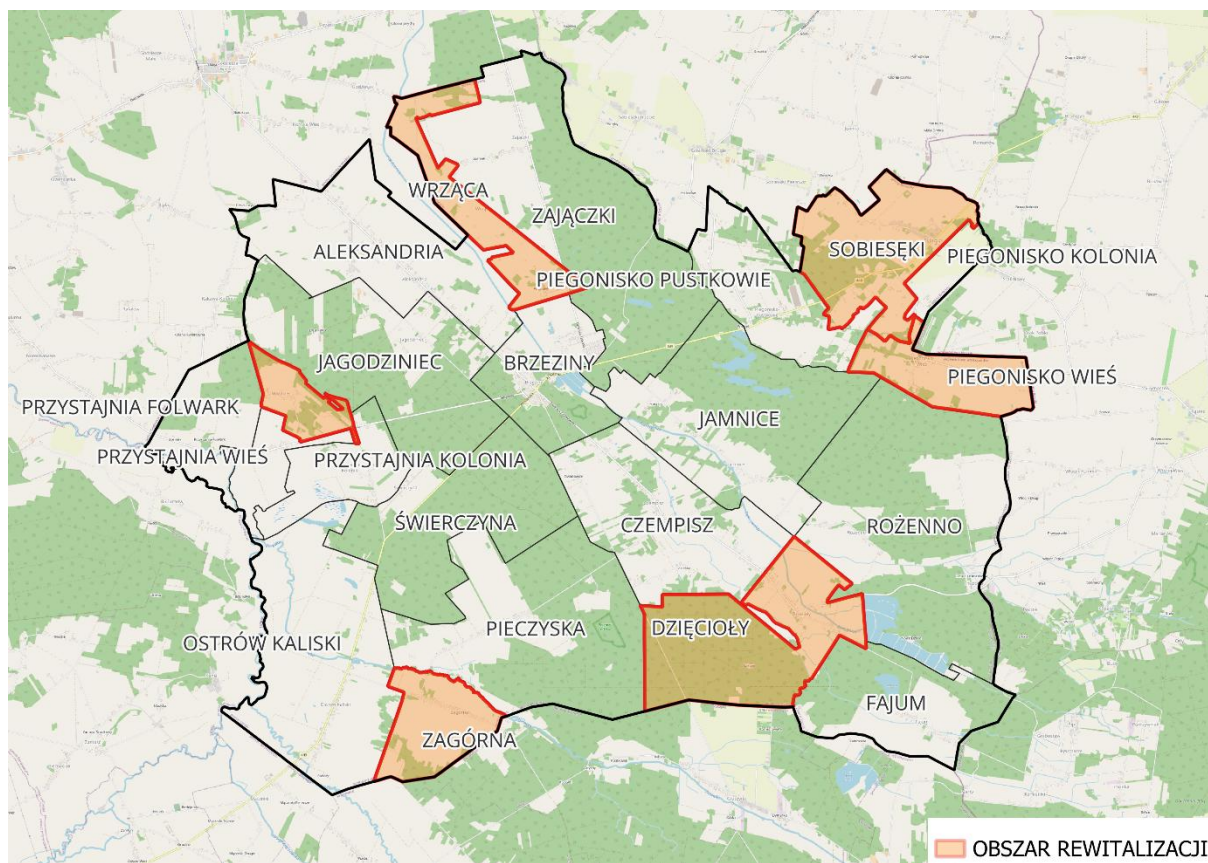
Wrząca to sołectwo o bardzo niskim zaludnieniu, co potęguje problemy związane z izolacją społeczną. Brak przestrzeni integracyjnych i rekreacyjnych wskazuje na potrzebę tworzenia lokalnych punktów aktywności i wspólnego spędzania czasu.

Zagórna ma niewykorzystany potencjał lokalowy – budynek po OSP wymaga adaptacji. Miejscowość wskazywana była jako przykład problemów z wyludnianiem się, brakiem aktywności społecznej i ograniczonym dostępem do usług.

Wszystkie te miejscowości zostały ujęte w obszarze rewitalizacji, ponieważ łączy je kumulacja trudności społeczno-gospodarczych oraz słabo rozwinięta infrastruktura publiczna, co ogranicza aktywność lokalnych społeczności i pogłębia procesy marginalizacji. Wskazane obszary charakteryzują się również niskim wskaźnikiem dostępności do usług publicznych i brakiem dogodnych przestrzeni wspólnych, co utrudnia budowanie kapitału społecznego oraz rozwój lokalnych inicjatyw.

Obszar rewitalizacji zajmuje łącznie 21,68 km², co stanowi 17,07% powierzchni Gminy, i w roku 2016 zamieszkiwało go 1 155 osób, co stanowiło 19,72% ludności Gminy – oba wskaźniki mieszczą się w granicach ustawowych. Ze względu na realizację części działań rewitalizacyjnych oraz dostrzeżenia dalszych problemów społecznych i innych na obszarze rewitalizacji, władze Gminy Brzeziny zdecydowały się w 2025 roku opracować nowy Gminny Program Rewitalizacji, dotyczący tożsamego obszaru, jednak zawierający aktualizację danych dotyczących poszczególnych problemów oraz działań, których realizacja pozwoli na ich rozwiązanie.

Obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie Gminy Brzeziny przedstawia poniższa mapa.

Rycina 1 Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Brzeziny

Źródło: opracowanie własne.

3.1. Wprowadzenie

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy wyznaczonego **obszaru rewitalizacji** przyjętego uchwałą nr XXVII/230/2017 Rady Gminy Brzeziny z dnia 08.05.2017 r. w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i wyznaczonego na podstawie Diagnozy gminy Brzeziny do Programu Rewitalizacji na lata 2016-2022 oraz konsultacji społecznych.

Celem diagnozy szczegółowej **jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny**, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym **włączenie interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

Przedstawiona w poniższym rozdziale diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji obejmuje analizę problemów aktualnych na moment opracowywania dokumentu (rok 2025). Przedstawione wskaźniki dotyczą roku 2024 i potwierdzają dalsze występowanie problemów, które stwierdzono podczas diagnozy delimitacyjnej przeprowadzonej w 2017 roku.

3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna

Struktura przestrzenno-funkcjonalna Gminy Brzeziny charakteryzuje się rozproszonym układem osadniczym typowym dla gmin wiejskich o rolniczym profilu gospodarczym. Gmina obejmuje 21 miejscowości, zorganizowanych w 19 sołectw, a jej głównym ośrodkiem administracyjnym i usługowym jest położona w centrum Gminy wieś Brzeziny, pełniąca funkcję centrum lokalnego. W Brzezinach zlokalizowane są najważniejsze instytucje publiczne, w tym Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Brzezińskie Centrum Kultury i Biblioteka, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz placówki edukacyjne.

Większość pozostałych miejscowości pełni funkcje mieszkaniowo-rolnicze, często z dominującą zabudową zagrodową i jednorodzinną. Część z nich posiada również sale wiejskie, remizy OSP, place zabaw oraz podstawową infrastrukturę społeczną, która

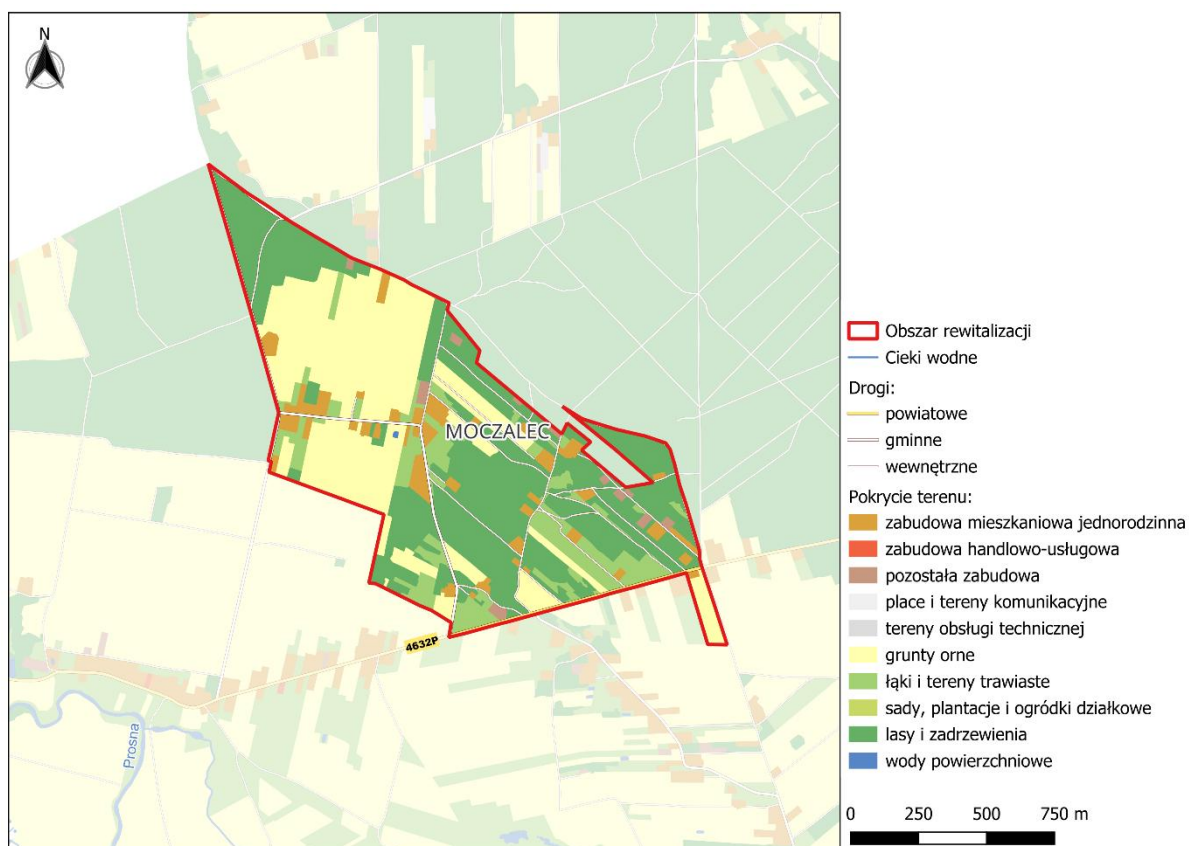
umożliwia prowadzenie lokalnych działań kulturalnych i integracyjnych, choć jej stan techniczny i wyposażenie są zróżnicowane. Funkcje usługowe są w znacznym stopniu skoncentrowane w Brzezinach, natomiast w pozostałych wsiach dostęp do usług społecznych i komercyjnych bywa ograniczony, co wpływa na konieczność dojazdów mieszkańców do Kalisza lub innych większych ośrodków.

W strukturze przestrzennej Gminy ważną rolę odgrywają tereny rolnicze, które stanowią dominującą formę użytkowania gruntów. Istotne są również rozproszone tereny leśne i zadrzewienia śródpolne, pełniące funkcje przyrodnicze, krajobrazowe i rekreacyjne. Infrastruktura komunikacyjna opiera się głównie na układzie dróg powiatowych i gminnych, łączących poszczególne miejscowości między sobą oraz z miastem Kalisz. Na uwagę zasługuje rozwijająca się sieć ścieżek rowerowych, która sprzyja turystyce lokalnej i integracji przestrzennej w regionie.

Gmina Brzeziny ma również potencjał do rozwijania funkcji rekreacyjnych i turystycznych, m.in. dzięki atrakcyjnemu położeniu przyrodniczemu, obecności stawu gminnego w Brzezinach z infrastrukturą wypoczynkową oraz lokalnym twórcom kultury i produktów regionalnych. Jednak pełne wykorzystanie tego potencjału wymaga wzmocnienia spójności funkcjonalnej pomiędzy miejscowościami oraz dalszego rozwoju usług publicznych i społecznych dostępnych w mniejszych wsiach.

Mimo, że działania rewitalizacyjne realizowane będą głównie w obszarze zabudowanym, istotne jest rozeznanie struktury przestrzenno-funkcjonalnej poszczególnych podobszarów rewitalizacji.

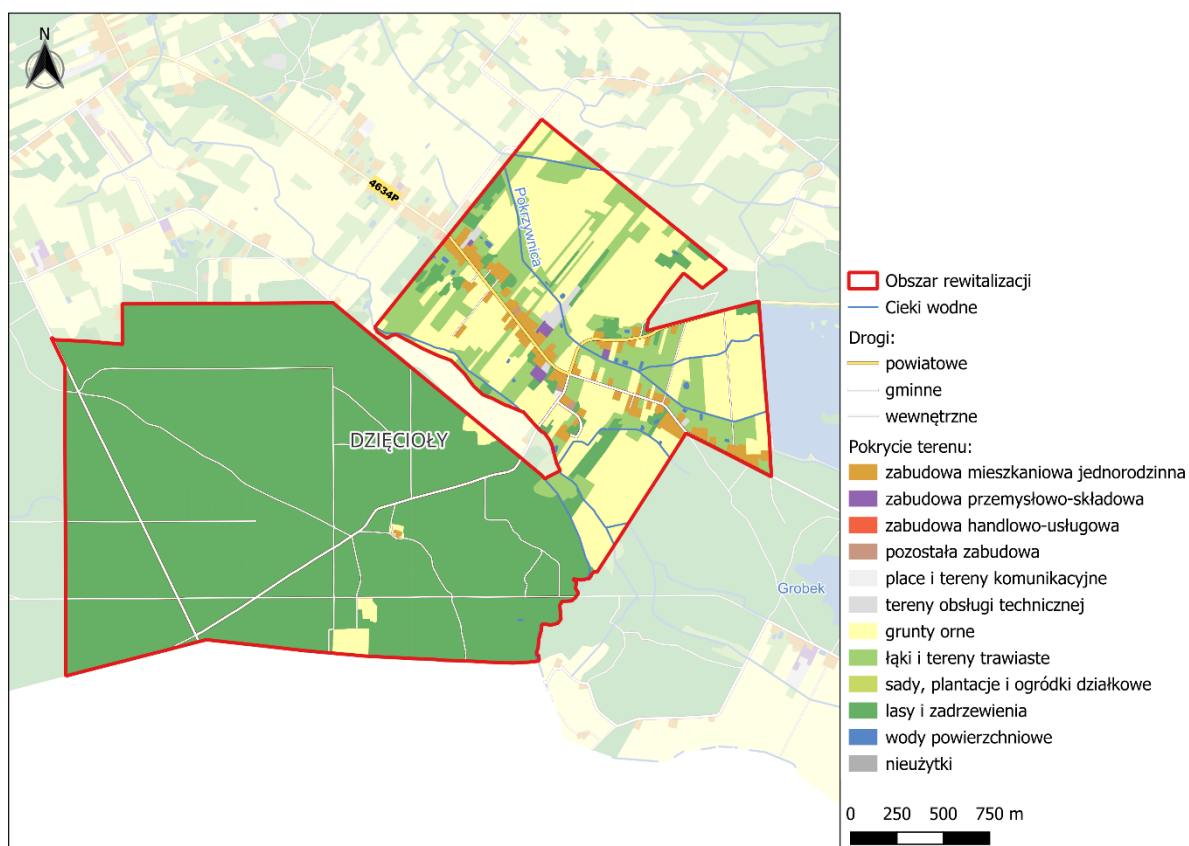
Podobszar rewitalizacji Moczalec zdominowany jest w większości przez lasy i zadrzewienia oraz w zachodniej części przez grunty orne. Zabudowa jest bardzo rozproszona, przy czym w zdecydowanej większości jest to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. W strukturze przestrzennej widoczne są również łąki i tereny trawiaste, natomiast nie występują większe ciekі wodne. Południową granicę jednostki stanowi droga powiatowa 4632P. W miejscowości nie ma sali wiejskiej, a jedyny teren wykorzystywany w celach integracji społecznej to plac zabaw i zadaszona altana zlokalizowana mniej-więcej w centrum wyznaczonego podobszaru.

Rycina 2 Pokrycie terenu podobszar Moczalec

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

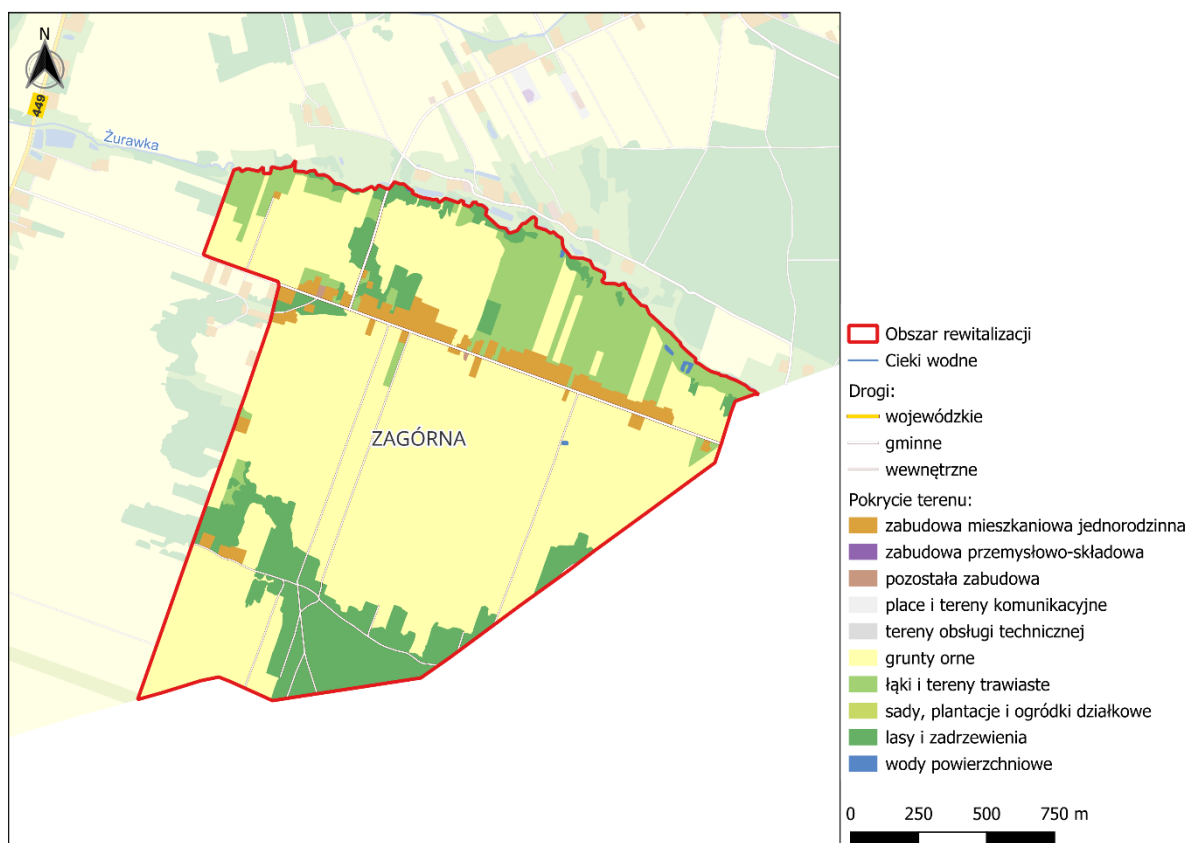
Podobszar Dzieńcioły w zachodniej i południowej części zdominowany jest przez kompleks leśny. Północna i wschodnia część to głównie grunty orne, łąki i tereny trawiaste, a także zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna skoncentrowana w większości przy drogach gminnych, wewnętrznych i drodze powiatowej 4634P. Występują również niewielkie tereny zabudowy przemysłowo-składowej oraz tereny obsługi technicznej. Przez jednostkę przepływają cieki wodne – w tym rzeka Pokrzywnica. Należy jednak zaznaczyć, że w tym podobszarze nie występuje zagrożenie powodziowe związane z obecnością cieku wodnego. Infrastruktura społeczna zlokalizowana jest w centrum zamieszkałej części wsi – stanowią ją głównie boisko i altana rekreacyjna, a także położone po przeciwległej stronie plac zabaw i nieużytkowany obecnie budynek szkoły.

Rycina 3 Pokrycie terenu podobszar Dzięcioły

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

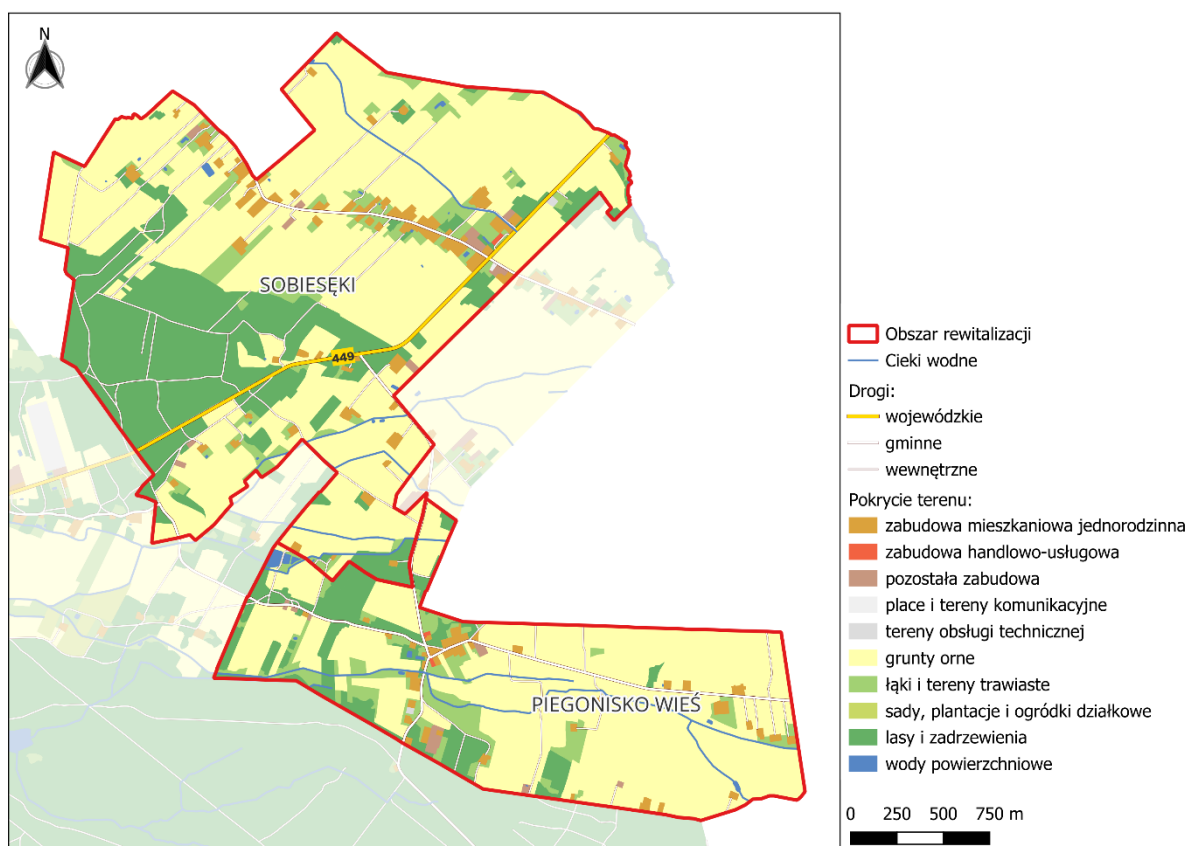
Podobszar rewitalizacji Zagórna to w zdecydowanej większości grunty orne. Lasy i zadrzewienia skoncentrowane są głównie w południowej części obszaru, natomiast na północy znajdują się łąki i tereny trawiaste związane z przebiegającą rzeką Żurawką (mimo cieku wodnego w jednostce nie występuje zagrożenie powodziowe). Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna skoncentrowana jest w dużej mierze po jednej stronie głównej drogi prowadzącej przez wieś, jednak dodatkowo występuje kilka zabudowań rozproszonych. Jako miejsce integracji społecznej wskazać można budynek, który częściowo wykorzystywany jest przez OSP Zagórna – zlokalizowany jest pośrodku miejscowości.

Rycina 4 Pokrycie terenu podobszar Zagórna

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

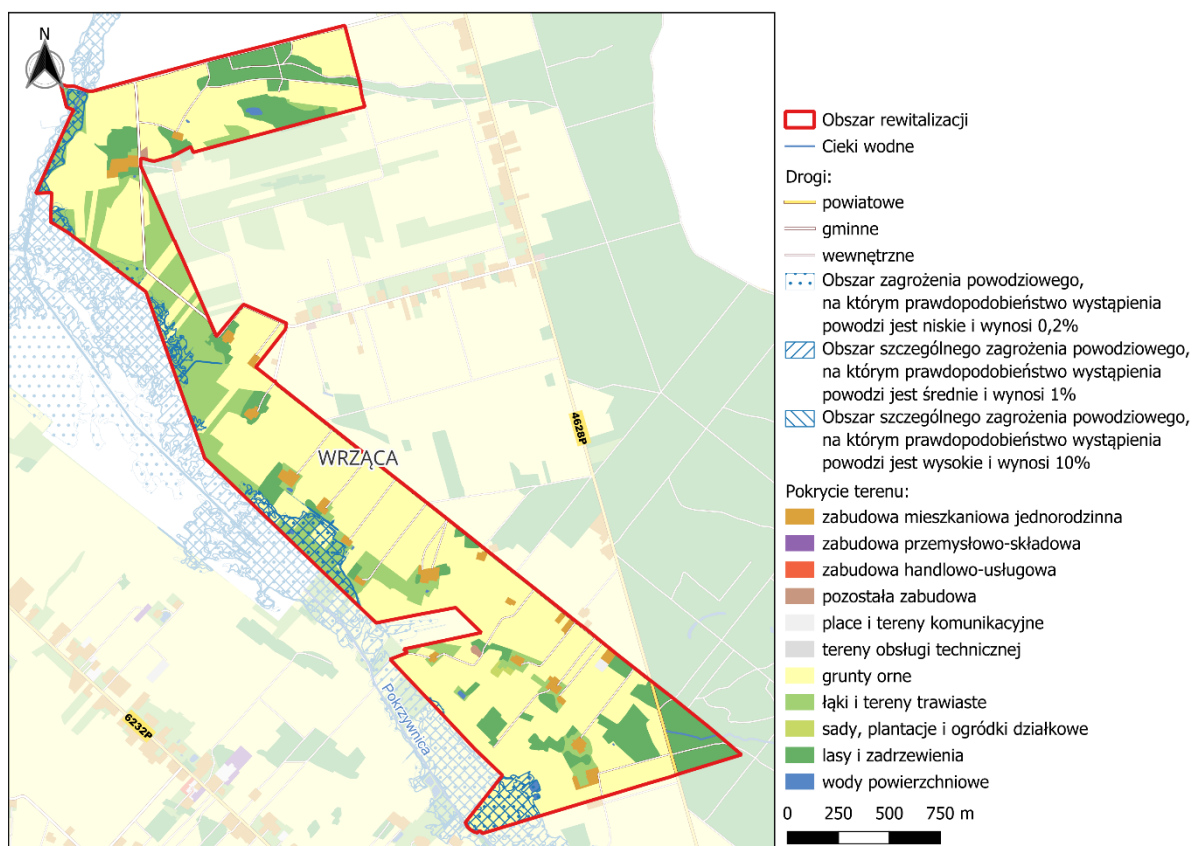
Piegonisko-Wieś i Sobiesęki to sąsiadujące ze sobą podobszary rewitalizacji, które są podobne pod względem przestrzenno-funkcyjnym. Dominują w nich grunty orne, z niewielkim udziałem łąk i terenów trawiastych, a także lasów – jedyny większy kompleks leśny zlokalizowany jest w południowo-zachodniej części podobszaru Sobiesęki. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna jest dość rozproszona, częściowo zlokalizowana przy głównych drogach. Przez Sobiesęki przebiega droga wojewódzka nr 449. Dodatkowo, w obu podobszarach znajdują się niewielkie cieki wodne, jednak ich występowanie nie wiąże się z zagrożeniem powodziowym. Główna infrastruktura społeczna i edukacyjna to Szkoła Podstawowa i położona obok remiza OSP w Sobiesękach (centralna część najgęściej zabudowanej części miejscowości) oraz sala wiejska z remizą OSP w Piegonisku-Wsi (również w gęściej zabudowanej części miejscowości).

Rycina 5 Pokrycie terenu podobszary Sobiesęki i Piegonisko-Wieś

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Podobszar rewitalizacji Wrząca w większości zajmują grunty orne oraz łąki i tereny trawiaste. Gdzieś występują również mniejsze fragmenty leśne i zadrzewione. Miejscowość charakteryzuje się najmniej liczną i najbardziej rozproszoną zabudową mieszkaniową jednorodziną spośród podobszarów rewitalizacji. Mniej-więcej pośrodku miejscowości znajduje się nowopowstała świetlica wiejska, która stanowi centrum życia lokalnego. Na zachód od podobszaru przepływa rzeka Pokrzywnica, a z jej przebiegiem wiąże się zagrożenie powodziowe. Podobszar rewitalizacji Wrząca znajduje się częściowo: na obszarze zagrożenia powodziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%, na obszarze szczególnego zagrożenia powodziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na obszarze szczególnego zagrożenia powodziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%. Wszelkie działania rewitalizacyjne planuje się poza zasięgiem zagrożenia powodziowego, ewentualnie w przypadku działań na obszarze zagrożenia powodzią respektowane będą odpowiednie przepisy odrębne.

Rycina 6 Pokrycie terenu podobszar Wrząca

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Na obszarze rewitalizacji nie występują obszarowe ani indywidualne formy ochrony przyrody. Z kolei poza obszarem rewitalizacji w Gminie Brzeziny znajdują się:

- Rezerwat przyrody „Brzeziny” – rezerwat florystyczny o powierzchni 4,41 ha, utworzony w 1958 roku, chroniący stanowisko długosza królewskiego (*Osmunda regalis*), największej polskiej paproci;
- Rezerwat przyrody „Olbina” – rezerwat leśny o powierzchni 16,63 ha, również utworzony w 1958 roku, obejmujący starodrzew z jodłą pospolitą na północnej granicy jej naturalnego zasięgu;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Prosny” – obszar o powierzchni 5341,40 ha, obejmujący m.in. tereny w Leśnictwach Winiary, Zajączki, Wróbel, Brzeziny i Wilcze Ługi, mający na celu ochronę doliny rzeki Prosny i jej otoczenia;
- Pomniki przyrody – na terenie gminy zarejestrowano pojedyncze drzewa (dęby szypułkowe) uznane za pomniki przyrody.

W granicach wyznaczonych podobszarów rewitalizacji występuje niewiele obiektów zabytkowych. Zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa (dostęp dnia 20.05.2025 r.), w granicach obszaru rewitalizacji w Gminie Brzeziny nie występują obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych. Z kolei do rejestru zabytków archeologicznych wpisane jest tylko jedno stanowisko o nazwie Zagórna, st. 2 – cmentarzysko z epoki brązu położone w granicach podobszaru Zagórna (nr 449A z 1984-

10-22, 449A z 1986-08-27). Poniżej przedstawiono wykaz obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków Gminy Brzeziny.

Tabela 1 Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków występujące w granicach podobszarów rewitalizacji

Miejscowość	Obiekt	Ulica/nr	Technika	Czas powstania	Właściciel
Dzięcioły	zagroda nr 28 - obora	Dzięcioły 28	ruda - drewno	pocz. XX w.	właściciel prywatny
Dzięcioły	dom	Dzięcioły 60	drewniany	pocz. XX w.	właściciel prywatny
Moczalec	dom	Moczalec 23	drewniany	ok. 1920 r.	właściciel prywatny
Moczalec	dom	Moczalec 27	drewniany	ok. 1915 r.	właściciel prywatny
Sobiesęki	Kościół parafialny pw. Niepokalanego Serca NMP	Sobiesęki 2a	murowany	1930 r.	parafia pw. Niepokalanego Serca NMP
Sobiesęki	dom	Sobiesęki 25	drewniany	1 ćw. XX w.	właściciel prywatny
Wrząca	dom	Wrząca 12	murowany	ok. 1907 r.	właściciel prywatny
Wrząca	dom	Wrząca 13	drewniany	ok. 1920 r.	właściciel prywatny
Wrząca	zagroda nr 15 - dom	Wrząca 15	drewniany	ok. 1920 r.	właściciel prywatny
Wrząca	zagroda nr 15 - obora	Wrząca 15	ruda	ok. 1920 r.	właściciel prywatny
Wrząca	zagroda nr 10 - obora	Wrząca 10	ruda	pocz. XX w.	właściciel prywatny
Zagórna	dom	Zagórna 46	drewniany	1 ćw. XX w.	właściciel prywatny

Źródło: Opracowanie na podstawie gminnej ewidencji zabytków Gminy Brzeziny.

3.3. Przyczyny degradacji obszaru

3.3.1. SFERA SPOŁECZNA

W każdym z wyznaczonych podobszarów rewitalizacji, a więc w jednostkach: Moczalec, Sobiesęki, Piegonisko-Wieś, Wrząca, Zagórna i Dziecioły, analiza wskaźnikowa wyznaczająca obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji z 2017 roku wykazała nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych. Analiza przeprowadzona w celu pogłębienia diagnozy w roku 2025 potwierdziła, że na omawianym obszarze w dalszym ciągu występuje szczególne w skali Gminy nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych. W analizie skupiono się na wskaźnikach mogących obiektywnie przedstawić sytuację obszaru rewitalizacji w zakresie bezrobocia, alkoholizmu, ubóstwa, przestępczości, niskiego kapitału społecznego i poziomu uczestnictwa w życiu publicznym. Dodatkowo, na obszarze rewitalizacji zamieszkuje stosunkowo dużo mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami (w tym przypadku problem powiązany jest z brakiem dostępności przestrzeni publicznych dostosowanych do tych osób). Poniższa tabela przedstawia szczegółowe porównanie analizowanych wskaźników w ujęciu poszczególnych podobszarów rewitalizacji, średniej dla obszaru rewitalizacji oraz średniej dla Gminy.

Tabela 2 Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Brzeziny

Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Moczałec	Sobiesęki	Piegonisko-Wieś	Wrząca	Zagórna	Dzięcioły	Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	2,46	0,66	0,72	1,06	2,27	3,49	1,90	1,20
	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	3,85	1,16	1,35	1,64	4,00	5,42	3,16	2,01
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	33,3%	50,0%	0,0%	0,0%	33,3%	27,3%	28,6%	30,4%
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	66,7%	100,0%	0,0%	100,0%	33,3%	0,0%	28,6%	20,3%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	0,8%	0,3%	0,0%	1,1%	0,0%	0,3%	0,4%	0,1%
Alkoholizm	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%	0,3%	0,4%	0,1%
Ubóstwo	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	2,5%	1,6%	0,7%	1,1%	0,0%	1,0%	1,2%	0,9%
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	3 560,00	4 719,14	1 200,00	4 000,00	1 502,67	2 250,00	3 014,26	2 550,96

Przestępczość	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 100 mieszkańców	10,66	11,84	23,19	29,79	16,67	5,40	13,39	12,07
	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,82	0,00	0,00	0,00	0,76	0,00	0,18	0,19
Osoby ze szczególnymi potrzebami	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	60,0%	71,4%	66,7%	100,0%	33,3%	50,0%	61,3%	37,7%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	40,0%	14,3%	100,0%	0,0%	66,7%	30,0%	35,5%	24,2%
	Odsetek uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w ogólnej liczbie uczniów	0,0%	10,5%	16,7%	14,3%	0,0%	4,2%	6,7%	24,2%
Kapitał społeczny	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	12,3%	21,7%	22,5%	17,0%	20,5%	18,4%	19,3%	19,8%
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	23,8%	21,4%	23,9%	18,1%	22,7%	17,1%	20,6%	20,6%
	Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2024/2019	103,4%	99,3%	100,7%	90,4%	83,0%	98,4%	96,6%	98,4%
Poziom uczestnictwa w	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji	0,00	0,33	0,72	0,00	0,76	0,32	0,36	0,43

życiu publicznym	społecznych na 100 mieszkańców								
	Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	0,82	0,33	0,72	1,06	0,76	0,32	0,54	0,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brzeziny, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzezinach, Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu i Komendy Powiatowej Policji w Kaliszu.

Zjawiska społeczne charakteryzują się powstawaniem istotnych powiązań przyczynowo-skutkowych, które wpływają na kształtowanie się konkretnych postaw życiowych — niekiedy uznawanych wręcz za dziedziczne. Wzajemne zależności między zjawiskami należącymi do sfery społecznej mają kluczowe znaczenie dla natężenia i natury istniejących problemów.

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, które może przerodzić się w poważny problem, zwłaszcza kiedy jego poziom i natężenie pozostają wysokie w długim okresie. Najbardziej problematyczną sytuacją na rynku pracy jest natomiast nie tyle poziom bezrobocia, co utrzymywanie się tego zjawiska w dłuższej perspektywie czasowej. Niekorzystne tło, które utrwala bezrobocie w gospodarce jest główną przyczyną pojawienia się bezrobocia długookresowego (które trwa ponad rok). Wydłużający się okres poszukiwań pracy wywołuje szereg strat, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym. Stanowi też zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Zjawisko bezrobocia jest widoczne w granicach wszystkich podobszarów rewitalizacji poza miejscowością Piegonisko-Wieś. Podstawowy wskaźnik mówiący o tym zjawisku to liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, który dla całej Gminy kształtował się na poziomie 1,20, przy czym dla całego obszaru rewitalizacji średnia wynosiła 1,90 (nagromadzenie problemu określone jako negatywne odstępstwo od średniej gminnej zanotowano w miejscowościach Moczalec, Zagórna i Dziecioty). Analogicznie przedstawia się wskaźnik obrazujący liczbę osób bezrobotnych wśród 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – wskaźnik dla Gminy Brzeziny to 2,01, a dla obszaru rewitalizacji 3,16 (tutaj również problem występuje głównie w miejscowościach Moczalec, Zagórna i Dziecioty). Często bezrobocie jest jednym z powodów korzystania przez mieszkańców z pomocy społecznej – odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców wynosi dla Gminy 0,1%, a dla obszaru rewitalizacji jest wyższy i wynosi 0,4% (negatywną wartość wskaźnika zanotowano w miejscowościach Moczalec, Sobiesęki, Wrząca i Dziecioty). Wśród mieszkańców będących osobami bezrobotnymi, na obszarze rewitalizacji zaobserwowano również wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych, a także bezrobotnych tylko z wykształceniem podstawowym. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi dla Gminy 30,4% i jest wyższy niż średnia obszaru rewitalizacji (28,6%), przy czym w miejscowościach Moczalec, Sobiesęki i Zagórna wskaźniki były negatywne w stosunku do średniej gminnej wskazując na problem w tych podobszarach. Z kolei udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych dla całej Gminy wynosił 20,3%, natomiast dla obszaru rewitalizacji był wyższy, wynosząc 28,6% (negatywnie odbiegające od średniej gminnej wartości wskaźnika zanotowano w miejscowościach Moczalec, Sobiesęki, Wrząca i Zagórna).

Długotrwale bezrobocie może wpływać negatywnie na sytuację danej osoby na rynku pracy. Przeciętny profil osoby długotrwale bezrobotnej i posiadającej tylko wykształcenie podstawowe, nie jest atrakcyjny dla potencjalnego pracodawcy. Nieposiadanie

odpowiednich kwalifikacji jest niewątpliwie przeszkodą do podjęcia zatrudnienia, jednak dużym problemem jest również brak chęci do podjęcia jakiejkolwiek pracy bądź pozyskiwanie dochodów z nieopodatkowanych źródeł. Problem bezrobocia ma negatywne konsekwencje zarówno dla osoby bezrobotnej, jak i tkanki społecznej, w tym przede wszystkim rodziny i najbliższego otoczenia osoby dotkniętej tym problemem. Brak pracy skutkujący brakiem dochodów, przekłada się na zagrożenie ubóstwem, wykluczeniem społecznym, problemami zdrowotnymi (w tym psychicznymi) oraz ogólną niezaradnością życiową. Długotrwałe pozostawanie bez pracy może w skrajnych przypadkach prowadzić do zaniżania samooceny, depresji, popadania w nałogi i podejmowania zachowań niezgodnych z prawem. Często bezrobocie spowodowane jest również brakiem przedsiębiorczości wśród mieszkańców, należy więc podejmować działania zmierzające do budowania postaw przedsiębiorczych w celu aktywizacji osób bezrobotnych.

Występującemu i pogłębiającemu się zjawisku bezrobocia bardzo często współtowarzyszy zjawisko ubóstwa, które opiera się na odniesieniu poziomu zaspokojenia potrzeb osób, rodzin, gospodarstw domowych (badanych najczęściej przez pryzmat dochodów) do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Odnosi się ono do zjawisk takich jak niedostatek i bieda, czego skutkiem jest m.in. bezradność, brak motywacji, wykluczenie społeczne i obniżenie poziomu życia. Oznacza to, że ubóstwo charakteryzują nadmierne rozpiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie. Przyczyną ubóstwa może być brak dostępu do edukacji, niskie zarobki, bezrobocie, choroby lub niepełnosprawność czy też niesprzyjające uwarunkowania ekonomiczne i społeczne. Niesie ono za sobą wiele negatywnych skutków dla jednostki żyjącej w takich warunkach, a także dla społeczeństwa jako całości.

Wśród mieszkańców Gminy Brzeziny 4,5% korzysta z pomocy społecznej. Spośród tej grupy, 11,9% zamieszkuje obszar rewitalizacji. Analizując odsetek korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, wskaźnik dla całej Gminy kształtuje się na poziomie 0,9%, natomiast dla obszaru rewitalizacji ogółem jest wyższy i wynosi 1,2% (negatywnie wskaźnik kształtował się dla jednostek Moczalec, Sobiesęki, Wrząca i Dziecioły). Natężenie problemu ubóstwa przeanalizowano również biorąc pod uwagę kwotę wypłacanych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej. Średnia kwota dla Gminy wynosiła 2 550,96 zł, przy czym dla obszaru rewitalizacji było to 3 014,26 zł (wyższe kwoty niż średnia gminna zanotowano w podobszarach Moczalec, Sobiesęki i Wrząca).

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkujących obszar rewitalizacji, znalazły się również osoby dotknięte problemem alkoholizmu, co szczególnie widoczne jest w podobszarach rewitalizacji Moczalec, Zagórna i Dziecioły. Średni udział osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu wśród mieszkańców Gminy wynosił 0,1% przy czym dla obszaru rewitalizacji wskaźnik był wyższy (0,4%).

Dodatkowo, na natężenie problemu alkoholizmu w granicach obszaru rewitalizacji wskazują informacje pozyskane od mieszkańców podczas warsztatu rewitalizacyjnego. Interesariusze, którzy brali udział zarówno w warsztacie jak i wizji lokalnej na obszarze rewitalizacji zwrócili uwagę na problem spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Mieszkańcy jako częste zjawiska wskazują przesiadywanie (głównie przez młodzież) na przystankach autobusowych i spożywanie alkoholu. Zauważa się również coraz częstsze problemy z innymi używkami, również wśród uczniów szkół podstawowych – tutaj notowane jest często korzystanie z elektronicznych papierosów. W zakresie uzależnień interesariusze wskazują także na coraz częstsze przejawy uzależnień od internetu czy używania smartfonów – również w tym przypadku jest to głównie domena młodzieży. W granicznych przypadkach tego typu zachowania wpływają również negatywnie nie tylko na zdrowie psychiczne młodzieży, ale również na zdrowie fizyczne, powodując szereg chorób cywilizacyjnych, w tym otyłość czy cukrzycę. Negatywną sytuację w tym zakresie pogłębia fakt, że w poszczególnych miejscowościach wchodzących w skład obszaru rewitalizacji mieszkańcy dostrzegają niewystarczające możliwości do aktywnego spędzania czasu, w tym niedostatek lub złą jakoś infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Z problemem spożywania alkoholu wiąże się również zgłaszany przez mieszkańców problem niskiego poczucia bezpieczeństwa w miejscach publicznych, ale również w korzystaniu z ruchu drogowego. Z bezpieczeństwem związane jest również zagadnienie przestępczości, które zostało poddane analizie.

Przestępczość rozumie się jako wszelkiego rodzaju czyny określone przez prawo jako zachowania niezgodne z normą prawną, popełnione na danym terenie w określonym czasie. Do ograniczania przestępczości służą m.in. takie działania jak: prowadzenie profilaktyki kryminalistycznej, racjonalna polityka karna, kontrola społeczna, współpraca społeczności lokalnych z odpowiednimi służbami i wpływ wychowawczy.

Analiza danych pozyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Kaliszu wykazała, że w 2024 roku na terenie całej Gminy stwierdzono 50 przestępstw, z czego tylko 2 w granicach obszaru rewitalizacji. Inaczej sprawa wygląda w przypadku wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czynów karalnych nieletnich – tego typu zdarzeń zanotowano w całej Gminie 696, z czego 148 (21,2%) miało miejsce na obszarze rewitalizacji. Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 100 mieszkańców wyniosła dla Gminy 12,07, a dla obszaru rewitalizacji 13,39 (wskaźnik odznaczał się negatywnie dla miejscowości Piegonisko-Wieś, Wrząca i Zagórna).

Jednym z rodzajów przestępstw, podlegającym karze pozbawienia wolności, jest znęcanie się fizyczne i psychiczne nad osobami najbliższymi. Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 warunki:

- jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania,
- jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą,
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej,
- osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W 2024 roku na terenie Gminy Brzeziny procedurą „Niebieskiej Karty” objętych było 11 osób, przy czym 2 z nich zamieszkiwało obszar rewitalizacji. Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców dla całej Gminy wynosiła 0,19 i była wyższa niż dla obszaru rewitalizacji (0,18).

Ustawa o rewitalizacji wskazuje również na konieczność analizy obszaru rewitalizacji pod kątem wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Zgodnie z przywołaną ustawą, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Natężenie mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami zbadano na podstawie odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej, który dla całej Gminy wynosił 37,7%, a dla obszaru rewitalizacji 61,3% (największe natężenie zjawiska zaobserwowano we Wrzęcie, ale również w Dzieciotach, Moczalcu, Sobiesękach i Piegonisku-Wsi). Kolejny wskaźnik w tym zakresie obejmował odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej – w tym przypadku również średnia obszaru rewitalizacji (35,5%) była wyższa niż średnia dla Gminy (24,2%), a natężenie negatywnego zjawiska zidentyfikowano w granicach podobszarów Moczalec, Piegonisko-Wieś, Zagórna i Dziecioty. Przeanalizowano również odsetek uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w ogólnej liczbie uczniów, jednak w tym przypadku średnia dla obszaru rewitalizacji (6,7%) była zdecydowanie niższa od średniej gminnej (24,2%).

W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych oraz wizji lokalnej, zwrócono również uwagę na problem niedostatecznej dostępności do obiektów i przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność, szczególnie w wymiarze architektonicznym, jest również niezwykle istotna w odniesieniu do osób starszych, które często mają problemy z poruszaniem się.

Problemy osób ze szczególnymi potrzebami należy rozpatrywać w powiązaniu z problemami sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Im większy udział osób ze szczególnymi potrzebami, tym więcej jest osób, które aby załatwić podstawowe sprawy bytowe, potrzebują dodatkowego wsparcia bądź odpowiednich rozwiązań technicznych (takich jak np. winda, podjazd, tłumacz języka migowego). Stąd też wniosek, aby rozwiązania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, wprowadzać w pierwszej kolejności w miejscach, gdzie zidentyfikowano największą koncentrację osób ze szczególnymi potrzebami.

Kapitał społeczny to obszerne pojęcie na pograniczu socjologii i ekonomii, które dotyczy całości stosunków społecznych w obrębie danej zbiorowości, umożliwiających w przyszłości nawiązywanie innych konstruktywnych relacji społecznych. W kontekście samorządu nie sposób mówić o kapitale społecznym w oderwaniu od kwestii tendencji demograficznych, zmian w poszczególnych grupach ekonomicznych oraz zastępowalności pokoleń na rynku pracy.

Zarówno w Gminie jak i w granicach obszaru rewitalizacji obserwuje się postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosi dla Gminy Brzeziny 19,8%, a dla obszaru rewitalizacji ogółem jest jeszcze niższy – 19,3%. Szczególnie niski udział najmłodszej grupy społecznej, która stanowi istotny potencjał społeczny i gospodarczy, zanotowano w miejscowościach Moczalec, Wrząca i Dziecioły. Z kolei udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności to dla Gminy 20,6% i taka sama jest średnia wskaźnika dla obszaru rewitalizacji. Należy jednak zaznaczyć, że w miejscowościach Moczalec, Sobiesęki, Piegono-Wieś i Zagórna, udział najstarszej grupy wiekowej jest zdecydowanie wyższy. Z analizy wynika zatem, że w granicach obszaru rewitalizacji zauważa się zarówno niedostatek osób młodych, jak i nadwyżkę osób starszych.

Proces starzenia się społeczeństwa jest negatywnym zjawiskiem z punktu widzenia gospodarczego i aktywności osób na rynku pracy, jednak należy zaznaczyć, że osoby starsze mają również bardzo istotny i pozytywny wpływ na społeczność lokalną. Seniorzy często angażują się w wydarzenia kulturalne czy integracyjne, mając przy tym duży wkład w rozwój społeczny ze względu na swoje życiowe doświadczenie.

Zmieniająca się struktura wiekowa mieszkańców obszaru rewitalizacji implikuje konieczność podejmowania odpowiednich kroków zarówno w zakresie usług społecznych, jak i dostosowania infrastruktury i przestrzeni do zwiększających się potrzeb starszych mieszkańców.

Warto mieć jednak na uwadze, że nie tylko seniorzy potrzebują zagospodarowania czasu wolnego. W trakcie warsztatów i wizji lokalnej stwierdzono również niewystarczającą liczbę i dostępność miejsc spotkań dla młodzieży. Często grupy młodych osób przesiadują w miejscach publicznych, na przystankach, nierzadko spożywając przy tym substancje psychoaktywne, co w skrajnych przypadkach prowadzi do popadania w nałogi, aktów wandalizmu, a nawet przemocy.

Częściowym rozwiązaniem powyższych problemów może być zwiększenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej, a także działania profilaktyczne oraz odpowiednie zagospodarowanie obiektów i przestrzeni wraz z urządzeniem w nich miejsc przyjaznych młodzieży i zachęcających do spędzania czasu w aktywny i twórczy sposób.

Kolejnym wskaźnikiem obrazującym zmieniający się kapitał społeczny jest dynamika zmian liczby mieszkańców, która na potrzeby niniejszego opracowania analizowana była na przestrzeni lat 2019-2024. Średnia dynamika dla całej Gminy Brzeziny wynosiła w tych latach 98,4%, co oznacza, że liczba mieszkańców zmniejszyła się na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Natomiast biorąc pod uwagę obszar rewitalizacji, odpływ ludności charakteryzuje się jeszcze większym natężeniem – 96,6%. Największe wyludnienie notuje się w miejscowościach Wrząca (dynamika 90,4%) oraz Zagórna (83,0%).

W ramach analizy zweryfikowano również poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców dla obszaru rewitalizacji wynosi 0,36 i jest niższa niż średnia dla całej Gminy (0,43). W Sobiesękach i Dzieciotłach wskaźnik jest jeszcze niższy, a w Moczalcu i Wrzącej nie są zarejestrowane żadne organizacje pozarządowe. Pozytywnym aspektem jest jednak fakt, że w każdej z miejscowości obszaru rewitalizacji funkcjonują Koła Gospodyń Wiejskich. W tym przypadku średni wskaźnik obejmujący liczbę kół gospodyń wiejskich w przeliczeniu na 100 mieszkańców dla obszaru rewitalizacji wynosi 0,54 i jest wyższy od średniej gminnej wynoszącej 0,23. Wizja lokalna oraz warsztaty rewitalizacyjne wskazały jednak, że często potencjał KGW nie jest w pełni wykorzystywany, szczególnie ze względu na brak wystarczających zasobów, w tym zasobów lokalowych – zdarza się, że KGW swoją działalność prowadzą w prywatnych domach. Na brak uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym uwagę zwrócili również interesariusze rewitalizacji obecni na warsztatach rewitalizacyjnych. Ich zdaniem, wynika to częściowo z braku czasu (coraz więcej i coraz dłużej pracujemy), z niedostatecznej widoczności ogłoszeń o zajęciach dodatkowych i wydarzeniach, a także od nieodpowiedniej pory organizacji wydarzeń aktywizacyjnych i społecznych (niekiedy w godzinach pracy większości mieszkańców). Mieszkańcy wskazali również, że w katalogu zajęć dodatkowych zazwyczaj ujęci są dzieci i seniorzy, ale nie ma wystarczającej oferty skierowanej do starszej młodzieży i osób dorosłych – pracujących. Wynika to również z braku miejsc dostosowanych do rozwoju tego typu oferty zarówno w granicach obszaru rewitalizacji, jak i w głównej miejscowości gminnej – Brzezinach.

Interesariusze obecni na warsztacie rewitalizacyjnym wskazani również dodatkowe problemy społeczne występujące w granicach obszaru rewitalizacji. Jednym z nich jest coraz częściej zauważalny rozpad więzi społecznych i samotność osób starszych, które często pozostają bez odpowiedniej opieki ze względu na konieczność pracy przez młodszych członków rodziny oraz brak możliwości zapewnienia dostatecznej i godnej opieki. Problemy te nasilają się szczególnie w momencie pogarszania stanu zdrowia i długotrwałej choroby. Z problemem starzejącego się społeczeństwa, ale również

niskiego zaangażowania w życie publiczne młodzieży wiąże się problem postępującego zaniku tradycji lokalnych, a co za tym idzie mieszkańcy są coraz mniej przywiązani do miejsca swojego pochodzenia. Mieszkańcy wskazują również na postępującą izolację społeczną, nie tylko w obrębie poszczególnych miejscowości, ale przede wszystkim obserwuje się zanik więzi sąsiedzkich pomiędzy miejscowościami gminnymi. Jedynym wydarzeniem integrującym wszystkie miejscowości są dożynki gminne, które odbywają się nad stawem gminnym w Brzezinach, jednak teren ten jest w coraz to gorszym stanie technicznym i funkcjonalnym, co również wpływa na spadek zainteresowania mieszkańców tego typu wydarzeniami.

3.3.2.SFERA GOSPODARCZA

Analiza zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej została przeprowadzona w oparciu o dwa wskaźniki obrazujące aktywność gospodarczą. Zbadano liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczbę zarejestrowanych jednoosobowych działalności gospodarczych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Szczegółowe wartości wskaźników prezentuje tabela poniżej.

Tabela 3 Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz średniej dla Gminy Brzeziny

Zjawisko	Wskaźnik/ miernik	Moczałec	Sobiesęki	Piegonisko-Wieś	Wrząca	Zagórna	Dzięcioły	Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Aktywność gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	1,64	3,29	9,42	5,32	3,79	6,35	4,98	7,42
	Liczba zarejestrowanych jednoosobowych działalności gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	1,64	3,29	7,25	4,26	3,03	5,71	4,34	6,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brzeziny

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców (wg stanu na 2024 rok) dla całej Gminy Brzeziny kształtowała się na poziomie 7,42. Dla obszaru rewitalizacji wskaźnik był zdecydowanie niższy – wynosił 4,98. W każdym podobszarze rewitalizacji, poza Piegoniskiem-Wsią, zanotowano niższy wskaźnik niż średnia dla całej Gminy. Przeanalizowano również sytuację w zakresie jednoosobowych działalności – liczba zarejestrowanych jednoosobowych działalności gospodarczych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosiła dla Gminy Brzeziny 6,74, przy czym

dla obszaru rewitalizacji była niższa (4,34). W tym przypadku w każdej z miejscowości wchodzących w skład obszaru rewitalizacji wskaźnik negatywnie odbiegał od średniej gminnej.

Interesariusze rewitalizacji biorący udział w warsztatach oraz wizji lokalnej zwrócili uwagę na kilka istotnych kwestii w zakresie sfery gospodarczej. Problemy te mają charakter strukturalny i dotyczą przede wszystkim braku miejsc pracy w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości objętych rewitalizacją, co przekłada się na niską aktywność zawodową, szczególnie wśród mieszkańców o niższych kwalifikacjach i ograniczonej mobilności.

Jednym z głównych wyzwań pozostaje brak zakładów produkcyjnych i przemysłowych zlokalizowanych w obrębie lub w bliskim sąsiedztwie obszarów rewitalizacji. Mieszkańcy miejscowości takich jak Dzieńcioły, Sobiesęki, Piegonisko-Wieś, Moczalec, Wrząca czy Zagórna w dużej mierze zmuszeni są do codziennych dojazdów do pracy poza Gminę lub pozostają bezrobotni, co w niektórych gospodarstwach domowych generuje wieloletnie uzależnienie od pomocy społecznej. Brakuje lokalnych inicjatyw wspierających zatrudnienie lub tworzących warunki dla samozatrudnienia i mikroprzedsiębiorczości.

Kolejnym problemem jest niewykorzystany potencjał lokalnej produkcji rolnej, ogrodniczej i rzemieślniczej. Pomimo silnych tradycji rolniczych i obecności wielu gospodarstw, mieszkańcy nie mają dostępu do odpowiednio przygotowanej przestrzeni umożliwiającej sprzedaż bezpośrednią produktów lokalnych – takich jak warzywa, owoce, przetwory, miody, wypieki, rękodzieło czy domowe wyroby. Brak gminnego targowiska, zadaszonych miejsc handlowych czy odpowiednio zorganizowanej strefy sprzedażowej stanowi istotną barierę w rozwoju drobnej przedsiębiorczości i w promowaniu lokalnych produktów.

Warto również podkreślić, że mieszkańcy obszaru rewitalizacji mają ograniczony dostęp do działań edukacyjnych i doradczych w zakresie przedsiębiorczości, marketingu lokalnego, sprzedaży bezpośredniej czy przetwórstwa rolno-spożywczego. Brakuje systemowych form wsparcia dla osób zainteresowanych rozwijaniem własnej działalności gospodarczej, a infrastruktura społeczna nie sprzyja organizacji szkoleń, warsztatów czy inkubacji pomysłów biznesowych.

W związku z powyższym, istotnym problemem jest również słaba promocja i rozpoznawalność lokalnych produktów, brak działań promujących markę lokalną Gminy Brzeziny, co utrudnia dotarcie do szerszego grona odbiorców – zarówno wewnątrz Gminy, jak i na zewnątrz. Skutkuje to tym, że potencjał lokalnych wytwórców pozostaje niewykorzystany, a lokalna gospodarka oparta na zasobach wiejskich nie jest w stanie wygenerować nowych miejsc pracy ani pobudzić aktywności ekonomicznej. Co więcej, niewystarczająca i zaniedbana infrastruktura turystyczna nie zachęca do odwiedzania Gminy, co wpływa na ograniczone wpływy z turystyki.

Podsumowując, obszar rewitalizacji Gminy Brzeziny wymaga działań ukierunkowanych na tworzenie infrastruktury wspierającej lokalny handel (targowisko), rozwój kompetencji

mieszkańców w zakresie przedsiębiorczości oraz inicjowanie projektów pozwalających na dywersyfikację źródeł dochodu, szczególnie w środowiskach rolniczych i o niskim poziomie aktywności zawodowej.

3.3.3.SFERA ŚRODOWISKOWA

Obszar rewitalizacji poddano również pogłębionej analizie w zakresie sfery środowiskowej. Wzięto pod uwagę zagadnienia związane z pokryciem azbestem (liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców), jakością powietrza (liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) na 100 mieszkańców) oraz natężeniem ruchu drogowego (liczba stwierdzonych zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców). Szczegółowa analiza wskaźników sfer społecznej przedstawiona jest w poniższej tabeli.

Tabela 4 Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej podobszarów rewitalizacji oraz dla Gminy Brzeziny

Zjawisko	Wskaźnik/ miernik	Moczałec	Sobiesęki	Pięgonisko- Wieś	Wrząca	Zagórna	Dzięcioły	Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Pokrycie azbestem	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo- cementowymi na 100 mieszkańców	1,64	0,66	3,62	1,06	1,52	0,95	1,36	0,85
Jakość powietrza	Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) na 100 mieszkańców	23,77	22,04	22,46	22,34	24,24	19,37	21,81	21,35
Natężenie ruchu drogowego	Liczba stwierdzonych zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	0,00	1,97	0,00	2,13	1,52	0,32	1,00	0,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brzeziny

Azbest stanowi występujący w przyrodzie minerał odporny na działanie mrozu, wysokich temperatur, substancji chemicznych i jest podatny na rozciąganie. Składa się on z włókien – uwodnionych krzemianów magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Wyroby azbestowe przede wszystkim wykorzystywano w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne.

Obecnie wiadomo, że włókna azbestowe wnikają bezpośrednio do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy, gromadzą się i zalegają w płucach. Azbest w niewielkim stopniu wchłaniany jest także przez skórę.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, azbest został zaklasyfikowany jako substancja rakotwórcza kategorii 1A. Jest to substancja szczególnie niebezpieczna, stanowiąca poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe.

Natężenie wykorzystania azbestu analizowano na podstawie liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Średni wskaźnik dla całego obszaru rewitalizacji wynosił 1,36 i był wyższy niż średnia gminna (0,85). Poza miejscowością Sobieszka, w każdym z pozostałych podobszarów rewitalizacji zidentyfikowano szczególne nagromadzenie tego problemu.

W ramach wsparcia mieszkańców w usuwaniu azbestu, realizowany jest program mający na celu usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Brzeziny. Działanie współfinansowane jest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. W roku 2024 całkowita kwota dotacji to około 85 tys zł, przy czym ilość odebranego azbestu to 168,96 Mg.

Szczególnie istotnymi komponentami środowiska wpływającymi na dobrostan mieszkańców są m.in. jakość powietrza i warunki gruntowo-wodne. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, Gmina Brzeziny znajduje się w strefie wielkopolskiej (kod strefy: PL3003) – dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości: ozonu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz zawartego w pyłe ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu.

W poniższej tabeli przedstawiono stan powietrza atmosferycznego w strefie wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2023, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tabela 5 Stan powietrza atmosferycznego w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w strefie wielkopolskiej w 2023 roku

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	pył PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	pył PM2.5
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

klasa A – stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych
klasa B – stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji

klasa C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Tabeli 7.28. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}) z „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023”, opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu.

Zgodnie z przeprowadzoną Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2023 w strefie wielkopolskiej stwierdzono przekroczenie stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, iż benzo(a)piren emitowany jest w szczególności przez samochody, a także wydziela się podczas spalania złej jakości węgla, drewna czy śmieci (zwłaszcza tworzyw sztucznych).

Na stan powietrza w danym obszarze oddziałuje intensywność ruchu samochodowego. Wysokie natężenie transportu drogowego prowadzi do wzrostu emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, zwanych emisją liniową – są one skupione przede wszystkim wzdłuż głównych arterii i skrzyżowań, gdzie dochodzi do kumulacji spalin. Zanieczyszczenia te zawierają m.in. tlenki azotu (NO_x), pyły zawieszone (PM₁₀ i PM_{2,5}) oraz lotne związki organiczne, które mają negatywny wpływ zarówno na zdrowie ludzi, jak i na środowisko naturalne.

Poza samymi spalinami, ruch drogowy przyczynia się także do wtórnego pylenia nawierzchni (czyli unoszenia drobnych cząstek z jezdni przez poruszające się pojazdy), hałasu komunikacyjnego oraz zwiększonego zużycia infrastruktury drogowej, co pośrednio wpływa na środowisko poprzez konieczność częstych napraw i modernizacji. Duże natężenie ruchu ogranicza też naturalną retencję wody, zmniejszając powierzchnię biologicznie czynną, co ma znaczenie dla lokalnego mikroklimatu.

W celu pośredniego oszacowania poziomu obciążenia komunikacyjnego w analizowanym obszarze, biorąc pod uwagę dostępność danych, zdecydowano się na analizę liczby odnotowanych zdarzeń drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Choć nie jest to bezpośredni pomiar ruchu, dane te mogą wskazywać na miejsca szczególnie przeciążone ruchem, a tym samym narażone na wyższą emisję zanieczyszczeń. Wskaźnik dla Gminy wynosił w tym przypadku 0,79, natomiast dla obszaru rewitalizacji był wyższy i wynosił 1,00. Przekroczenie średniej gminnej zanotowano w miejscowościach Sobiesęki, Wrząca i Zagórna.

Na jakość powietrza (poza czynnikami zewnętrznymi, w tym meteorologicznymi) wpływają również lokalne zanieczyszczenia składające się na niską emisję, spowodowaną głównie złej jakości opałem stosowanym w piecach przede wszystkim w zabudowie jednorodzinnej. Indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe takie jak węgiel, miał czy ekogroszek, są jednymi z ważniejszych przyczyn niskiej emisji. Jakość powietrza w odniesieniu do obszaru rewitalizacji zbadano korzystając ze wskaźnika określającego liczbę indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek)

w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten dla obszaru rewitalizacji wynosił 21,81 i nieco przewyższał średnią gminną (21,35). Wysokie natężenie tego problemu zanotowano w każdej z miejscowości obszaru rewitalizacji poza Dziećmiotami.

Zanieczyszczenie powietrza jest również potęgowane przez występowanie budynków o niskiej efektywności energetycznej – przez straty ciepła konieczna jest większa energia cieplna niezbędna do ogrzewania danego obiektu. Interesariusze obecni na warsztacie rewitalizacyjnym zauważają problem złej jakości powietrza w okresie jesienno-zimowym, a także wskazywali na obecność budynków nieocieplonych, wymagających ich zdaniem termomodernizacji oraz zmiany sposobu ogrzewania. Wśród obiektów o niskiej efektywności energetycznej wymieniano m.in. remizy OSP oraz szkołę w Sobiesękach. Mieszkańcy obecni na warsztacie zauważają również niedostateczne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, co również mogłoby przyczynić się do poprawy jakości środowiska w ujęciu zarówno lokalnym jak i ponadlokalnym.

Gmina Brzeziny dostrzega potrzeby w zakresie dbania o stan środowiska, w tym jakość powietrza. Podjęte są działania zmierzające do utworzenia spółdzielni energetycznej, a ponadto Gmina przystąpiła do Południowowielkopolskiego Klastra Energii.

Interesariusze rewitalizacji zwracają również uwagę na niewystarczające rozwiązania w zakresie zielonej, ale przede wszystkim niebieskiej infrastruktury – brakuje rozwiązań magazynujących wody opadowe oraz możliwości ich ponownego wykorzystania np. do podlewania zieleni publicznej. Również mieszkańcy obszaru rewitalizacji mają ograniczoną wiedzę w tym temacie, a uczestnicy warsztatu określają poziom ogólnej świadomości ekologicznej jako niezadowalający. Uczestnicy warsztatu zwrócili również uwagę na pojawiające się dzikie wysypiska śmieci oraz zaśmiecanie miejsc publicznych.

Należy również zaznaczyć, że mieszkańcy obecni podczas warsztatów rewitalizacyjnych zwrócili uwagę na wysokie walory środowiska na terenie Gminy Brzeziny, jednak zaznaczyli, że potencjał ten nie jest wykorzystany i potrzebne są działania związane z uporządkowaniem oraz odpowiednim zagospodarowaniem i wykorzystaniem terenów zieleni i terenów nad zbiornikami wodnymi, przy jednoczesnym zachowaniu szczególnej troski o środowisko przyrodnicze. Jako przykład takich terenów wskazywano obszar plaży i stawów w Brzezinach, które co prawda są położone poza obszarem rewitalizacji, ale stanowią jedno z nielicznych potencjalnych przestrzeni gdzie gromadzą się mieszkańcy całej Gminy, w tym podobszarów rewitalizacji. Jako problem wskazano również brak spójnego systemu ścieżek rowerowych, co utrudnia części mieszkańców bezpieczne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami za pomocą roweru.

Jak już zaznaczono w rozdziale 3.2., jedynie podobszar Wrząca znajduje się w zasięgu obszarów zagrożenia powodzią (w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz wysokie i wynosi 10%). Na obszarach tych obowiązują odrębne przepisy, które będą respektowane podczas ewentualnych działań rewitalizacyjnych prowadzonych w w/w podobszarze.

W odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, ewentualna realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzona będzie w technologii uwzględniającej możliwość zalania wodami powodziowymi, minimalizującej straty powodziowe z zapewnieniem swobodnego przepływu wód powodziowych.

3.3.4.SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Identyfikacji problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej na obszarze rewitalizacji dokonano na podstawie wskaźników opisujących dostępność infrastruktury publicznej oraz jakość terenów publicznych. Pod uwagę wzięto wskaźniki takie jak: liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców, liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców, liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców oraz liczba punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców. Szczegółowe dane obrazuje poniższa tabela.

Tabela 6 Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Brzeziny

Zjawisko	Wskaźnik/ miernik	Moczałec	Sobiesęki	Pięgonisko - Wieś	Wrząca	Zagórna	Dzięcioły	Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Dostępność infrastruktury publicznej	Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,82	0,33	0,00	0,00	0,00	0,32	0,27	0,21
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,32	0,18	0,14
	Liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców	0,00	0,33	0,00	1,06	0,00	0,32	0,27	0,09
Jakość terenów publicznych	Liczba punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,63	0,36	0,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brzeziny

W celu przeanalizowania dostępności obiektów infrastruktury publicznej w granicach obszaru rewitalizacji względem całej Gminy Brzeziny, należało odnieść liczbę poszczególnych obiektów/przestrzeni do liczby mieszkańców. Tak więc, biorąc pod uwagę liczbę obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wskaźnik dla obszaru rewitalizacji (0,27) przewyższa wskaźnik dla Gminy (0,21) co nie wskazywałoby na natężenie problemu. Jednakże wchodząc w szczegóły zauważa się, że o ile miejscowości Moczalec, Sobiesęki i Dziecioty wypadają pozytywnie na tle Gminy Brzeziny, o tyle w miejscowościach Piegonisko-Wieś, Wrząca i Zagórna wskaźnik wynosi 0, co świadczy o braku tego typu infrastruktury. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku liczby ogólnodostępnych placów zabaw (poza szkolnymi) w przeliczeniu na 100 mieszkańców – wskaźnik dla obszaru rewitalizacji ogółem (0,18) jest wyższy niż średnia gminna (0,14), jednak w podobszarach rewitalizacji Sobiesęki, Piegonisko-Wieś, Wrząca i Zagórna nie znajdują się ogólnodostępne place zabaw. Również w przypadku wskaźnika obrazującego liczbę centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców, średnia obszaru rewitalizacji (0,27) jest wyższa niż średnia Gminy (0,09), jednak wchodząc w szczegóły zauważa się, że w Miejscowościach Moczalec, Piegonisko-Wieś i Zagórna nie występują tego typu centra aktywności mieszkańców. Co więcej, należy zaznaczyć, że zarówno podczas wizji lokalnej jak i warsztatów rewitalizacyjnych, interesariusze wskazali, że mimo iż w niektórych miejscowościach znajdują się remizy OSP, to ich stan techniczny i sposób użytkowania pozostawia wiele do życzenia, co również omówiono w podrozdziale dotyczącym sfery technicznej. Obiekty te nie spełniają swojej funkcji, nie są miejscem spotkań mieszkańców i nie aktywizują oraz nie integrują lokalnej społeczności, również ze względu na brak udogodnień i oferty skierowanej do różnorodnych grup odbiorców, nie tylko dzieci i seniorów, ale również młodzieży i osób dorosłych.

Warto zauważyć, że średnie wskaźniki tego zjawiska dla obszaru rewitalizacji jako całości nie są negatywne w stosunku do całej Gminy, jednak niektóre miejscowości są całkowicie pozbawione poszczególnych elementów przestrzeni publicznej, co znacząco wpływa na obniżenie jakości życia mieszkańców.

Na jakość przestrzeni oraz jej funkcjonalność, w tym poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz reprezentatywność miejsc publicznych, ma wpływ również występowanie miejsc, gdzie gromadzą się osoby nietrzeźwe, spożywające alkohol w miejscach publicznych. Takie miejsca najczęściej związane są z pobliskim występowaniem punktów sprzedaży alkoholu. Z kolei nagromadzenie takich punktów w danej jednostce, świadczy również o dużym popycie na tego typu produkty. Jakość terenów publicznych przeanalizowano zatem na podstawie liczby punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców. Wskaźnik dla obszaru rewitalizacji (0,36) przewyższa średni wskaźnik dla Gminy Brzeziny (0,33), przy czym najwyższe natężenie problemu obserwowane jest w podobszarach Sobiesęki i Dziecioty. Interesariusze obecni na

warsztatach rewitalizacyjnych zwrócili jednak uwagę, że osoby spożywające alkohol spotykane są na wszystkich podobszarach rewitalizacji, a jako szczególną koncentrację wskazano przystanki autobusowe oraz tereny przy sklepach.

Na problemy funkcjonalno-przestrzenne w granicach podobszarów rewitalizacji dotyczące konkretnych przestrzeni, uwagę zwracali interesariusze biorący udział w warsztacie rewitalizacyjnym oraz wizji lokalnej.

Jednym z często poruszanych wątków był brak odpowiedniej infrastruktury (zarówno obiektów zamkniętych jak i terenów otwartych) dla działań aktywizujących i integrujących lokalną społeczność. W niektórych miejscowościach Koła Gospodyń Wiejskich, mimo swojego zapachu, nie są w stanie rozwijać swojej działalności ze względu na brak miejsca. W podobszarach rewitalizacji, gdzie mieszkańcy wykazują aktywność społeczną (jak np. Moczalec czy Sobiesęki), lokalna społeczność spotyka się w sezonie letnim w przygotowanej przestrzeni rekreacyjnej z placem zabaw, jednak zdecydowanie brakuje zamkniętego obiektu, który mógłby również pełnić rolę mini centrum kulturalnego dla mieszkańców. W większości miejscowości znajdują się pomieszczenia wykorzystywane przez OSP, które jednak nie biorą udziału w akcjach ratunkowych, a ich działalność skupia się na pomocy mieszkańcom, obsłudze imprez masowych czy częściowo integrowaniu lokalnej społeczności. Obiekty te jednak wymagają modernizacji, a tereny wokół zagospodarowania i odpowiedniego wyposażenia, które skłoniłoby mieszkańców do spędzania tam wolnego czasu. Brakuje placów zabaw (bądź konieczne są ich modernizacje), małej architektury, a także rozwiązań z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury, które poza pozytywnym wpływem na estetykę i funkcjonalność przestrzeni, wpłynęłyby również na podnoszenie świadomości środowiskowej mieszkańców. Przy terenach publicznych w poszczególnych miejscowościach również często brakuje infrastruktury komunikacyjnej, w tym parkingów, dróg dojazdowych, chodników, a także oświetlenia.

Rycina 7 Przestrzenie publiczne w miejscowościach: Moczalec, Dzięcioły, Sobiesęki, Piegonisko-Wieś i Wrząca

Źródło: wizja lokalna przeprowadzona w dniu 27.05.2025 r.

Jedną z przestrzeni, która również wymaga poprawy jest teren przy szkole w Sobiesękach – aktualnie jest on utrzymany w miarę możliwości szkoły, jednak zarówno boiska, jak i pozostała infrastruktura wymaga gruntownego remontu. Teren ten nie spełnia również funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnych dla mieszkańców miejscowości (jest to teren otwarty po godzinach funkcjonowania szkoły, zatem mieszkańcy mogą z niego korzystać), a uczniowie nie znajdują tam przestrzeni na wyciszenie czy naukę podczas przerw.

Rycina 8 Przestrzeń przy Szkole Podstawowej w Sobiesękach

Źródło: wizja lokalna przeprowadzona w dniu 27.05.2025 r.

Mieszkańcy obecni na warsztatach rewitalizacyjnych dużą uwagę przywiązują do terenu położonego poza obszarem rewitalizacji, jakim jest obszar rekreacyjny przy stawie gminnym w Brzezinach. Teren ten ma bardzo duży potencjał, ale ze względu na brak wystarczających środków finansowych potrzebnych na remont i uporządkowanie, nie spełnia on w pełni swojej funkcji. Zarówno infrastruktura rekreacyjna (m.in. scena plenerowa, pomosty, boiska) jak i infrastruktura turystyczna (w tym gminne obiekty noclegowe) wymagają znaczącej modernizacji, aby pełnić swoją rolę, przyciągać turystów oraz pozwalać mieszkańcom na aktywne spędzanie czasu wolnego, szczególnie w sezonie letnim. Co istotne, ze względu na położenie terenu w centralnej części Gminy, mieszkańcy wszystkich miejscowości, w tym podobszarów rewitalizacji, mają do niego podobny dostęp, co może sprzyjać spotkaniom i wymianie doświadczeń pomiędzy miejscowościami właśnie w tej lokalizacji.

Rycina 9 Przestrzeń nad stawem gminnym w Brzezinach
Źródło: wizja lokalna przeprowadzona w dniu 27.05.2025 r.

Ponadto, mieszkańcy zwracali uwagę na niedostatecznie rozwinięty system ścieżek rowerowych (dostrzegając jednak rozwój turystyki rowerowej w regionie). Brak odpowiedniej infrastruktury rowerowej (poza ścieżkami są to przystanki, odpowiednie oznakowanie, miejsca do odpoczynku i biwakowania), powoduje brak wykorzystania potencjału płynącego z walorów przyrodniczych Gminy. Wpływa to również na słabe powiązania komunikacyjne i funkcjonalne między miejscowościami.

Jednym z problemów Gminy zidentyfikowanych przez interesariuszy rewitalizacji jest też niewystarczający dostęp (niewielka ilość) mieszkań socjalnych i komunalnych. Co więcej, na terenie całej Gminy Brzeziny nie ma ani jednego mieszkania chronionego czy wspomagane. Brak tego typu obiektów utrudnia funkcjonowanie pomocy społecznej, szczególnie w przypadkach nagłych i sytuacjach kryzysowych, kiedy to trzeba jak najszybciej znaleźć lokal zastępczy dla mieszkańców, którzy ucierpieli w wyniku pożaru czy innych zdarzeń losowych, a także dla ofiar przemocy domowej. W Gminie nie funkcjonuje również Dom Pomocy Społecznej, co również zwróciło uwagę interesariuszy rewitalizacji.

3.3.5.SFERA TECHNICZNA

Problemy w sferze technicznej występujące na obszarze rewitalizacji są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Analiza pozwalająca określić stan techniczny w podobozarach rewitalizacji na tle Gminy została przeprowadzona w oparciu o wskaźniki obrazujące stan techniczny przestrzeni publicznej, efektywność energetyczną i zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wykorzystano następujące wskaźniki: liczby obiektów komunalnych wymagających remontów z wyłączeniem urządzeń sieciowych (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców, liczby obiektów przestrzeni publicznej (place zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców, liczby obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców oraz liczby obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tabela 7 Porównanie wskaźników dla sfery technicznej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Brzeziny

Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Moczałec	Sobiesęki	Piegonisko - Wieś	Wrząca	Zagórna	Dzięcioły	Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Stan techniczny przestrzeni publicznej	Liczba obiektów komunalnych wymagających remontów z wyłączeniem urządzeń sieciowych (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00	0,32	0,18	0,17
	Liczba obiektów przestrzeni publicznej (place zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,82	0,33	0,00	0,00	0,00	0,32	0,27	0,14
Efektywność energetyczna	Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00	0,32	0,18	0,26
Zapewnienie dostępności	Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców	0,00	0,00	0,72	0,00	0,00	0,32	0,18	0,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brzeziny

Średni wskaźnik określający liczbę obiektów komunalnych wymagających remontów z wyłączeniem urządzeń sieciowych (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców dla całego obszaru rewitalizacji wynosi 0,18 i jest wyższy niż średnia gminna (0,17). Obiekty wymagające remontów znajdują się w granicach podobszarów Sobiesęki i Dzięcioły, jednak wizja lokalna i warsztaty rewitalizacyjne wykazały, że w każdej z miejscowości wchodzącej

w skład obszaru rewitalizacji występują obiekty lub przestrzenie w złym stanie technicznym. Drugi wskaźnik obrazujący stan techniczny przestrzeni publicznej to liczba obiektów przestrzeni publicznej (place zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców – również w tym przypadku średnia dla obszaru rewitalizacji (0,27) przekroczyła średnią gminną (0,14), świadcząc o natężeniu problemu. Szczególnie wysokie wartości wskaźnik przyjmował dla miejscowości Moczalec, Sobiesęki i Dziecioty.

Omawiając sferę techniczną warto również odnieść się do efektywności energetycznej budynków. Obiekty o niskiej efektywności energetycznej charakteryzują się większym oddziaływaniem na środowisko oraz wyższymi kosztami utrzymania, związanymi z koniecznością ponoszenia dodatkowych nakładów na ogrzanie budynku. Zagadnienie to zostało zbadane na podstawie liczby obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik dla obszaru rewitalizacji ogółem (0,18) jest niższy niż średnia dla Gminy Brzeziny (0,26), jednak wysokie natężenie obiektów wymagających termomodernizacji zidentyfikowano w Sobiesękach i Dzieciotach.

Istotnym problemem, o którym wspomiano w analizie sfery społecznej, jest niewystarczające zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zagadnienie to przeanalizowano na podstawie liczby obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W tym przypadku również średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji (0,18) była niższa niż wskaźnik dla całej Gminy (0,43), jednak problem zidentyfikowano w miejscowości Piegonisko-Wieś.

Powyższe wskaźniki obrazują stan techniczny przestrzeni publicznej w sposób liczbowy, jednakże interesariusze rewitalizacji obecni podczas wizji lokalnej oraz warsztatów rewitalizacyjnych, wskazali szereg konkretnych obiektów i przestrzeni, które wymagają szerszej analizy i podjęcia działań.

Istotnym obiektem wymagającym podjęcia działań naprawczych jest infrastruktura szkolna w Sobiesękach. W poprzednim podrozdziale omówiono kwestie otoczenia szkoły, które również wymaga zagospodarowania, jednak sam w sobie budynek szkoły charakteryzuje się niską efektywnością energetyczną (duże straty ciepła), złym stanem schodów, elewacji, a także instalacji wewnętrznej. Obiekt wymaga działań remontowych, które pozwolą na utworzenie bezpiecznej, przyjaznej środowisku przestrzeni, gdzie dzieci i młodzież będą chętnie pobierali naukę, a pracownicy będą mogli w pełni wykorzystać swój potencjał. Co więcej, w otoczeniu szkoły zidentyfikowano wiatę rowerową, która poza złym stanem technicznym jest również pokryta azbestem, a także budynek gospodarczy, który również wymaga remontu i poprawy estetyki.

W Sobiesękach znajduje się również remiza OSP, która mimo dość poprawnej estetyki z zewnątrz, również wymaga podjęcia szeregu działań remontowych, termomodernizacyjnych oraz wydzielenia przestrzeni do prowadzenia działalności społecznej.

Rycina 10 Obiekty publiczne w złym stanie technicznym w Sobieszkach

Źródło: wizja lokalna przeprowadzona w dniu 27.05.2025 r.

Bardzo złym stanem technicznym charakteryzuje się również budynek po byłej szkole w miejscowości Dziecioły. Budynek posiada drewnianą konstrukcję, co bardzo negatywnie wpływa na jego efektywność energetyczną, jak również w szybkim tempie ulega degradacji czy to przez czynniki pogodowe czy działalność wandalii (obserwowano odrywanie desek i innych elementów budynku). Aby obiekt mógł pełnić w przyszłości funkcje społeczne, musi przejść gruntowną modernizację, wymiana wymaga system ogrzewania, stolarka okienna, drzwiowa, dach, elewacja, instalacje wewnętrzne. Wnętrze budynku również musi zostać wyremontowane i przygotowane zgodnie z zakładanym przeznaczeniem.

Kolejnym obiektem wskazanym przez interesariuszy jest sala wiejska z remizą w Piegonisku-Wsi. Jest to bardzo duży obiekt, gdzie część pomieszczeń zajmuje OSP, a większa część wykorzystywana jest przez lokalną społeczność w ramach organizacji imprez okolicznościowych oraz wydarzeń kulturalnych i integracyjnych. Duża kubatura obiektu wpływa również na wysokie koszty utrzymania, tym bardziej, że budynek nie posiada rozwiązań ograniczających straty ciepła – wymaga więc termomodernizacji. Wnętrze sali nosi również ślady wieloletniego użytkowania, widoczne są pęknięcia ścian oraz zacieki. To z kolei wskazuje na nieuszczelnienie pokrycia dachowego. Warto zauważyć, że obiekt powstał w ramach czynu społecznego, zatem lokalna społeczność aktywnie działa na rzecz najbliższego otoczenia.

Ostatnim obiektem, który negatywnie odznacza się w krajobrazie obszaru rewitalizacji jest budynek, w którym znajduje się remiza OSP w Zagórnej. Pozostała część budynku jest nieużytkowana – kiedyś funkcjonował tu sklep, jednak aktualnie budynek niszczeje, a w zadowalającym stanie jest tylko pomieszczenie użytkowane przez OSP. Obiekt ma duży potencjał, w ramach 2 kondygnacji dostępne jest około 600 m² powierzchni. Budynek ten wymaga szeregu działań naprawczych, w tym termomodernizacji, wymiany instalacji, stolarki okiennej, drzwiowej, dachu i remontu generalnego wewnątrz, co pozwoli na wprowadzenie nowych funkcji istotnych dla lokalnej społeczności. Należy zaznaczyć, że obiekt na moment opracowywania niniejszego dokumentu nie jest własnością Gminy, ale prowadzone jest postępowanie mające na celu uporządkowanie kwestii własnościowych i formalnych. Tylko pod warunkiem uregulowania tych kwestii możliwe będą dalsze działania, w tym działania rewitalizacyjne, w tym obiekcie.

Rycina 11 Obiekty w złym stanie technicznym w miejscowościach: Dzieńcioły, Piegonisko-Wieś oraz Zagórna

Źródło: wizja lokalna przeprowadzona w dniu 27.05.2025 r.

Jak już wspomniano, istotną przestrzenią dla mieszkańców, mimo położenia poza obszarem rewitalizacji, jest teren nad stawem gminnym w Brzezinach. W kompleksie rekreacyjno-wypoczynkowym znajduje się scena plenerowa oraz obiekty noclegowe będące własnością Gminy, które również znajdują się w złym stanie technicznym i wymagają remontu oraz dostosowania do potrzeb współczesnego turysty.

3.4. Lokalne potencjały obszaru

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występując wyłącznie na jego obszarze.

W Gminie Brzeziny działa wiele instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które wspierają rozwój lokalnej społeczności, poszerzają dostęp do kultury, rozrywki, aktywnych form spędzania czasu, w tym sportu oraz wspierają osoby potrzebujące, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Na podobozarach rewitalizacji, ale również w ich otoczeniu, funkcjonują następujące jednostki, stanowiące duży potencjał dla możliwości rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji:

Urząd Gminy Brzeziny mieszczący się przy ul. 1000-lecia 8 w Brzezinach, pełni kluczową rolę w procesach wspierających rozwój społeczny i przestrzenny Gminy. To tutaj koordynowane są działania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców, w tym realizacja projektów społecznych, inwestycyjnych i infrastrukturalnych. W budynku Urzędu funkcjonuje też punkt konsultacyjny programu „Czyste Powietrze”, w którym mieszkańcy mogą skorzystać z doradztwa i pomocy przy składaniu wniosków. Urząd oferuje także informacje o dostępnych dotacjach, świadczeniach społecznych i wydarzeniach lokalnych. Dzięki zaangażowaniu pracowników i współpracy z jednostkami gminnymi, stanowi ważne zaplecze organizacyjne i informacyjne dla działań podejmowanych w miejscowościach wymagających szczególnego wsparcia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach mieści się przy ul. 1000-lecia 8 w Brzezinach. Mimo, że położony jest poza obszarem rewitalizacji, to działalność placówki obejmuje swoim zasięgiem wszystkich mieszkańców Gminy, w tym osoby zamieszkujące obszary o największych trudnościach społecznych. Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone w zakresie pomocy społecznej, koncentrując się na wspieraniu osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz dążeniu do poprawy ich funkcjonowania i integracji ze społecznością lokalną. Wsparcie kierowane jest do różnych grup – seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, osób bezrobotnych oraz doświadczających przemocy. W ramach działań oferowana jest m.in. pomoc finansowa,

praca socjalna, wsparcie środowiskowe, kierowanie do specjalistycznych placówek oraz współpraca z innymi instytucjami gminnymi. Placówka pozostaje istotnym partnerem w działaniach na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. GOPS aktywnie pozyskuje środki finansowe na działania społeczne, co jeszcze bardziej zwiększa potencjał jednostki jako partnera w działaniach rewitalizacyjnych.

Brzezińskie Centrum Kultury i Biblioteka, zlokalizowane przy ul. 1000-lecia 10 w Brzezinach, pełni kluczową rolę w życiu kulturalnym Gminy, oferując szeroki wachlarz działań edukacyjnych i artystycznych. Instytucja prowadzi zajęcia dla różnych grup wiekowych, w tym studio wokalistyczne, pracownię plastyczną, naukę gry na gitarze oraz instrumentach dętych, a także warsztaty fotograficzne. W ramach programu "Aktywny Senior" organizowane są inicjatywy skierowane do osób starszych, promujące aktywność społeczną i kulturalną. Centrum jest również gospodarzem licznych wydarzeń cyklicznych, takich jak Estrada Folkloru, Dożynki, Plener Rzeźbiarski, Biesiady Folkloru, Animacje letnie i zimowe oraz Dni Kultury Brzezińskiej. W październiku 2024 roku zorganizowano sesję nagraniową zespołów ludowych, mającą na celu zachowanie tradycyjnych pieśni dla przyszłych pokoleń.

Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Brzezinach, zlokalizowany przy ul. 1000-lecia 10, pełni istotną rolę w lokalnym systemie rekreacji i wypoczynku. Oferuje bazę noclegową zlokalizowaną przy stawie gminnym w Brzezinach, obejmującą pokoje 2-, 3-, 4- i 5-osobowe oraz domki 4-osobowe, łącznie zapewniając około 40 miejsc noclegowych. Dla miłośników sportu dostępne są kort tenisowy, boisko do siatkówki plażowej oraz siłownia plenerowa. Dzieci mogą korzystać z placu zabaw, a dla wszystkich gości przygotowano miejsca na ognisko i grill. W sezonie letnim ośrodek organizuje festyny i zabawy taneczne, a na miejscu działa sezonowy punkt gastronomiczny. GOSiR w Brzezinach stanowi znaczący potencjał dla rozwoju lokalnej turystyki i rekreacji, oferując różnorodne formy aktywnego wypoczynku w atrakcyjnym przyrodniczo otoczeniu, natomiast dostrzega się potrzeby remontowo-porządkowe, aby w pełni wykorzystać potencjał jednostki.

Szkoła Podstawowa w Sobiesękach, zlokalizowana pod adresem Sobiesęki 11, pełni istotną rolę edukacyjną i społeczną w lokalnej społeczności. Placówka oferuje edukację na poziomie podstawowym, realizując program nauczania zgodny z obowiązującymi standardami. Szkoła aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym i sportowym regionu, organizując różnorodne wydarzenia, takie jak konkursy wiedzy czy zawody sportowe. Szkoła korzysta z platformy EduPage, umożliwiającej bieżący kontakt z rodzicami oraz dostęp do aktualnych informacji dotyczących życia szkoły.

Dzienny Dom „Senior+” oraz Klub „Senior+” „Lawendowy Zakątek” w Brzezinach to dwa ważne ośrodki wsparcia dziennego dla osób starszych, działające na terenie gminy Brzeziny. Zlokalizowane są w Brzezinach, w bezpośrednim sąsiedztwie głównych instytucji publicznych. Dzienny Dom „Senior+” oferuje swoim podopiecznym całodzienną opiekę, zajęcia aktywizujące, rehabilitacyjne oraz wspólne posiłki, natomiast Klub „Senior+”

umożliwia osobom starszym udział w zajęciach tematycznych i spotkaniach integracyjnych w trybie dostosowanym do ich indywidualnych potrzeb. Obie placówki przeciwdziałają izolacji społecznej seniorów, wspierają ich samodzielność i poprawiają jakość życia.

Istotnym potencjałem, który można wykorzystać do realizacji procesu rewitalizacji, jest również **aktywność stowarzyszeń, organizacji pozarządowych oraz aktywnych liderów lokalnych** działających na terenie Gminy, w tym w granicach obszaru rewitalizacji. Działalność NGO najczęściej koncentruje się na zagadnieniach z zakresu aktywizacji seniorów, wsparcia i aktywizacji osób z niepełnosprawnościami, propagowania sportu, kultury i historii, a także działalności na rzecz lokalnej społeczności. Głównymi zadaniami organizacji pozarządowych jest kształtowanie wśród mieszkańców świadomych postaw prospołecznych, promocja działań związanych z upowszechnianiem aktywności kulturalnej i integracji, działanie na rzecz lokalnej społeczności oraz dbanie i zachęcanie do poznawania zasobów dziedzictwa kulturowego. Zadania te realizowane są za pomocą akcji tematycznych, spotkań, warsztatów, wyjazdów integracyjnych oraz innych organizowanych wydarzeń. W poniższej tabeli przedstawiono funkcjonujące w granicach obszaru rewitalizacji organizacje pozarządowe wraz z głównym zakresem ich działalności.

Tabela 8 Wykaz organizacji pozarządowych działających w granicach obszaru rewitalizacji i okolicach

Nazwa podmiotu i lokalizacja	Zakres działalności
STOWARZYSZENIE OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DZIĘCIOŁACH, Dzięcioły 34, 62-874 Brzeziny	- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami, - branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, - rozwijanie wśród członków ochotniczych straży pożarnych kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej, - uczestniczenie i reprezentowanie OSP w organach samorządowych i przedstawicielskich, - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu,
STOWARZYSZENIE OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA PIEGONISKO-WIEŚ, Piegonisko-Wieś 17, 62-874 Brzeziny	- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i organizacjami społecznymi, - branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów i innych klęsk, - uświadamianie ludności o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami oraz przygotowywanie jej do udziału w ochronie przeciwpożarowej, - branie udziału w obronie cywilnej, - rozwijanie wśród członków OSP zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu, - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu,

STOWARZYSZENIE OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SOBIEŚKACH, Sobiesęki 9, 62-874 Brzeziny	- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami, - branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk, wypadków i zdarzeń, - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, - rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej, - uczestniczenie i reprezentowanie osp w organach samorządowych i przedstawicielskich, - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu,
STOWARZYSZENIE OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ZAGÓRNEJ, Zagórna 25, 62-874 Brzeziny	- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami, - branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, - rozwijanie wśród członków ochotniczych straży pożarnych kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej, - uczestniczenie i reprezentowanie OSP w organach samorządowych i przedstawicielskich, - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu,
FUNDACJA BRZEZIŃSCY RÓWNO WAŻNI, ul. 1000-lecia 8, 62-874 Brzeziny	Celem działania fundacji jest: - działanie na rzecz osób niepełnosprawnych posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności lub zaświadczenie lekarskie o potrzebie rehabilitacji, wczesnej interwencji lub innej formy wspierania rozwoju, - działanie na rzecz osób dotkniętych poważnymi, trudno uleczalnymi schorzeniami, - wspieranie osób szczególnie uzdolnionych, nie mogących realizować swoich przedsięwzięć z uwagi na niedostatek środków finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, - podejmowanie i wspieranie działań mających na celu pomoc osobom niepełnosprawnym w samodzielnym życiu we własnych domach i mieszkaniach, - promocja i organizacja wolontariatu, - podejmowanie i wspieranie działań w sferze sportu i kultury fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, - podejmowanie i wspieranie działań w sferze turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, - organizowanie i udział w imprezach kulturalnych promujących cele statutowe fundacji,
LUDOWY KLUB SPORTOWY OLIMPIA BRZEZINY, ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny	- rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu, - współdziałanie w wychowaniu swoich członków i mieszkańców środowiska, - czynny udział w życiu kulturalnym, gospodarczym i społecznym,
STOWARZYSZENIE DŁUGOSZ KRÓLEWSKI, ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny	Stowarzyszenie ma na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Szczegółowe cele określa § 1 ust.3 pkt a) - k) statutu.
STOWARZYSZENIE ROZWOJU GMINY BRZEZINY,	Celem stowarzyszenia jest:

ul. 1000-lecia 8, 62-874 Brzeziny	- działalność na rzecz rozwoju ekonomicznego, gospodarczego, oświatowego, kulturalnego i turystycznego gminy brzeziny, - działalność na rzecz tworzenia jak najkorzystniejszych warunków do pełnego fizycznego i osobowego rozwoju ludzi niepełnosprawnych oraz aktywnego i godnego uczestnictwa ich w życiu społecznym, a także pomoc ich rodzinom.
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Brzezinach.

W granicach obszaru rewitalizacji funkcjonują również Koła Gospodyń Wiejskich w Dzieńciołach, Piegonisku-Wsi, Wrzącej, Moczalcu i Sobiesękach. Koła Gospodyń Wiejskich działające na terenie Gminy Brzeziny odgrywają istotną rolę w integracji lokalnych społeczności, kultywowaniu tradycji i promocji regionalnej kultury. Są to aktywne grupy kobiet, które organizują wydarzenia, warsztaty kulinarne, działania międzypokoleniowe i inicjatywy społeczne. Ich potencjał wciąż nie jest w pełni wykorzystany, głównie z powodu ograniczonego dostępu do odpowiedniego zaplecza lokalowego. W części miejscowości brakuje sal wiejskich, w pełni wyposażonych kuchni czy przestrzeni umożliwiających regularne spotkania i działalność.

Kolejnym lokalnym potencjałem jest fakt, że Gmina Brzeziny wyróżnia się wyjątkowym dziedzictwem kulturowym, które jest nieprzerwanie pielęgnowane przez lokalną społeczność. Już od ponad czterech dekad aktywnie działa Kapela Ludowa Brzeziny, skupiająca utalentowanych muzyków ludowych. Równolegle od przeszło 20 lat funkcjonuje Zespół Pieśni „Brzezinianki”, tworzony przez kobiety, które z zaangażowaniem przekazują kolejnym pokoleniom muzyczne tradycje regionu kalisko-sieradzkiego. Obie grupy prezentują się w charakterystycznych strojach – barwnych i pasiastych, co podkreśla silne przywiązanie do lokalnej tożsamości. Kulturalna tożsamość Gminy wyraża się także poprzez sztukę ludową. Szczególne miejsce zajmują twórcy rzeźby – Zdzisław Gotfryd i Zdzisław Siudy – których prace, zarówno sakralne, plenerowe, jak i codzienne, obecne są w przestrzeni prywatnej i publicznej: od przydomowych ogrodów po kościoły i miejsca pamięci. Ich dzieła stanowią trwały ślad żywej tradycji i lokalnego rękodzieła. Dziedzictwo kultury ludowej w Brzezinach to jednak nie tylko muzyka, kostiumy czy rzeźba, ale przede wszystkim ludzie – ich pasja, umiejętności i głęboka więź z miejscem, z którego pochodzą. To oni są nośnikami wartości i historii, które budują tożsamość całej wspólnoty.

Dodatkowo, na uwagę zasługują lokalne legendy, tradycje i zwyczaje, w tym legendy o Olbinie (z którymi związana jest książka lokalnej autorki „O czym szumią drzewa nad Prosną. Legendy i baśnie gminy Brzeziny”) oraz tradycje takie jak „pierzocha” w Piegonisku-Wsi.

W Gminie Brzeziny istotnym potencjałem wspierającym działania rewitalizacyjne są zasoby ludzkie, a zwłaszcza aktywni mieszkańcy oraz lokalni liderzy, w tym sołtysi. W wielu miejscowościach widoczne jest zaangażowanie społeczności w oddolne inicjatywy, czego przykładem może być budowa sali wiejskiej w Piegonisku-Wsi realizowana w dużej mierze czynem społecznym. Tego typu postawy świadczą o silnym poczuciu wspólnoty, gotowości do współpracy i trosce o wspólne dobro. Również w miejscowości Dzieńcioły, Moczalec czy Wrząca zauważalna jest aktywność mieszkańców i liderów lokalnych.

Obecność aktywnych osób stanowi ogromną wartość w kontekście planowania i wdrażania działań społecznych oraz wzmacniania tożsamości lokalnej i poczucia sprawczości mieszkańców.

Lokalne potencjały gospodarcze w granicach obszaru rewitalizacji i w jego okolicach opierają się przede wszystkim na rolnictwie, działalności drobnych producentów i rękodzielników, a także rosnącym zainteresowaniu lokalnymi produktami i usługami. Istnieje duży, niewykorzystany jeszcze w pełni potencjał sprzedaży bezpośredniej – zwłaszcza wśród rolników, wytwórców przetworów, pieczywa czy rękodzieła – który mógłby zostać wzmocniony poprzez stworzenie odpowiednio wyposażonego targowiska. W Gminie funkcjonują również aktywni lokalni twórcy, np. w zakresie rzeźby ludowej czy produktów tradycyjnych, którzy mogą stanowić o atrakcyjności oferty turystycznej i kulturalnej. W połączeniu z walorami przyrodniczymi oraz istniejącą bazą noclegową nad stawem gminnym, jednostka posiada realny potencjał do rozwoju turystyki (w tym agroturystyki) i usług około-turystycznych. Dodatkowo aktywność społeczna mieszkańców, np. w ramach KGW i organizacji wydarzeń, może być siłą napędową dla lokalnych inicjatyw gospodarczych i promowania marki lokalnej.

Lokalne potencjały środowiskowe obszaru rewitalizacji wynikają przede wszystkim z naturalnego krajobrazu, czystego środowiska oraz rozległych terenów zielonych i leśnych. Istotnym atutem jest obecność stawu gminnego w Brzezinach, pełniącego funkcję kąpieliska oraz miejsca rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców i turystów. W Gminie znajdują się również ciekі wodne, łąki, zadrzewienia śródpolne oraz siedliska przyrodnicze, które sprzyjają rozwojowi bioróżnorodności i mogą stanowić bazę do tworzenia ścieżek edukacyjno-przyrodniczych, ogrodów deszczowych czy działań ekologicznych. Potencjałem jest również przynależność Gminy do Południowowielkopolskiego Klastra Energii. Tworzą go Miasto i Gmina Opatówek, Gmina Brzeziny, Gmina Godziesze Wielkie, Gmina Szczytniki i Energia Centrum Piotr Kęszka. Celami działalności Klastra są: ograniczenie emisji CO₂ na obszarze Członków Klastra, poprzez inwestycje w OZE lub zmianę modeli zakupowych energii do jednostek terytorialnych, zwiększenie świadomości oraz szerzenie wiedzy na temat odnawialnych źródeł energii, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł wytwórczych, rozwój OZE na terenie Klastra, wspieranie innowacyjnych technologii w zakresie efektywnego zarządzania energią; rozwój magazynów energii.

Do lokalnych potencjałów w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej na obszarze rewitalizacji zaliczyć można przede wszystkim budynki i tereny, które mimo obecnych zaniedbań lub niewystarczającego zagospodarowania, posiadają duży potencjał do przekształcenia w miejsca służące mieszkańcom. Są to przestrzenie, które przy odpowiednim wsparciu i modernizacji mogą pełnić funkcje społeczne, kulturalne, edukacyjne, rekreacyjne, a także wspierać integrację międzypokoleniową i aktywizację lokalnej społeczności. Zostały one szczegółowo przedstawione w poprzednich częściach dokumentu i obejmują między innymi: teren rekreacyjny z altaną i placem zabaw

w Moczalcu, budynek po dawnej szkole w Dzieńciotach, salę w Piegonisku-Wsi, remizę OSP i szkołę w Sobiesękach, częściowo nieużytkowany budynek z remizą OSP w Zagórnej, nowopowstałą, dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych salę wiejską we Wrzącej, położoną poza obszarem rewitalizacji przestrzeń przy stawie gminnym w Brzezinach, a także inne lokalizacje, których potencjał dopiero czeka na pełne wykorzystanie.

3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Prace przeprowadzone na poszczególnych etapach opracowywania dokumentu takie jak przeprowadzona analiza wskaźnikowa, warsztaty rewitalizacyjne, wizja lokalna, konsultacje społeczne, a także pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziły koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w granicach obszaru rewitalizacji, które znacząco hamują rozwój wszystkich podobszarów rewitalizacji, jak i całej gminy. Zatem potwierdziła się zasadność wyznaczenia obszaru rewitalizacji w podziale na podobszary: Moczałec, Sobiesęki, Piegonisko-Wieś, Wrząca, Zagórna i Dziecioty.

Warto zwrócić uwagę na to, że problemy, które zaobserwowano, nie są przypadkowe, ale stanowią ciąg powiązanych ze sobą elementów. Na przykład brak integracji mieszkańców oraz ograniczone zaangażowanie społeczności w życie publiczne często mają swoje źródło w innych istotnych problemach, takich jak brak dostępnych miejsc do spędzania czasu wolnego czy niedostateczna liczba zajęć dodatkowych. Z kolei niski poziom świadomości ekologicznej wśród mieszkańców może być powiązany z zaśmiecaniem przestrzeni publicznych i brakiem środków na rozwiązania proekologiczne. Ponadto, niewłaściwe dostosowanie budynków i przestrzeni publicznych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami lub zaniedbania w utrzymaniu infrastruktury prowadzą do obniżenia jakości otoczenia jako całości. Rozumienie tych związków pomaga lepiej diagnozować i rozwiązywać trudności, z którymi borykają się mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Jednym z istotniejszych wyzwań społecznych jest samotność osób starszych, które pozostają bez odpowiedniej opieki i wsparcia ze strony otoczenia. W wielu przypadkach seniorzy nie mają dostępu do miejsc spotkań i integracji, co potęguje ich wykluczenie społeczne oraz wpływa negatywnie na ich kondycję psychiczną i fizyczną. Brak przestrzeni umożliwiających aktywność oraz działań zachęcających do integracji międzypokoleniowej powoduje, że osoby starsze czują się odizolowane od lokalnej społeczności. Niedostateczna infrastruktura społeczna, niewielka liczba wydarzeń skierowanych do tej grupy oraz ograniczone możliwości transportowe dodatkowo utrudniają ich codzienne funkcjonowanie.

Równie istotnym problemem jest niski poziom zaangażowania mieszkańców w życie społeczne i kulturalne Gminy. Wydarzenia organizowane na terenie Gminy często nie docierają do szerokiego grona odbiorców, a system informowania o inicjatywach jest niedostosowany do potrzeb mieszkańców. Brakuje tablic ogłoszeniowych, przestrzeni multimedialnych oraz nowoczesnych narzędzi komunikacji, które pozwalałyby skutecznie promować lokalne wydarzenia. To sprawia, że mieszkańcy są mniej skłonni do uczestnictwa w inicjatywach społecznych, a ich poczucie wspólnoty i tożsamości lokalnej

pozostaje na niskim poziomie. Niedostateczna liczba miejsc spotkań pogłębia problem, utrudniając organizację działań angażujących różne grupy wiekowe.

Sfera gospodarcza zmagą się z poważnymi trudnościami, szczególnie w zakresie dostępności miejsc pracy i rozwoju przedsiębiorczości. Obszar rewitalizacji cierpi na brak zakładów produkcyjnych, co powoduje ograniczone możliwości zatrudnienia dla mieszkańców. Miejscowi przedsiębiorcy napotykają liczne przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej, zwłaszcza w zakresie sprzedaży lokalnych produktów. Brakuje przestrzeni handlowych, targowisk oraz miejsc umożliwiających efektywne promowanie lokalnych wyrobów. Niedostateczne wsparcie dla przedsiębiorców oraz ograniczone fundusze na rozwój lokalnej gospodarki prowadzą do stagnacji ekonomicznej, co wpływa na poziom życia mieszkańców i ich zdolność do utrzymania stabilnej sytuacji finansowej.

W granicach obszaru rewitalizacji występują także istotne problemy środowiskowe. Nielegalne wysypiska śmieci oraz niedostateczna kontrola nad gospodarką odpadami przyczyniają się do degradacji lokalnego ekosystemu i wpływają negatywnie na estetykę przestrzeni publicznej. Mimo obowiązku prawidłowego gospodarowania odpadami, w wielu miejscach zauważa się zaniedbania w tym zakresie. Ponadto tereny zielone, które mogłyby pełnić funkcję rekreacyjną, są często zaniedbane lub narażone na zalewanie, co utrudnia ich użytkowanie. Brakuje odpowiednich rozwiązań infrastrukturalnych, które pozwoliłyby na skuteczną ochronę środowiska oraz lepsze zagospodarowanie przestrzeni zielonych na obszarze.

Przestrzenno-funkcjonalne wyzwania związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych stanowią kolejny istotny problem. Brak nowoczesnych miejsc spotkań, niedostateczna liczba placów zabaw oraz ograniczona dostępność dobrze zaplanowanych terenów rekreacyjnych negatywnie wpływają na jakość życia mieszkańców. W wielu miejscach brakuje obiektów umożliwiających organizację wydarzeń społecznych, sportowych i kulturalnych. Problemy związane z ruchem komunikacyjnym, w tym brak odpowiedniej liczby parkingów, chodników oraz ścieżek rowerowych, powodują trudności w przemieszczaniu się.

Zła jakość infrastruktury technicznej w granicach obszaru rewitalizacji również wymaga pilnej interwencji. Wiele budynków publicznych znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga gruntownych remontów. Przestrzenie te są często niewykorzystane lub nie spełniają swojej funkcji. Niedostateczna infrastruktura sportowa i rekreacyjna ogranicza możliwości aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców. Dodatkowo problemem jest niedostateczne oświetlenie przestrzeni publicznych, co prowadzi do obniżenia poziomu bezpieczeństwa, zwłaszcza w miejscach spotkań młodzieży i przestrzeniach rekreacyjnych.

Diagnoza pokazuje, że obszar rewitalizacji w Gminie Brzeziny wymaga szeroko zakrojonych działań, które poprawią sytuację w każdej z analizowanych sfer. Konieczne jest zwiększenie integracji społecznej poprzez rozbudowę infrastruktury spotkań, poprawa

warunków gospodarczych poprzez wsparcie lokalnych przedsiębiorców, zwiększenie działań na rzecz ochrony środowiska oraz dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb mieszkańców. Równie istotne będzie unowocześnienie infrastruktury technicznej oraz poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej. Skuteczna rewitalizacja powinna opierać się na kompleksowych rozwiązaniach uwzględniających realne potrzeby społeczności lokalnej, co pozwoli na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności Gminy Brzeziny.

4. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Opisuje ona docelowy stan obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolę wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinni utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, wizja obszaru rewitalizacji w perspektywie do 2030 roku brzmi:

W 2030 roku podobszary rewitalizacji Gminy Brzeziny to zintegrowane, dostępne i przyjazne miejsca, w których mieszkańcy współtworzą lokalne życie społeczne, gospodarcze i kulturalne. Nowoczesna infrastruktura, uporządkowana przestrzeń oraz wzmocnione więzi społeczne sprawiają, że dawne tereny problemowe stały się centrum aktywności i wspólnoty. Poprzez działania inwestycyjne i społeczne, poszczególne miejscowości umacniają swoją lokalną tożsamość, wspierają mieszkańców i odpowiadają na współczesne wyzwania środowiskowe.

W 2030 roku mieszkańcy obszaru rewitalizacji w Gminie Brzeziny są aktywni, zaangażowani i zintegrowani wokół wspólnych działań. Sale wiejskie, świetlice, teren przy stawie oraz

zrewitalizowana szkoła i przestrzenie społeczne tętnią życiem – odbywają się tam spotkania, warsztaty, wydarzenia międzypokoleniowe i zajęcia integracyjne, które aktywizują lokalne społeczności i przeciwdziałają wykluczeniu. Zwiększył się poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, a mieszkańcy – przede wszystkim ci z obszaru rewitalizacji – zyskali realny wpływ na kształtowanie lokalnej rzeczywistości.

Rozwój lokalnej gospodarki został pobudzony poprzez stworzenie gminnego targowiska, wzrost atrakcyjności turystycznej terenów rekreacyjnych i promocję lokalnych produktów. Wsparcie dla rolników, rękodzielników i producentów żywności przyczyniło się do ożywienia handlu i rozwoju rynku usług. Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji, dzięki łatwiejszemu dostępowi do infrastruktury, wsparciu instytucjonalnemu i udziałowi w warsztatach z przedsiębiorczości, częściej podejmują lokalną działalność gospodarczą, także w formule samozatrudnienia.

W Gminie powstały funkcjonalne, estetyczne i uporządkowane przestrzenie wspólne – sale wiejskie, place zabaw, boiska, tereny zielone, miejsca spotkań i rekreacji. Zadbano o dostępność dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i dzieci. Teren przy stawie w Brzezinach stał się symbolem integracji przestrzennej Gminy – mieszkańcy z różnych sołectw przyjeżdżają tu, by odpoczywać, uczestniczyć w wydarzeniach i wspólnie spędzać czas. Poszczególne miejscowości połączyła sieć ścieżek rowerowych, a rzeźby i elementy kultury lokalnej obecne w przestrzeni podkreślają tożsamość i historię Gminy.

Zmodernizowana została infrastruktura techniczna – od termomodernizacji szkoły w Sobiesękach, przez modernizację budynków OSP, po nowe nawierzchnie, oświetlenie i wyposażenie przestrzeni publicznych. Obiekty dostosowano do potrzeb różnych grup użytkowników, poprawiono bezpieczeństwo i komfort użytkowania. Dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych i energooszczędnych materiałów, zwiększyła się trwałość i efektywność wykorzystania infrastruktury publicznej.

Gmina wdrożyła liczne rozwiązania wspierające ochronę środowiska – ogrody deszczowe, zbiorniki retencyjne, ścieżki edukacyjne i nasadzenia miododajne. Tereny zielone zostały uporządkowane, a nowa zieleń poprawiła jakość powietrza i mikroklimat. Dzięki oczyszczeniu i pogłębieniu stawu, poprawiła się jakość wody i warunki dla lokalnej fauny. Podobszary rewitalizacji stały się przykładem, jak działania proklimatyczne mogą współistnieć z funkcjonalnością i estetyką przestrzeni.

5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2030 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

W ujęciu planowania operacyjnego, jakim jest programowanie kompleksowych działań rewitalizacyjnych, ważne jest również integrowanie interwencji z celami ponadlokalnymi, w tym regionalnymi. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030 wskazuje w celu operacyjnym 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju rewitalizację obszarów zdegradowanych w przewidzianym pakiecie działań. Rewitalizacja jako instrument programowy, ale również finansowy pozwala na równomierny rozwój w skali lokalnej, ale również regionalnej, będąc odpowiedzią na degradację i stagnację społeczno-gospodarczą. Formułowane w Gminnym Programie Rewitalizacji cele i kierunki działań stanowią przedłużenie i ukierunkowanie działań ujętych w ramach Strategii Rozwoju Województwa.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnane poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 6. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Rycina 12 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 15 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

Tabela 9 Cele i kierunki rewitalizacji

CEL 1: Społeczność silna więzi – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca	
Kierunek 1.1.	Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności
Kierunek 1.2.	Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych
Kierunek 1.3.	Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami
Kierunek 1.4.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną
Kierunek 1.5.	Wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego mieszkańców poprzez współtworzenie wydarzeń i przestrzeni
CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki	
Kierunek 2.1.	Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo
Kierunek 2.2.	Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników
Kierunek 2.3.	Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej

Kierunek 2.4.	Rozwój turystyki weekendowej i rodzinnej wokół stawu i terenów zielonych
Kierunek 2.5.	Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej
CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia	
Kierunek 3.1.	Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych
Kierunek 3.2.	Modernizacja i dostosowanie infrastruktury technicznej, w tym energetycznej i sanitarnej
Kierunek 3.3.	Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan
Kierunek 3.4.	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych
Kierunek 3.5.	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu poprzez zielono-niebieską infrastrukturę

Źródło: opracowanie własne

6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Brzeziny zostały zaplanowane w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano katalog działań, na który składają się 3 przedsięwzięcia podstawowe (projekty zintegrowane) oraz 2 przedsięwzięcia uzupełniające. Przedsięwzięcia podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast przedsięwzięcia uzupełniające mają za zadanie promocję dziedzictwa kulturowego oraz rozwój lokalnej gospodarki.

Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych, jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji (np. funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej), umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Gminę Brzeziny we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, aby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

6.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 10 Opis projektu zintegrowanego nr 1

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1
Miejsca spotkań – energia wspólnoty
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Brzeziny
Potencjalni partnerzy
Poszczególne sołectwa Brzezińskie Centrum Kultury i Biblioteka w Brzezinach Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Brzezinach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach Organizacje pozarządowe, w tym m.in. fundacja Brzezińscy Równy Ważni, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne
Lokalizacja przedsięwzięcia
Sale wiejskie, remizy OSP i przestrzenie publiczne w miejscowościach Moczalec, Zagórna, Dziecioły, Wrzqca, Piegonisko-Wieś, Sobiesęki (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- rozpad więzi społecznych, samotność osób starszych, brak oferty dla młodzieży, beczynność, uzależnienia, wyludnienie, - postępujący zanik tradycji lokalnych, - ubóstwo skutkujące w skrajnych przypadkach brakiem możliwości korzystania z oferty kulturalnej i usługowej w innych miejscowościach poza miejscem zamieszkania, - nałogi, spędzanie czasu przez osoby młode w sposób niezgodny z prawem, - bezrobocie, brak lokalnej przedsiębiorczości i miejsc aktywizacji, - brak odpowiednio wyposażonych przestrzeni wspólnych, brak dostępu do infrastruktury kulturalno-społecznej, niewykorzystane lub zdewastowane budynki, - zaniechanie zieleni, brak systemów retencji wody, brak edukacji ekologicznej, - niski standard energetyczny budynków, brak dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami.
Cel przedsięwzięcia
Celem nadrzędnym przedsięwzięcia jest odnowienie i nadanie nowych funkcji zdegradowanym budynkom i przestrzeniom w wybranych miejscowościach Gminy Brzeziny, wyznaczonych jako podobszary rewitalizacji, w celu integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców oraz poprawy jakości życia, z jednoczesnym uwzględnieniem aspektów środowiskowych i przestrzennych. Projekt sprzyja budowie silnej, aktywnej i zintegrowanej wspólnoty oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i depopulacji.
Zakres realizowanych zadań
Projekt zintegrowany zakłada realizację nowoczesnych i funkcjonalnych przestrzeni społecznych w poszczególnych miejscowościach Gminy Brzeziny w ścisłej współpracy z mieszkańcami. Udział społeczności lokalnej w projektowaniu i realizacji poszczególnych działań zapewni dostosowanie efektów do ich rzeczywistych potrzeb, zwiększy zaangażowanie oraz poczucie odpowiedzialności za powstałą infrastrukturę. Partnerami projektu są Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Brzezińskie Centrum Kultury i Biblioteka oraz Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, które wspierać będą realizację wydarzeń, prowadzenie działań integracyjnych, edukacyjnych i aktywizujących.

Niniejszy projekt zintegrowany składa się zarówno z elementów infrastrukturalnych jak i społeczno-kulturalnych. Działania infrastrukturalne (tzw. twarde) mają za zadanie przygotować przestrzeń, która będzie służyła lokalnej społeczności oraz rozwojowi kultury i tradycji lokalnej. Przedsięwzięcie składa się z kilku przedstawionych poniżej, powiązanych modułów, dotyczących każdej z miejscowości w granicach obszaru rewitalizacji.

Moduł 1a: Centrum Społecznej Energii w Moczalcu

W ramach tego modułu powstanie nowoczesna świetlica wiejska pełniąca funkcję centrum integracji społecznej i kulturalnej dla mieszkańców Moczalca oraz okolicznych miejscowości. Budynek będzie zaprojektowany zgodnie z najnowszymi standardami efektywności energetycznej i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Dopuszcza się wykorzystanie technologii kontenerowej. W obiekcie znajdzie się przestronna sala główna, która pomieści do 100 osób i będzie wyposażona w zaawansowany system nagłośnienia, oświetlenie sceniczne i multimedialne, co umożliwi organizację koncertów, spotkań, wykładów i warsztatów. Kuchnia zostanie wyposażona w sprzęt gastronomiczny pozwalający na przygotowanie posiłków dla dużych grup uczestników, a zaplecze sanitarno-higieniczne spełni wysokie standardy, w tym osobne toalety dla osób niepełnosprawnych. Na zewnątrz zaplanowano kompleks rekreacyjny z bezpiecznym placem zabaw dla dzieci, siłownią plenerową z urządzeniami do ćwiczeń dla różnych grup wiekowych oraz terenami zielonymi wyposażonymi w ławeczki i stoliki do wypoczynku. Ponadto teren zostanie zagospodarowany chodnikami i oświetleniem energooszczędnym, wykorzystującym panele fotowoltaiczne. Całość będzie dostosowana do potrzeb ekologicznych poprzez zastosowanie systemów zbierania wód opadowych i zielonych dachów, co przyczyni się do zwiększenia bioróżnorodności i ochrony środowiska. Realizacja tego modułu zapewni mieszkańcom komfortową przestrzeń do rozwoju społecznego, kulturalnego oraz edukacyjnego, a także stworzy warunki do organizacji wydarzeń promujących zdrowy i aktywny styl życia.

Moduł 1b: Aktywne Społeczności – Programy Integracyjne i Rozwojowe w Moczalcu

Ten moduł ma na celu maksymalne wykorzystanie nowo powstałej infrastruktury do prowadzenia szerokiej gamy działań społecznych i edukacyjnych. Program obejmie cykliczne warsztaty kulinarne z wykorzystaniem lokalnych produktów (w tym wypiek chleba i wędzenie), kursy rękodzielnicze, szkolenia z zakresu kompetencji cyfrowych i rozwoju przedsiębiorczości dla osób bezrobotnych i młodzieży. Szczególną uwagę poświęci się tworzeniu przestrzeni dialogu międzypokoleniowego, organizując spotkania integracyjne seniorów i młodzieży, które pozwolą na wymianę doświadczeń i budowanie więzi społecznych. Działania profilaktyczne i ekologiczne będą realizowane przez organizację kampanii edukacyjnych, takich jak sadzenie drzew, sprzątanie terenów publicznych oraz warsztaty dotyczące gospodarki odpadami i oszczędzania energii. Wsparcie dla lokalnego Koła Gospodyń Wiejskich zostanie wzmocnione poprzez organizację szkoleń z zakresu marketingu produktów regionalnych i rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Program będzie realizowany we współpracy z instytucjami edukacyjnymi i organizacjami pozarządowymi, co zagwarantuje jego wysoką jakość i trwałość.

Moduł 2a: Nowoczesne Centrum Integracji i Mieszkalnictwa w Zagórnej

Moduł ten obejmuje kompleksową modernizację i adaptację budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Zagórnej na wielofunkcyjne centrum społeczne i mieszkalne. Budynek przejdzie gruntowną termomodernizację, wymianę instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej oraz grzewczej, z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań energooszczędnych, w tym paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła. Parter zostanie zaadaptowany na przestronną salę wielofunkcyjną przystosowaną do organizacji

impresz kulturalnych, spotkań, szkoleń oraz działań KGW. Kuchnia zostanie wyposażona w profesjonalny sprzęt gastronomiczny, a sanitariaty dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zachowane zostaną pomieszczenia wykorzystywane przez OSP Zagórna. Na piętrze powstaną mieszkania socjalne, w tym chronione, wyposażone w nowoczesne systemy bezpieczeństwa i wsparcia, które będą miejscem zamieszkania dla osób potrzebujących wsparcia społecznego i reintegracji. Budynek zostanie wyposażony w windę oraz system monitoringu, co zwiększy bezpieczeństwo i komfort użytkowników. Projekt przyczyni się do zwiększenia dostępności mieszkań socjalnych, aktywizacji lokalnej społeczności oraz wzmocnienia roli OSP jako centrum życia społecznego.

Moduł 2b: Programy Społeczne i Integracyjne w Zagórnej

Ten moduł skupi się na realizacji szerokiego wachlarza działań społecznych mających na celu aktywizację mieszkańców Zagórnej. Obejmuje to organizację zajęć profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i seniorów, w tym warsztatów artystycznych, zajęć sportowych oraz spotkań integracyjnych wspierających dialog międzypokoleniowy. Wsparcie psychologiczne i zawodowe dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym będzie realizowane poprzez współpracę z lokalnymi instytucjami oraz fundacjami. Działania animacyjne i kulturalne będą realizowane w nowo wyremontowanym obiekcie, co zapewni wysoką frekwencję i zaangażowanie mieszkańców. Program będzie również wspierał rozwój wolontariatu i lokalnych inicjatyw obywatelskich, co przyczyni się do wzrostu kapitału społecznego i jakości życia w miejscowości.

Moduł 3a: Przystanek Dziecioty – Przestrzeń Rozwoju Społecznego i Rekreacji

W ramach tego modułu zaplanowana jest całkowita przebudowa i termomodernizacja budynku dawnej szkoły w Dzieciotach, która stanie się nowoczesnym centrum społeczno-rekreacyjnym. Obiekt zostanie podzielony na kilka stref funkcjonalnych: dużą salę główną z wyposażeniem multimedialnym i systemem nagłośnienia, siłownię wraz z wyposażeniem, a także przestrzeń dedykowaną działalności młodzieżowej ze strefą gier planszowych i edukacyjnych, które będą mogły służyć również innym grupom wiekowym. W budynku znajdzie się także profesjonalnie wyposażona kuchnia oraz zaplecze sanitarne dostosowane do osób z niepełnosprawnościami. Na zewnątrz zaprojektowany zostanie bezpieczny plac zabaw, teren zielony z elementami edukacji ekologicznej oraz ścieżki spacerowe z miejscami odpoczynku, które będą sprzyjały rekreacji i wypoczynkowi. Projekt przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności przestrzeni publicznej, poprawi dostęp do kultury i sportu, a także wzmocni więzi społeczne i lokalną tożsamość.

Moduł 3b: Młodzież i Kultura – Program Aktywizacji w Dzieciotach

Moduł ten obejmuje realizację kompleksowego programu aktywizującego młodzież i promującego kulturę w Dzieciotach. Program będzie realizował cykliczne warsztaty artystyczne, muzyczne i plastyczne, które rozwiną kreatywność i kompetencje uczestników. Ponadto organizowane będą zajęcia sportowe, turnieje oraz zajęcia profilaktyczne, które wspierać będą zdrowy styl życia i przeciwdziałać uzależnieniom. Dzięki zaangażowaniu lokalnego lidera prowadzone będą warsztaty, spotkania i pogadanki z młodzieżą na temat negatywnych skutków nałogów, co pomoże wciągnąć młodych mieszkańców w aktywne, zgodne z prawem spędzanie czasu wolnego. W sezonie letnim przewidziane są projekcje filmów w kinie plenerowym oraz wydarzenia plenerowe integrujące mieszkańców. Realizacja tego programu zwiększy aktywność społeczną młodzieży, poprawi ich umiejętności interpersonalne oraz wzmocni poczucie przynależności do lokalnej społeczności.

Moduł 4a: Sala Tradycji i Nowoczesności w Piegonisku-Wsi

Moduł obejmuje kompleksową modernizację i termomodernizację sali wiejskiej w Piegonisku-Wsi. Prace budowlane obejmą ocieplenie dachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej na nowoczesne, trzyszybowe, zapewniające wysoką izolację termiczną i akustyczną. Wnętrze zostanie wyposażone w nowoczesne systemy multimedialne, nagłośnienie i oświetlenie sceniczne, które umożliwią organizację różnorodnych wydarzeń kulturalnych, takich jak koncerty zespołu folklorystycznego, wystawy, warsztaty rękodzielnicze oraz spotkania społeczności. Powstanie kącik historyczny i muzealny prezentujący lokalne tradycje (m.in. osiągnięcia Koła Gospodyń Wiejskich oraz zespołu „Brzeziniarki”), co pozwoli zachować i promować dziedzictwo kulturowe. Na zewnątrz zagospodarowany zostanie teren z placem zabaw, siłownią zewnętrzną oraz miejscem na ogniska i spotkania na świeżym powietrzu wraz z altaną, wszystko zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Całość inwestycji podniesie komfort i estetykę przestrzeni publicznej oraz wzmocni społeczne więzi mieszkańców.

Moduł 4b: Kultura, Tradycja i Integracja Międzypokoleniowa w Piegonisku-Wsi

Działania społeczne skupią się na ożywieniu życia kulturalnego i wzmacnianiu więzi społecznych poprzez organizację licznych warsztatów rękodzielniczych, zajęć folklorystycznych, koncertów lokalnego zespołu i spotkań Koła Gospodyń Wiejskich. Realizowane będą także imprezy okolicznościowe, które wzmocnią poczucie wspólnoty i umożliwią przekazywanie tradycji kolejnym pokoleniom. Program będzie wspierał integrację osób starszych i młodszych oraz aktywizację mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzięki czemu wzrośnie zaangażowanie obywatelskie i jakość życia społeczności.

Moduł 5a: Energooszczędna Modernizacja Sali OSP w Sobiesękach

Moduł ten zakłada gruntowną termomodernizację budynku sali OSP w Sobiesękach i wykorzystanie obiektu jako sali wiejskiej. W zakres prac wejdzie wymiana dachu na energooszczędny z zastosowaniem izolacji termicznej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej na nowoczesne, energooszczędne rozwiązania, modernizacja instalacji grzewczej na system hybrydowy łączący pompę ciepła z panelami fotowoltaicznymi oraz klimatyzacja. Wewnątrz zostanie wykonana wymiana podłóg na trwałe i estetyczne materiały, instalacja elektryczna, w tym nowoczesnego oświetlenia LED oraz remont i kompleksowe wyposażenie kuchni, łazienek oraz sali co pozwoli na organizację imprez i spotkań o charakterze społecznym i kulturalnym. Teren przyległy do budynku zostanie zagospodarowany matą architekturą, powstanie siłownia plenerowa, miejsca do rekreacji oraz parking dla rowerów, co zwiększy funkcjonalność przestrzeni. Realizacja modułu wpłynie na obniżenie kosztów eksploatacji, poprawę warunków użytkowania oraz wzmocni społeczną rolę OSP.

Moduł 5b: Integracja Społeczności i Promocja Aktywności w Sobiesękach

Moduł ten koncentruje się na aktywizacji mieszkańców Sobiesiek poprzez organizację szerokiego wachlarza wydarzeń społecznych i kulturalnych. Obejme on zajęcia dla seniorów, spotkania Koła Gospodyń Wiejskich, konkursy kulinarne i rękodzielnicze, a także wydarzenia sportowe i rekreacyjne dla dzieci i młodzieży. Przewidziane są pikniki rodzinne, zawody rowerowe oraz warsztaty prozdrowotne, które sprzyjać będą integracji społecznej oraz promocji zdrowego stylu życia. Program wzmocni lokalny kapitał społeczny i zapewni stałe miejsce spotkań mieszkańców, co pozytywnie wpłynie na jakość życia i zaangażowanie obywatelskie.

Moduł 6a: Centrum Spotkań i Rekreacji we Wrzącej

Ten moduł zakłada kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół nowo powstałej sali wiejskiej we Wrzącej, koncentrując się na stworzeniu przestrzeni przyjaznej zarówno rekreacji, jak i edukacji ekologicznej oraz integracji międzypokoleniowej. Kluczowym elementem będzie ścieżka sensoryczna, zaprojektowana z naturalnych materiałów takich jak piasek, kora, kamienie rzeczne, drewno i szyszki, umożliwiającą dzieciom i dorosłym stymulację zmysłów podczas spacerów boso. Ścieżka ta zostanie połączona z tablicami edukacyjnymi opisującymi działanie zmysłów, rolę przyrody w zdrowiu człowieka i korzyści z aktywnego wypoczynku.

Dodatkowym walorem będzie ścieżka edukacyjna prowadząca przez lokalne nasadzenia roślin miododajnych i rodzimych krzewów, z tablicami opisującymi florę i faunę regionu. Pojawią się również budki lęgowe dla ptaków, hoteliki dla owadów zapylających oraz system zbierania deszczówki, który posłuży do podlewania zieleni, promując ideę obiegu zamkniętego i zrównoważonego rozwoju. Całość dopełni ekologiczne, energooszczędne oświetlenie zasilane panelami fotowoltaicznymi, co umożliwi użytkowanie terenu także po zmroku.

Realizacja tej przestrzeni ma na celu nie tylko zwiększenie atrakcyjności rekreacyjnej Wrzącej, ale też realne zaangażowanie mieszkańców w działania prośrodowiskowe, międzypokoleniowe i integracyjne, tworząc unikatowe miejsce spotkań i edukacji.

Moduł 6b: Programy Społeczne i Ekologiczne we Wrzącej

Moduł ten obejmuje organizację wydarzeń społecznych, terapeutycznych i integracyjnych na terenie przestrzeni przy nowej sali wiejskiej we Wrzącej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, osób neuronietypowych oraz ich rodzin. W działania zostanie aktywnie włączona fundacja Brzezińscy Równo Ważni, która już korzysta z tej lokalizacji i ma doświadczenie w pracy z dziećmi i dorosłymi o specjalnych potrzebach sensorycznych i rozwojowych.

Planowane są regularne zajęcia z integracji sensorycznej, ćwiczenia motoryki dużej i małej oraz zajęcia ruchowe wspierające rozwój równowagi, koordynacji i orientacji przestrzennej. Dużym atutem miejsca jest jego zaciszna lokalizacja przy lesie, z ograniczoną ilością bodźców akustycznych i wzrokowych, co czyni je wyjątkowo przyjaznym środowiskiem dla osób wysoko wrażliwych, autystycznych lub z niepełnosprawnością intelektualną.

W ramach modułu planuje się również organizację warsztatów rodzinnych łączących osoby z niepełnosprawnościami i osoby pełnosprawne – wspólne sadzenie roślin, tworzenie ozdób ogrodowych, „dni otwarte zmysłów”, a także wydarzenia takie jak „taniec z parasolką w ogrodzie deszczowym”, seanse cichego kina plenerowego, czy pikniki z wymianą roślin. Wszystkie działania będą prowadzone przez doświadczonych animatorów, terapeutów i wolontariuszy przeszkolonych w pracy z osobami o różnych potrzebach.

Celem działań jest nie tylko wspieranie rodzin w codziennych wyzwaniach, ale również przeciwdziałanie izolacji społecznej, aktywizacja opiekunów oraz budowanie empatii i zrozumienia w lokalnej społeczności.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach wszystkich modułów zastosowane zostaną rozwiązania projektowe i organizacyjne gwarantujące pełną dostępność przestrzeni i działań dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie nowe oraz modernizowane obiekty będą posiadały odpowiednie podjazdy, szerokie drzwi, łazienki przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz elementy wspierające poruszanie się osób starszych. Ścieżki sensoryczne, ławki z podparciami i współpraca ze specjalistami w zakresie pracy z osobami z niepełnosprawnościami zwiększą dostępność. W przestrzeniach pojawią się oznaczenia kontrastowe i piktogramy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Zadbano o różnorodność form aktywności – od sportowych po artystyczne, dla osób w różnym wieku i o różnych potrzebach. Organizatorzy szkoleń i wydarzeń będą

przygotowani do współpracy z osobami z niepełnosprawnościami. Elementy infrastruktury edukacyjnej i informacyjnej zostaną zaprojektowane w sposób prosty, zrozumiały i dostępny.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca

Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności

Kierunek 1.2. Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych

Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną

Kierunek 1.5. Wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego mieszkańców poprzez współtworzenie wydarzeń i przestrzeni

CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki

Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej

CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia

Kierunek 3.1. Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych

Kierunek 3.2. Modernizacja i dostosowanie infrastruktury technicznej, w tym energetycznej i sanitarnej

Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan

Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych

Kierunek 3.5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu poprzez zielono-niebieską infrastrukturę

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł 1a: 2 000 000,00 zł	Moduł 1a: 2026-2030
Moduł 1b: 300 000,00 zł	Moduł 1b: 2026-2030
Moduł 2a: 3 000 000,00 zł	Moduł 2a: 2026-2030
Moduł 2b: 300 000,00 zł	Moduł 2b: 2026-2030
Moduł 3a: 3 000 000,00 zł	Moduł 3a: 2026-2030
Moduł 3b: 300 000,00 zł	Moduł 3b: 2026-2030
Moduł 4a: 1 500 000,00 zł	Moduł 4a: 2026-2030
Moduł 4b: 300 000,00 zł	Moduł 4b: 2026-2030
Moduł 5a: 2 000 000,00 zł	Moduł 5a: 2026-2030
Moduł 5b: 300 000,00 zł	Moduł 5b: 2026-2030
Moduł 6a: 1 000 000,00 zł	Moduł 6a: 2026-2030
Moduł 6b: 300 000,00 zł	Moduł 6b: 2026-2030
Łącznie: 14 300 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba przestrzeni dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	6 szt.
Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	5 szt.
Liczba wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	12 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	1 105 os.
Liczba przedsięwzięć proekologicznych	6 szt.
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	600 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 11 Opis projektu zintegrowanego nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Szkoła Naturalnie Nowoczesna – rewitalizacja placówki w Sobiesękach i jej otoczenia
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Brzeziny
Potencjalni partnerzy
Szkoła Podstawowa w Sobiesękach Organizacje pozarządowe Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji OSP Sobiesęki KGW Sobiesęki
Lokalizacja przedsięwzięcia
Szkoła w Sobiesękach wraz z otoczeniem, Sobiesęki 11 (podobszar rewitalizacji Sobiesęki)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- wykluczenie dzieci i młodzieży z dostępu do nowoczesnej infrastruktury edukacyjno-rekreacyjnej, - brak miejsc do integracji społecznej i aktywności lokalnej, szczególnie do wykorzystania w godzinach popołudniowych i w weekendy, - niska aktywność fizyczna, otyłość wśród dzieci, uzależnienie od ekranów, - ograniczony dostęp do przestrzeni przyjaznych osobom z niepełnosprawnościami, - wysokie koszty ogrzewania i eksploatacji budynku szkoły wynikające z niskiej efektywności energetycznej, - zdegradowana przestrzeń szkolna i jej otoczenie, w tym niewystarczające zaplecze sportowe i edukacyjne oraz nieprzystosowane budynki gospodarcze, - niewystarczająca edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży,

- brak zielonej i niebieskiej infrastruktury wpływającej na retencję wody i mikroklimat,

Cel przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest kompleksowa odnowa przestrzeni edukacyjno-społecznej w Sobiesękach poprzez modernizację budynku szkoły oraz zagospodarowanie jej otoczenia w sposób sprzyjający integracji społecznej, rozwojowi dzieci i młodzieży oraz aktywizacji mieszkańców. Projekt ma na celu stworzenie dostępnej, bezpiecznej i przyjaznej infrastruktury wspierającej edukację, aktywność fizyczną, działania środowiskowe oraz współpracę międzypokoleniową.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zintegrowany łączy działania infrastrukturalne i społeczne, mające na celu poprawę warunków nauki, aktywizację mieszkańców oraz stworzenie otwartej i przyjaznej przestrzeni wokół szkoły. Termomodernizacja, remont boisk i zagospodarowanie terenu idą w parze z inicjatywami edukacyjnymi i proekologicznymi, z których korzystać będą zarówno uczniowie, jak i lokalna społeczność. Projekt podzielono na trzy wzajemnie uzupełniające się moduły, tworzące spójną koncepcję nowoczesnej, dostępnej i zaangażowanej szkoły.

Moduł 1: Kompleksowa termomodernizacja budynku szkoły z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii

W ramach niniejszego modułu zostanie przeprowadzona pełna termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Sobiesękach, w której uczy się 8 klas oraz funkcjonuje oddział przedszkolny. Zakres prac obejmie docieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropu, wymianę okien i drzwi zewnętrznych na energooszczędne, co znacząco ograniczy straty ciepła. Modernizacji podlegać będzie także system grzewczy – planuje się wymianę instalacji centralnego ogrzewania oraz montaż odnawialnych źródeł energii, w tym instalacji fotowoltaicznej i/lub pompy ciepła. Wymianie podlegać będą również instalacje wewnątrz budynku.

Dzięki tym działaniom poprawi się komfort termiczny w budynku – zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli – oraz znacznie zmniejszą się koszty ogrzewania, co w obecnych warunkach cenowych ma kluczowe znaczenie dla budżetu szkoły. Zastosowane rozwiązania będą także pełniły funkcję edukacyjną – dzieci będą miały okazję na żywo obserwować działanie nowoczesnych, ekologicznych technologii i uczyć się postaw proklimatycznych.

W efekcie budynek stanie się energooszczędny, bezpieczniejszy i nowocześniejszy, co podniesie jego wartość jako miejsca edukacji i lokalnej integracji.

Moduł 2: Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i budynków gospodarczych jako otwartej, zielono-błękitnej przestrzeni rekreacyjno-edukacyjnej

Ten moduł obejmuje szeroko zakrojoną odnowę terenu wokół szkoły, której celem jest stworzenie funkcjonalnej, estetycznej i otwartej przestrzeni do aktywności fizycznej, edukacji przyrodniczej i integracji społecznej. Zaplanowano remont budynków gospodarczych – pozostaną one w funkcji pomocniczej (magazyny, schowki), ale zyskają nową estetykę i funkcjonalność. Na jednej z ich ścian powstanie mural wykonany przez uczniów we współpracy z lokalnymi artystami, co będzie okazją do twórczego działania i budowania lokalnej tożsamości.

Zostaną odnowione wszystkie boiska: do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki, a także powstaną elementy lekkiej atletyki (bieżnia, skok w dal). Cały teren będzie dostępny popołudniami i wieczorami dla mieszkańców, co pozwoli lepiej wykorzystać zasoby i podnieść jakość życia w miejscowości.

Istniejący ogród szkolny zostanie nie tylko zachowany, ale rozbudowany – każda klasa będzie miała własną grządkę. Działanie to zostanie powiązane z edukacją przyrodniczą i ekologiczną oraz konkursem wewnątrzszkolnym. Zostaną także zainstalowane zbiorniki

na wodę deszczową (niebieska infrastruktura), którą można będzie wykorzystać do podlewania ogrodu.

Dodatkowo powstaną strefy odpoczynku i wyciszenia (ławki, zadaszenia, zieleń wysoka) oraz nowa, bezpieczna wiata rowerowa zamiast dotychczasowej, pokrytej eternitem. Całość działań poprawi estetykę i funkcjonalność przestrzeni, integrując cele ekologiczne, edukacyjne i społeczne.

Moduł 3: Edukacja w ruchu i naturze – wykorzystanie infrastruktury do nauki, integracji i aktywności społecznej

Dzięki inwestycjom z poprzednich modułów możliwe będzie prowadzenie zajęć edukacyjnych na świeżym powietrzu, w tym biologii, geografii, przyrody, edukacji ekologicznej, a także zajęć z wychowania fizycznego w nowej formule. Przestrzenie wokół szkoły będą pełniły funkcję pracowni pod chmurką – z wykorzystaniem ogrodu, stref relaksu i stanowisk dydaktycznych.

Planowane są również warsztaty i wydarzenia promujące aktywny styl życia i ograniczanie czasu ekranowego, skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych. Tematyka obejmie m.in. „wychodzenie z online do offline”, zapobieganie otyłości u dzieci, promocję sportu poprzez różnorodne formy ruchu. Szkoła stanie się miejscem otwartych spotkań oraz zawodów sportowych dla lokalnej społeczności.

Ten moduł pozwoli również na integrację pokoleń – dzieci, rodzice, seniorzy będą mogli współuczestniczyć w wydarzeniach edukacyjno-rekreacyjnych organizowanych popołudniami i w weekendy.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach realizacji projektu, szczególny nacisk zostanie położony na zapewnienie dostępności dla wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami oraz o szczególnych potrzebach. Budynek szkoły zostanie dostosowany zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego – przewidziano m.in. likwidację barier architektonicznych, montaż podjazdów oraz dostosowanie toalet. Nowe nawierzchnie na boiskach i ścieżkach będą równe, antypoślizgowe i bezprogowe. Tablice informacyjne oraz oznaczenia w przestrzeni zewnętrznej będą zawierać elementy kontrastowe i piktogramy. Zajęcia edukacyjne i wydarzenia plenerowe będą planowane w sposób inkluzyjny, umożliwiający udział dzieci z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Powstaną strefy ciszy i wyciszenia, korzystne dla osób w spektrum autyzmu lub wysoko wrażliwych. Dzięki kompleksowemu podejściu projekt zapewni równe szanse w dostępie do edukacji, aktywności fizycznej i integracji społecznej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Społeczność silna więzi – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca

Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności

Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną

CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki

Kierunek 2.4. Rozwój turystyki weekendowej i rodzinnej wokół stawu i terenów zielonych

Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej

CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia

Kierunek 3.1. Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych

Kierunek 3.2. Modernizacja i dostosowanie infrastruktury technicznej, w tym energetycznej i sanitarnej
Kierunek 3.5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu poprzez zielono-niebieską infrastrukturę

Ramy realizacji przedsięwzięcia	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 2 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Moduł III: 300 000,00 zł Łącznie: 3 300 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2026-2030 Moduł II: 2026-2030 Moduł III: 2026-2030
Prognozowane rezultaty	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1 szt.
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	1 szt.
Powierzchnia zrewitalizowanej przestrzeni	około 5 000 m ²
Liczba wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	4 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba ludności zamieszkującej podobszar rewitalizacji Sobiesęki	304 os.
Liczba przedsięwzięć proekologicznych	1 szt.
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	200 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 12 Opis projektu zintegrowanego nr 3

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3
Brzeziny – Serce Gminy
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Brzeziny
Potencjalni partnerzy
Poszczególne sołectwa Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Brzezinach Gminny Ośrodek Sportu i Turystyki w Brzezinach

Organizacje pozarządowe, w tym m.in. fundacja Brzezińscy Równo Ważni, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne
Lokalizacja przedsięwzięcia
Teren rekreacyjny nad stawem gminnym w Brzezinach, przy ul. ks. Józefa Kurzawy (poza obszarem rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
- niski kapitał społeczny, w tym zauważalny odpływ mieszkańców z obszaru rewitalizacji, - ubóstwo skutkujące w skrajnych przypadkach brakiem możliwości korzystania z oferty kulturalnej i rekreacyjnej w większych miastach, - nagromadzenie mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami przy jednoczesnej ograniczonej dostępności przestrzeni publicznej, - izolacja społeczna mieszkańców oraz brak przestrzeni sprzyjających integracji międzypokoleniowej i między miejscowościami, - ograniczony dostęp do atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu, skutkujący popadaniem w nałogi i akty wandalizmu, szczególnie ze strony młodzieży, - brak zorganizowanej, spójnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i edukacyjnej w Gminie, - zły stan techniczny istniejącej infrastruktury nad stawem, w tym pomostów, sceny, ścieżek i bazy turystycznej, - niewykorzystany potencjał lokalnych twórców i brak przestrzeni do prezentowania ich działalności, - zanieczyszczenie zbiornika wodnego oraz brak działań na rzecz poprawy jakości środowiska naturalnego, - słabe powiązania komunikacyjne i funkcjonalne między miejscowościami oraz brak miejsc, które mogłyby stać się wspólną przestrzenią spotkań, - brak impulsu do rozwoju lokalnej gospodarki opartej na turystyce, rekreacji i usługach sezonowych.
Cel przedsięwzięcia
Celem projektu jest przekształcenie przestrzeni wokół stawu w Brzezinach w ogólnodostępne, zintegrowane centrum rekreacyjno-kulturalne, które łączy mieszkańców całej Gminy i wspiera rozwój społeczny, turystyczny oraz kulturalny regionu. Projekt wpisuje się w potrzeby społeczności lokalnej (w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji) i oferuje odpowiedź na najważniejsze problemy społeczne, środowiskowe i przestrzenne.
Zakres realizowanych zadań
Przedsięwzięcie, mimo że realizowane jest poza formalnie wyznaczonym obszarem rewitalizacji, w bezpośredni sposób odpowiada na szereg problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, które występują również na tym obszarze. Dotyczy to przede wszystkim zjawisk takich jak izolacja społeczna, brak zintegrowanej oferty kulturalnej, wypoczynkowej i rekreacyjnej, a także ograniczone relacje i współpraca między mieszkańcami poszczególnych miejscowości. W wielu wsiach Gminy, ze względu na ograniczenia przestrzenne, nie ma możliwości stworzenia tak dużej, atrakcyjnej przestrzeni wspólnej, zwłaszcza zlokalizowanej nad wodą. Teren wokół stawu w Brzezinach, dzięki planowanej rewitalizacji oraz istniejącej i rozwijanej sieci ścieżek rowerowych, stanie się dostępny również dla mieszkańców innych miejscowości, w tym obszaru rewitalizacji. Przestrzeń ta może skutecznie przeciwdziałać zjawiskom takim jak nuda, spożywanie alkoholu czy dewastacje, oferując alternatywne formy spędzania czasu. Ponadto stworzy miejsce, w którym lokalni twórcy i artyści będą mogli prezentować swoje prace i inicjatywy szerszej publiczności, co wpłynie na aktywizację społeczną i rozwój kapitału kulturowego w całej Gminie, przyciągając również turystów i wpływając pozytywnie na lokalną gospodarkę.
Moduł 1: Teren Wspólny – dla rodzin, seniorów i turystów

Zakres modułu obejmuje kompleksowe uporządkowanie i zagospodarowanie terenu wokół stawu gminnego w Brzezinach, który jest jedynym kąpieliskiem w okolicy. Planowane działania to m.in. pogłębienie i oczyszczenie zbiornika wodnego, remont istniejących pomostów oraz odnowienie plaży, by zapewnić użytkownikom komfortowy i bezpieczny dostęp do wody. Przestrzeń będzie wyposażona w nową, spójną małą architekturę – pojawią się ścieżki spacerowe, hamaki, altany, ławki dostosowane również dla seniorów i osób z niepełnosprawnością ruchową. Odnowiona zostanie gminna baza turystyczna funkcjonująca przy stawie, co zwiększy atrakcyjność miejsca nie tylko dla mieszkańców, ale również dla odwiedzających – wpływając pozytywnie na rozwój lokalnej gospodarki. Wprowadzona zostanie infrastruktura dla food trucków i miejsce relaksu dla całych rodzin. Planowane jest również stworzenie niewielkiej sceny pływającej lub telebimu do kina plenerowego, a także nowa aranżacja i modernizacja istniejącej sceny stacjonarnej. Teren zostanie wzbogacony o unikatową ścieżkę edukacyjno-kulturową wokół stawu – każda z miejscowości Gminy będzie miała tam swój punkt symboliczny w formie rzeźby, wykonanej we współpracy z lokalnym artystą-rzeźbiarzem. W ramach modułu planowane jest również wprowadzenie oświetlenia, co wpłynie na bezpieczeństwo użytkowników terenu, a także usytuowanie w okolicy stawu fontanny i tężni solankowej.

Moduł 2: Kultura w Naturze – Plenery, Legendy i Ludzie

Rewitalizacja przestrzeni wokół stawu stanie się fundamentem dla organizacji szerokiego wachlarza wydarzeń społeczno-kulturalnych. Planowane są m.in. sezonowe i cykliczne wydarzenia takie jak pikniki, koncerty plenerowe, festyny rodzinne, zawody sportowe czy seanse kina letniego. Szczególną rolę odegrają wydarzenia tematyczne z udziałem lokalnych twórców – np. plenery rzeźbiarskie i malarskie (nawiązujące do tradycji z lat 80. i 90.), warsztaty tworzenia stołów biesiadnych jako element lokalnej tradycji, spotkania międzypokoleniowe, konkursy nawiązujące do historii i legend lokalnych – np. opowieści o Olbinie. W ramach działań społecznych przewidziano także organizację biegów na orientację (orientering) w pobliskim lesie, które będą atrakcyjną formą aktywności fizycznej oraz sposobem na poznanie lokalnej przyrody i topografii terenu. Udział w tego typu wydarzeniach sprzyja integracji międzypokoleniowej, rozwija umiejętności współpracy i orientacji w terenie, a także stanowi ciekawą alternatywę dla tradycyjnych form rekreacji. Ożywieniu społecznemu sprzyjać będą działania realizowane wspólnie przez różne grupy: Koła Gospodyń Wiejskich, OSP, seniorów, dzieci i młodzież. Do wydarzeń włączone zostaną również działania edukacyjne i promujące bezpieczeństwo (np. pierwsza pomoc prowadzona przez strażaków), a także spotkania integrujące mieszkańców różnych sołectw – w duchu współpracy i wymiany doświadczeń.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach realizacji projektu zaplanowano szereg działań mających na celu zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Ścieżki spacerowe i dojścia zostaną wykonane z materiałów umożliwiających bezpieczne poruszanie się osób na wózkach oraz z ograniczoną mobilnością. Przewidziano montaż ławek z oparciami i podłokietnikami oraz hamaków i miejsc odpoczynku przystosowanych także dla seniorów. W pobliżu sceny i głównych punktów rekreacyjnych powstaną miejsca z dobrą widocznością i odpowiednią nawierzchnią dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane są również czytelne oznaczenia oraz piktogramy ułatwiające orientację, a także uwzględnienie kontrastów wizualnych dla osób słabowidzących. Przy organizacji wydarzeń kulturalnych i integracyjnych uwzględniane będą potrzeby osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, w tym zapewnienie tłumaczenia na język migowy czy wyznaczenie stref cichych. Teren zostanie zaprojektowany tak, by był możliwie jak najbardziej inkluzywny i komfortowy dla wszystkich użytkowników.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca

Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności

Kierunek 1.2. Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych

Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną

Kierunek 1.5. Wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego mieszkańców poprzez współtworzenie wydarzeń i przestrzeni

CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki

Kierunek 2.2. Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników

Kierunek 2.3. Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej

Kierunek 2.4. Rozwój turystyki weekendowej i rodzinnej wokół stawu i terenów zielonych

Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej

CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia

Kierunek 3.1. Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych

Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan

Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych

Kierunek 3.5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu poprzez zielono-niebieską infrastrukturę

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 8 000 000,00 zł Moduł II: 500 000,00 zł Łącznie: 8 500 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2026-2030 Moduł II: 2026-2030

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Powierzchnia zrewitalizowanej przestrzeni	około 50 000 m ²
Liczba przestrzeni dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	1 szt.
Liczba wprowadzonych elementów małej architektury	10 szt.
Liczba wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	4 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji w Gminie	1 105 os.
Liczba przedsięwzięć proekologicznych	1 szt.

Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	800 os./rok
Liczba podmiotów gospodarczych oferujących usługi w zrewitalizowanej przestrzeni (food-tracki, gastronomia, turystyka)	2 szt.
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

6.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 13 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
<i>Historia wokół nas – ochrona zabytków i edukacja kulturowa</i>
Podmiot realizujący
Gmina Brzeziny
Lokalizacja
Cały obszar Gminy Brzeziny (zarówno w granicach obszaru rewitalizacji jak i poza nim)
Charakterystyka przedsięwzięcia
Przedsięwzięcie ma na celu kompleksową ochronę, uporządkowanie oraz udostępnienie w atrakcyjny sposób obiektów zabytkowych na terenie Gminy Brzeziny. Działania obejmują przede wszystkim wykonanie prac zabezpieczających i konserwatorskich przy zabytkach nieruchomych wpisanych do ewidencji i rejestru, w tym przy kapliczkach, dawnych dworach, budynkach sakralnych i historycznych założeniach parkowych. Równolegle planuje się zagospodarowanie i uporządkowanie bezpośredniego otoczenia wybranych obiektów – w tym montaż ławek, tablic informacyjnych, nasadzenia zieleni ozdobnej oraz wykonanie oświetlenia punktowego eksponującego walory architektoniczne. Wszystkie obiekty zostaną spójnie oznakowane, tworząc jednolity szlak kulturowo-turystyczny. Innowacyjnym elementem będzie stworzenie mobilnej aplikacji poświęconej zabytkom Gminy – z bazą wiedzy, mapą oraz narracją historyczną, uzupełnioną o materiały multimedialne, w tym zdjęcia archiwalne, nagrania audio i quizy edukacyjne. Aplikacja zostanie również wzbogacona o grę terenową (questing) – użytkownicy będą mogli „odkrywać” zabytki i zdobywać wirtualne odznaki za ich odwiedzenie, co ma zachęcać młodsze pokolenia do aktywnego udziału w poznawaniu lokalnego dziedzictwa. Projekt będzie również powiązany z działaniami lokalnych szkół i instytucji kultury poprzez organizację warsztatów edukacyjnych, zajęć terenowych oraz wspólnego tworzenia treści historycznych z udziałem mieszkańców. W ramach działań zostaną również wplecione elementy lokalnych tradycji i legend, w tym opowieści związane z Olbinem.

Dzięki realizacji przedsięwzięcia, historia i tożsamość Gminy staną się bardziej dostępne i atrakcyjne – zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca

Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami

CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki

Kierunek 2.3. Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej

CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia

Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan

Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych

Szacowana wartość przedsięwzięcia

około 700 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2

Z pola na stół – wsparcie lokalnych producentów i rolników

Podmiot realizujący

Gmina Brzeziny

Lokalizacja

Teren przy ul. Franciszka Krawczykowskiego (poza obszarem rewitalizacji)

Charakterystyka przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie zakłada utworzenie nowoczesnego, funkcjonalnego i estetycznego gminnego targowiska w Brzezinach przy ul. Franciszka Krawczykowskiego. Nowy obiekt stanie się istotnym impulsem dla rozwoju lokalnej gospodarki, a jednocześnie przestrzenią sprzyjającą integracji społecznej i promocji zdrowego stylu życia poprzez zdrową żywność. Targowisko zostanie zrealizowane na uzbrojonym terenie, z dostępem do mediów i odpowiednim zagospodarowaniem przestrzennym – powstaną zarówno zadaszone stanowiska dla sprzedawców jak i wydzielone miejsca do handlu „pod chmurką”.

W sposób szczególny przewiduje się preferencyjne warunki dla lokalnych wytwórców, rolników, sadowników i gospodarstw rodzinnych – tak aby umożliwić im sprzedaż bezpośrednią produktów rolnych, warzyw, owoców, domowych przetworów czy rękodzieła.

Projekt wspiera ideę skracania łańcuchów dostaw oraz zrównoważonego rolnictwa, a także promuje lokalną żywność i produkty oparte na tradycji. Targowisko będzie także przestrzenią spotkań – z możliwością organizacji wydarzeń tematycznych, jarmarków sezonowych czy działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

Równolegle, po przeciwnej stronie drogi powstanie funkcjonalny parking, który zapewni wygodny dojazd i zaparkowanie samochodów, zarówno dla sprzedających, jak i

kupujących. To niezbędne rozwiązanie, by zagwarantować dostępność obiektu, zwiększyć liczbę odwiedzających i realnie pobudzić lokalną aktywność gospodarczą. Targowisko będzie również dostępne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji – jako narzędzie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, zwłaszcza w kontekście samozatrudnienia i drobnego handlu.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Społeczność silna więzi – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca

Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności

Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami

CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki

Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo

Kierunek 2.2. Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników

Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej

CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia

Kierunek 3.2. Modernizacja i dostosowanie infrastruktury technicznej, w tym energetycznej i sanitarnej

Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan

Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych

Szacowana wartość przedsięwzięcia

około 1 000 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

7. OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na całym obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Brzeziny.

W poniższej tabeli przedstawiono opis sposobu realizacji poszczególnych dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnym poprzez przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji działania wraz z odpowiadającymi im celami i kierunkami działań rewitalizacyjnych.

Tabela 14 Opis dokumentów strategicznych realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji

Dokumenty na poziomie regionalnym		
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku		
W dokumencie nakreślono wizję regionu: <i>Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.</i> Sformułowana została również misja, charakteryzująca elementarne wartości jakie przyświecają Samorządowi Województwa: <i>Samorząd Województwa umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.</i> Celem zapewnienia efektywności procesów rozwojowych przyjęto również model rozwoju: Rozwój Wielkopolski przebiega według modelu funkcjonalnego, zakładającego zrównoważony terytorialnie rozwój regionu, wzajemnie korzystne relacje zarówno w przestrzeni, jak i w układzie sfer gospodarczych i społecznych, a także powiązania międzyinstytucjonalne i partnerskie współdziałanie. Poniżej przedstawiono podstawowe regulacje, z zaznaczeniem spójności względem zapisów niniejszego dokumentu.		
Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele/ kierunki w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
Cel 1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW 1.1 Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	PZ nr 1 PZ nr 3 PU nr 2	CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki

1.2 Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3 Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy		Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo Kierunek 2.2. Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników Kierunek 2.3. Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej Kierunek 2.4. Rozwój turystyki weekendowej i rodzinnej wokół stawu i terenów zielonych Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej
Cel 2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU 2.1 Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2 Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom 2.3 Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3 PU nr 1	CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności Kierunek 1.2. Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną Kierunek 1.5. Wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego mieszkańców poprzez współtworzenie wydarzeń i przestrzeni CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.3. Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych
Cel 3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI 3.1 Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2 Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3 Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3	CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.1. Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych Kierunek 3.2. Modernizacja i dostosowanie infrastruktury technicznej, w tym energetycznej i sanitarnej Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych

		Kierunek 3.5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu poprzez zielono-niebieską infrastrukturę
Cel 4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM <u>4.1 Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług</u> <u>4.2 Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju</u>	PZ nr 1 PZ nr 2	CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami Kierunek 1.5. Wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego mieszkańców poprzez współtworzenie wydarzeń i przestrzeni CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego		
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego to dokument określający politykę zagospodarowania przestrzennego w województwie. Wspólnie ze strategią rozwoju województwa stanowi on podstawę prowadzenia polityki rozwoju. Nakreślona wizja rozwoju województwa wielkopolskiego brzmi następująco: Wielkopolska 2020 roku – w wyniku stopniowego osiągania celów strategii ma być regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym, gdzie: – efektywnie wykorzystywany jest potencjał wewnętrzny, – podmioty rozwoju ściśle współpracują, co skutkować powinno wartością dodaną, – istnieje klimat dla innowacji we wszystkich sferach funkcjonowania regionu, – konkurencyjność budowana jest na wzajemnie korzystnych powiązaniach funkcjonalnych między ośrodkami wzrostu a ich otoczeniem, co generuje korzystne procesy dyfuzyjne i absorpcyjne, – priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja oraz budowa na jej podstawie kreatywnych kapitałów, intelektualnego i innowacyjnego, – jednym z głównych priorytetów jest zielony aspekt rozwoju, – mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną, – gospodarka i życie społeczne są otwarte na świat, co wzmacnia ich konkurencyjność, – wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego, – każdy mieszkaniec ma dostęp do podstawowych standardów usług społecznych, – przestrzeń województwa pozbawiona jest barier dla mobilności mieszkańców, – sytuacja demograficzna sprzyja zastępowalności pokoleń, – polityka kieruje się większą otwartością na nowe i nowych, – istotny wpływ na rozwój regionu wywiera sprawowane w stylu koncyliacyjnym zdecydowane przywództwo regionalne. W ramach realizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ sformułowano również osiem podstawowych celów polityki przestrzennej, w ujęciu średniookresowym. Cele te przedstawione są w kolumnie „Podstawowe Regulacje”. Dodatkowo, należy zaznaczyć, że Gmina Brzeziny należy do kilku obszarów terytorializacji polityki rozwoju, dla których zostały wskazane szczególnie istotne cele. Zapisy niniejszego dokumentu są		

neutralne względem tych wyszczególnionych celów bądź wpłyną pozytywnie na ich realizację. Gmina należy do:

- Miejskiego obszaru ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska,
- Obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- Obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,
- Obszarów cennych przyrodniczo,
- Obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- Obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- Obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,
- Obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
<u>Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej</u>	PZ nr 1 PU nr 2	CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo Kierunek 2.3. Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej Kierunek 2.4. Rozwój turystyki weekendowej i rodzinnej wokół stawu i terenów zielonych CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.1. Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych
<u>Ochrona walorów przyrodniczych</u>	PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3	CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.1. Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan Kierunek 3.5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu poprzez zielono-niebieską infrastrukturę
<u>Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego</u>	PU nr 2	CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo Kierunek 2.2. Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników

		Kierunek 2.3. Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej
Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji	PZ nr 1 PZ nr 3 PU nr 1	CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.2. Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników Kierunek 2.3. Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej Kierunek 2.4. Rozwój turystyki weekendowej i rodzinnej wokół stawu i terenów zielonych Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.1. Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan
Zrównoważony rozwój rolnictwa	PU nr 2	CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo Kierunek 2.2. Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej
Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa	-	-
Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej	PZ nr 1 PZ nr 2 PU nr 2	CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.2. Modernizacja i dostosowanie infrastruktury technicznej, w tym energetycznej i sanitarnej
Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom	-	-
Dokumenty na poziomie lokalnym		
Strategia Rozwoju Gminy Brzeziny na lata 2024-2030		
Strategia Rozwoju Gminy Brzeziny składa się z następujących elementów: - diagnoza jako punkt wyjścia do konstruowania wniosków i kierunków działań, analizy potencjału społeczno-gospodarczego gminy Brzeziny, uwzględniającej uwarunkowania przestrzenne analizowanego obszaru; - część strategiczna uwzględniająca kierunki działań pozwalające na osiągnięcie zakładanych celów strategicznych i operacyjnych.		

W Strategii zamieszczono również wizję Gminy w 2030 roku, do której realizacji zmierzają cele, wskazane w poniższej tabeli.

Gmina Brzeziny jako miejsce:

- dostępne, funkcjonalne i przyjazne dla mieszkańców i inwestorów,
- o wysokim rozwoju kapitału społecznego, przedsiębiorczości i dostępności do

atrakcyjnych form zatrudnienia,

- dbałości o bezpieczeństwo i standardy środowiskowe tu w szczególności w kontekście prowadzenia efektywnej polityki pro-środowiskowej.

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
Cel strategiczny: Bezpieczeństwo i komunikacja Cele operacyjne: - Poprawa dostępu do komunikacji zbiorowej - Budowa i modernizacja dróg z infrastrukturą towarzyszącą - Rozwój nowoczesnej infrastruktury informatycznej	-	-
Cel strategiczny: <u>Niezawodna infrastruktura techniczna i ochrona środowiska</u> Cele operacyjne: - <u>Ochrona zasobów przyrodniczych poprzez uporządkowaną gospodarkę odpadami i rolnictwo</u> - <u>Zwiększenie dostępu do infrastruktury technicznej</u> - <u>Poprawa efektywności energetycznej budynków, ochrona powietrza i instalacja OZE w gminie</u> - <u>Racjonalna polityka proekologiczna oraz przestrzenna</u>	PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3	CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.1. Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych Kierunek 3.2. Modernizacja i dostosowanie infrastruktury technicznej, w tym energetycznej i sanitarnej Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych Kierunek 3.5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu poprzez zieloną i niebieską infrastrukturę
Cel strategiczny: <u>Rozwój nowoczesnego rolnictwa</u> Cele operacyjne: - <u>Wsparcie rolnictwa w zakresie dostosowania do nowych wyzwań</u>	PZ nr 1 PZ nr 3 PU nr 2	CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo Kierunek 2.2. Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników

- Promowanie lokalnych produktów, usług		Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej
<u>Cel strategiczny: Rozwój branż pozarolniczych</u> <u>Cele operacyjne:</u> - Wsparcie mikro i małych przedsiębiorców, tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w średnich firmach na terenie gminy - Promowanie lokalnych produktów, usług	PZ nr 1 PZ nr 3 PU nr 2	CEL 1: Społeczność silna więzi – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.2. Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo Kierunek 2.2. Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników Kierunek 2.3. Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej Kierunek 2.4. Rozwój turystyki weekendowej i rodzinnej wokół stawu i terenów zielonych Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej
<u>Cel strategiczny: Gmina dobrym miejscem do życia</u> <u>Cele operacyjne:</u> - Wysoka jakość życia i usług publicznych/ społecznych - Poprawa estetyki i zagospodarowania przestrzeni publicznej celem podniesienia atrakcyjności życia mieszkańców - Efektywne zarządzanie gminą	PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3	CEL 1: Społeczność silna więzi – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności Kierunek 1.2. Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną Kierunek 1.5. Wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego mieszkańców poprzez współtworzenie wydarzeń i przestrzeni CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.1. Tworzenie i uporządkowanie przestrzeni zielonych i rekreacyjnych Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeziny na lata 2021-2026		
Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest podstawowym dokumentem strategicznym stanowiącym narzędzie nowoczesnej pomocy społecznej, który wspiera długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej. Dokument zawiera szczegółową diagnozę oraz część programową, w tym cel główny, którym jest: rozwój systemowego podejścia do problemów społecznych, którego celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Brzeziny.		

W Strategii zawarto 4 cele szczegółowe, które wskazano w tabeli poniżej w kolumnie z podstawowymi regulacjami.

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
<u>Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków wychowania i rozwoju</u>	PZ nr 1	CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności Kierunek 1.2. Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną
<u>Zapewnienie dostępu do różnorodnych usług społecznych osobom w wieku senioralnym, niepełnosprawnym, przewlekle i ciężko chorym</u>	PZ nr 1 PZ nr 3	CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności Kierunek 1.2. Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych Kierunek 1.3. Poprawa dostępności infrastruktury społecznej i publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną Kierunek 1.5. Wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego mieszkańców poprzez współtworzenie wydarzeń i przestrzeni CEL 3: Przestrzeń przyjazna – jakość środowiska, estetyka i funkcjonalność otoczenia Kierunek 3.3. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejsc publicznych, w tym placów, wiat, ścieżek i altan Kierunek 3.4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznych
<u>Przeciwdziałanie alkoholizmowi i innym uzależnieniom</u>	PZ nr 1 PZ nr 3	CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności Kierunek 1.2. Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną Kierunek 1.5. Wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego mieszkańców poprzez współtworzenie wydarzeń i przestrzeni

<u>Przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozwój rynku pracy</u>	PZ nr 1 PZ nr 3 PU nr 2	CEL 1: Społeczność silna więzią – integracja, aktywizacja i dostępność dla każdego mieszkańca Kierunek 1.1. Rozwój lokalnych przestrzeni społecznych jako centrów integracji i aktywności Kierunek 1.2. Organizacja działań międzypokoleniowych, integracyjnych, warsztatów i wydarzeń lokalnych Kierunek 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom poprzez aktywizację społeczną CEL 2: Gospodarka lokalna – wspieranie przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki Kierunek 2.1. Utworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej lokalny handel i rolnictwo Kierunek 2.2. Wsparcie lokalnych producentów, rolników i rękodzielników Kierunek 2.3. Wykorzystanie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa do tworzenia oferty turystycznej i gospodarczej Kierunek 2.4. Rozwój turystyki weekendowej i rodzinnej wokół stawu i terenów zielonych Kierunek 2.5. Promocja produktów lokalnych i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeziny		
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeziny, zostało pierwotnie przyjęte uchwałą Nr 105/XVII/2000 Rady Gminy Brzeziny z dnia 14 sierpnia 2000 r., następnie kilkakrotnie zmieniano jego zapisy, ostatnio uchwałą Nr 324/XXXIV/14 z dnia 30 czerwca 2014 r. Dokument określa uwarunkowania lokalne oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Brzeziny. W dokumencie szczegółowo określono: • Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, • Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy, • Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego, • Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, • Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, • Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, • Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, • Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, • Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, • Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych, o których mowa w art.10 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, • Obszary przestrzeni publicznej, • Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, • Obszary wymagające przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nie leśne, • Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, • Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych, • Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny, • Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, • Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji, • Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, • Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb występujących w gminie.		

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w niniejszym dokumencie nie będą miały negatywnego wpływu na ustalenia zawarte w Studium.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 z późn. zm.) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeziny zachowuje moc do czasu przyjęcia Planu Ogólnego, jednak nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 roku.

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Realizowane przedsięwzięcia pośrednio lub bezpośrednio wpisują się w założenia przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych oraz pozostają spójne z ich zapisami.

8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

8.1. Kompleksowość programu

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Założeniami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie przewiduje się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. Koncentracja programu

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Brzeziny zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Z kolei diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji dodatkowo pozwoliła na identyfikację negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej.

Zdecydowana większość planowanych podstawowych, jak i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie prowadzona na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Jednak z uwagi na chęć zachowania spójności oraz rozwiązania problemów takich jak m.in. izolacja społeczna, brak zintegrowanej oferty kulturalnej, wypoczynkowej i rekreacyjnej, ograniczone relacje i współpraca pomiędzy mieszkańcami poszczególnych miejscowości, brak miejsca do rozwoju działalności gospodarczej, w tym miejsc handlu bezpośredniego, zdecydowano się ulokować jedno z przedsięwzięć podstawowych poza obszarem rewitalizacji. Dzięki takiemu powiązaniu podobszarów rewitalizacji możliwe

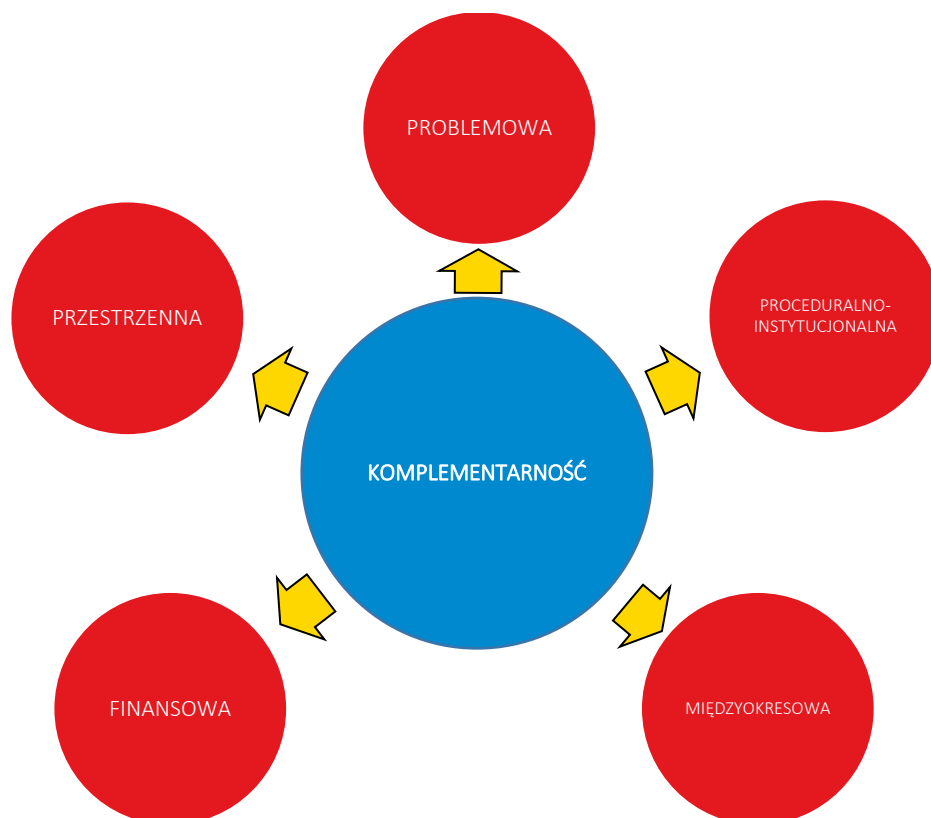
będzie uzyskanie silniejszego oddziaływania między jednostkami pod względem prowadzonych działań rewitalizacyjnych.

Pozostałe planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone wyłącznie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W celu wsparcia prowadzonego procesu rewitalizacji dopuszcza się realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z których jedno również będzie realizowane poza obszarem rewitalizacji (w miejscowości Brzeziny), natomiast drugie, dotyczące ochrony zabytków, dotyczy całej Gminy Brzeziny.

8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1.KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze rewitalizacji oraz częściowo poza nim, jednak oddziałującymi na obszar.

Planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są w zdecydowanej większości w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Poza obszarem rewitalizacji zlokalizowane jest projekt zintegrowany nr 3, który dotyczy zagospodarowania przestrzeni przy stawie gminnym w miejscowości Brzeziny. Przedsięwzięcie, mimo że realizowane jest poza formalnie wyznaczonym obszarem rewitalizacji, w bezpośredni sposób odpowiada na szereg problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, które występują również na tym obszarze. Teren wokół stawu w Brzezinach, dzięki planowanej rewitalizacji oraz istniejącej i rozwijanej sieci ścieżek rowerowych, stanie się dostępny również dla mieszkańców innych miejscowości, w tym obszaru rewitalizacji. Przestrzeń ta może skutecznie przeciwdziałać zjawiskom takim jak nuda, spożywanie alkoholu czy dewastacje, oferując alternatywne formy spędzania czasu. Ponadto stworzy miejsce, w którym lokalni twórcy i artyści będą mogli prezentować swoje prace i inicjatywy szerszej publiczności, co wpłynie na aktywizację społeczną i rozwój kapitału kulturowego w całej Gminie, przyciągając również turystów i wpływając pozytywnie na lokalną gospodarkę. Poza obszarem rewitalizacji zaplanowano również utworzenie targowiska gminnego, które pozytywnie wpłynie na możliwości rozwoju gospodarki lokalnej, także wśród mieszkańców podobszarów rewitalizacji, a także przedsięwzięcie uzupełniające dotyczące ochrony zabytków, które dotyczy całej Gminy.

Pomimo, iż zaplanowane działania są prowadzone w różnych częściach obszaru (poszczególnych podobszarach rewitalizacji), to znacząco oddziałują pomiędzy sobą prowadząc do efektu synergii.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali Gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiona została w załącznikach 1a-1f do Gminnego Programu Rewitalizacji, przy czym realizacja przedsięwzięcia

uzupełniającego nr 1 nie została ujęta na mapie ze względu na objęcie przedsięwzięciem całej Gminy.

8.3.2.KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczyniać się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 6.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 6.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 15 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	środowiskowej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej
PZ nr 1	Miejsca spotkań – energia wspólnoty					
PZ nr 2	Szkoła Naturalnie Nowoczesna – rewitalizacja placówki w Sobiesękach i jej otoczenia					
PZ nr 3	Brzeziny – Serce Gminy					
PU nr 1	Historia wokół nas – ochrona zabytków i edukacja kulturowa					
PU nr 2	Z pola na stół – wsparcie lokalnych producentów i rolników					

Źródło: opracowanie własne.

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne składają się z powiązanych ze sobą działań (modułów) inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, które określić można jako komplementarne względem siebie. Powstały, zintegrowany zestaw działań cechuje się kompleksowością podejmowanej interwencji, przeciwdziałając fragmentacji rewitalizacji na tzw. „rewitalizację techniczną” lub „rewitalizację społeczną”.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa wzajemne oddziaływanie zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16 Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3	PU nr 1	PU nr 2
PZ nr 1	Miejsca spotkań – energia wspólnoty					
PZ nr 2	Szkoła Naturalnie Nowoczesna – rewitalizacja placówki w Sobiesękach i jej otoczenia					
PZ nr 3	Brzeziny – Serce Gminy					
PU nr 1	Historia wokół nas – ochrona zabytków i edukacja kulturowa					
PU nr 2	Z pola na stół – wsparcie lokalnych producentów i rolników					

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3.KOMPLEMENTARNOŚĆ INSTYTUCJONALNA

PROCEDURALNO-

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Brzeziny na lata 2024-2030. Organem odpowiedzialnym za realizację obu wymienionych dokumentów będzie Wójt Gminy Brzeziny, stymulując i koordynując działania, a także odpowiednie komórki Urzędu Gminy Brzeziny, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające

z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 poddany został analizie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. **W tym miejscu zostanie uzupełniona informacja z procedury OOŚ.** Również Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny poddał analizie niniejszy projekt pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. **W tym miejscu zostanie uzupełniona informacja z procedury OOŚ.**

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020 oraz 2021-2027. Stanowią one kontynuację i uzupełnienie wcześniejszych projektów. Przedstawione projekty wynikały z realizacji poprzedniego Programu Rewitalizacji, innych dokumentów lub pozytywnie wpływały na efekty rewitalizacji, choć nie były przewidziane w programie. Ponadto wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni efektywność i skuteczność podejmowanych działań. Realizowane przedsięwzięcia obejmowały wyznaczony obszar rewitalizacji lub pośrednio wpływały na sytuację społeczno-gospodarczą.

Tabela 17 Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich

Perspektywa finansowa 2004-2006				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Beneficjent	Wartość projektu	Dofinansowanie UE
1.	Modernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Brzezinach	Gmina Brzeziny	44 593,00 zł	28 800,00 zł
Perspektywa finansowa 2007-2013				

Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Beneficjent	Wartość projektu	Dofinansowanie UE
1.	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Brzezinach wraz z modernizacją kotłowni i instalacji c.o. oraz instalacją kolektora słonecznego	Gmina Brzeziny	1 601 462,32 zł	1 222 969,93 zł
2.	Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego poprzez zakup ciężkiego pojazdu strażackiego dla OSP Brzeziny.	Gmina Brzeziny	823 956,00 zł	659 164,80 zł
3.	TWÓJ KROK W PRZYSZŁOŚĆ	Gmina Brzeziny / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach	539 266,66 zł	458 376,66 zł
4.	Modernizacja oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy szkołach podstawowych w Gminie Brzeziny	Gmina Brzeziny	207 036,86 zł	175 981,33 zł
5.	Sukces najmłodszych	Gmina Brzeziny	143 437,25 zł	121 921,66 zł
6.	Twoja ALTERNATYWA	Gmina Brzeziny/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach	110 283,50 zł	93 740,98 zł
7.	Prawo jazdy oknem na świat	Gmina Brzeziny/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach	47 515,00 zł	40 387,75 zł
8.	Bądźmy aktywni zawodowo	Gmina Brzeziny	43 900,00 zł	37 315,00 zł
9.	Gotowi na złotą jesień	Gmina Brzeziny/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach	33 333,00 zł	28 333,05 zł
Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Beneficjent	Wartość projektu	Dofinansowanie UE
1.	„Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Brzeziny wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Jagodziniec”	Gmina Brzeziny	13 663 633,76 zł	5 279 942,85 zł
2.	Radosny świat przedszkolaka w Gminie Brzeziny	Gmina Brzeziny	464 166,25 zł	394 541,31 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl/; dostęp 09.06.2025 r.

Jednym z projektów, który podobnie jak działania rewitalizacyjne miał na celu rozwiązanie problemów społecznych i innych, był „Radosny świat przedszkolaka w Gminie Brzeziny”. Celem projektu było zwiększenie liczby miejsc w edukacji szkolnej dla dzieci w wieku 3-4 lat o 20 oraz organizacja zajęć dodatkowych dla 86 dzieci, niwelujących ich deficyty rozwojowe i powodujących wzrost umiejętności poprzez wsparcie prawidłowego rozwoju. Doświadczenia z tego i innych realizowanych projektów będą przydatne podczas wdrażania działań rewitalizacyjnych.

8.3.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przez podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowym wsparciem będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa wielkopolskiego w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027. Kolejnymi możliwościami

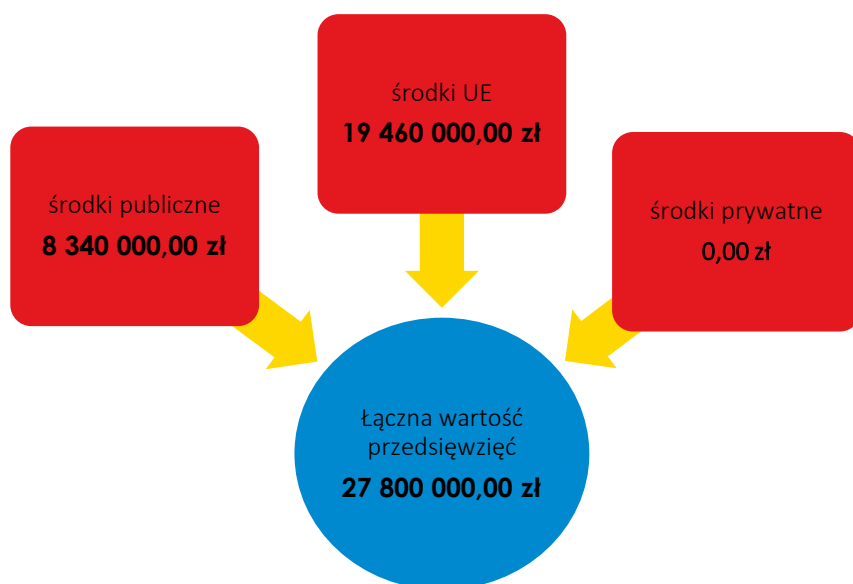
finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz środki budżetu Gminy), środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 27 800 000,00 zł, z czego 8 340 000,00 zł wydatkowane zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Gminy Brzeziny, a 19 460 000,00 zł mln zł finansowane będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 70% dofinansowania).

Rycina 13 Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Brzeziny. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Tabela 18 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
Planowane zintegrowane projekty rewitalizacyjne							
PZ NR 1	Miejsca spotkań – energia wspólnoty	Gmina Brzeziny	14 300 000,00 zł	4 290 000,00 zł	10 010 000,00 zł	0,00 zł	Budżet Gminy Brzeziny, środki zewnętrzne (w tym m. in. Fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027, dotacje krajowe, granty, dotacje NFOŚ i WFOŚ)
PZ NR 2	Szkoła Naturalnie Nowoczesna – rewitalizacja placówki w Sobiesękach i jej otoczenia	Gmina Brzeziny	3 300 000,00 zł	990 000,00 zł	2 310 000,00 zł	0,00 zł	Budżet Gminy Brzeziny, środki zewnętrzne (w tym m. in. Fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027, dotacje krajowe, granty, dotacje NFOŚ i WFOŚ)
PZ NR 3	Brzeziny – Serce Gminy	Gmina Brzeziny	8 500 000,00 zł	2 550 000,00 zł	5 950 000,00 zł	0,00 zł	Budżet Gminy Brzeziny, środki zewnętrzne (w tym m. in. Fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027, dotacje krajowe, granty, dotacje NFOŚ i WFOŚ)
Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
PU1	Historia wokół nas – ochrona zabytków i edukacja kulturowa	Gmina Brzeziny	700 000,00 zł	210 000,00 zł	490 000,00 zł	0,00 zł	Budżet Gminy Brzeziny, środki zewnętrzne (w tym m. in. Fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027, dotacje krajowe, granty, fundusze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)

PU2	Z pola na stół – wsparcie lokalnych producentów i rolników	Gmina Brzeziny	1 000 000,00 zł	300 000,00 zł	700 000,00 zł	0,00 zł	Budżet Gminy Brzeziny, środki zewewnętrzne (w tym m. in. Fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027, dotacje krajowe, granty, dotacje NFOŚ i WFOŚ)
Ogółem			27 800 000,00 zł	8 340 000,00 zł	19 460 000,00 zł	0,00 zł	-

10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania Gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

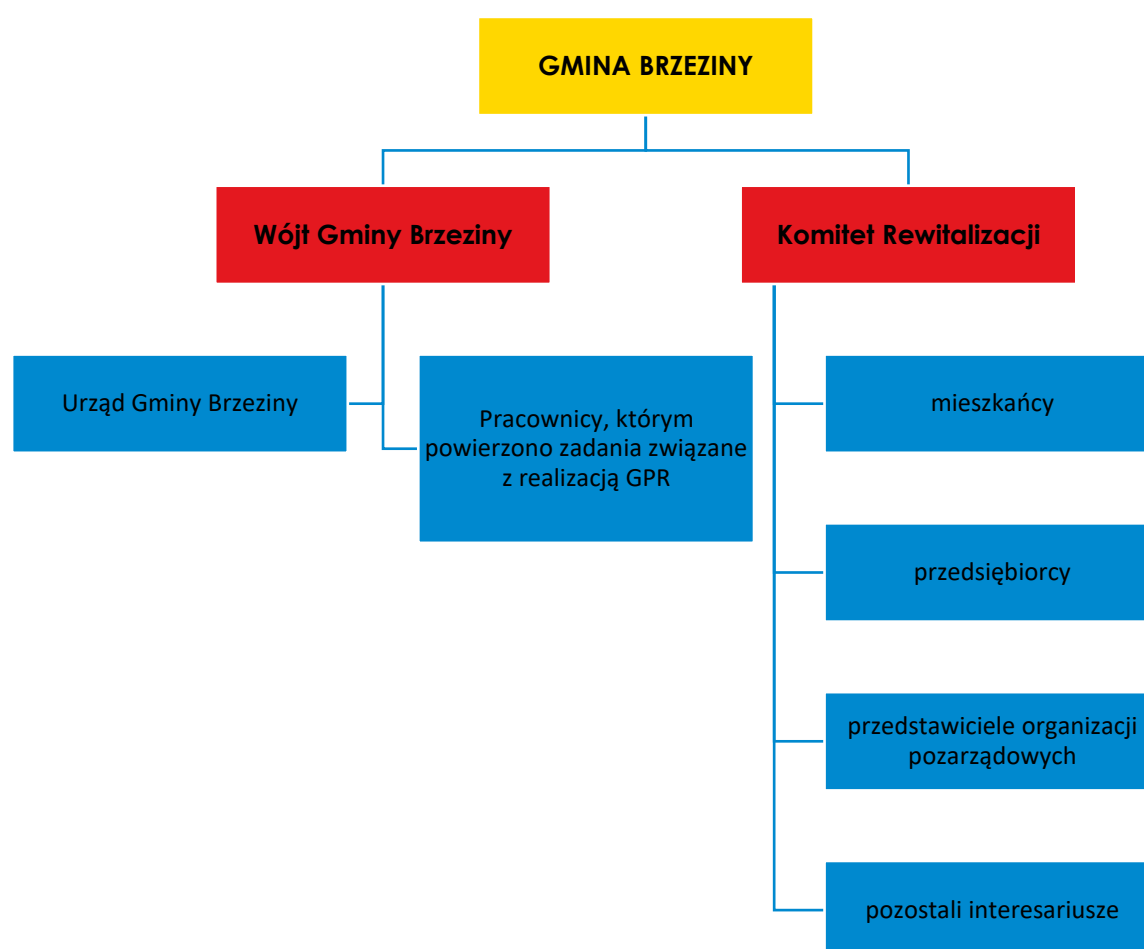
Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Wójt Gminy Brzeziny. Pełni on rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z wyznaczonymi przez niego pracownikami Urzędu Gminy Brzeziny.

Do zadań pracowników wskazanych przez Wójta Gminy Brzeziny należeć będzie:

- koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Gminy Brzeziny zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy oraz sprawuje funkcję opiniotwórczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Wójta, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030.

Rycina 14 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030

Źródło: opracowanie własne.

10.2. Koszty zarządzania

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Brzeziny ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Gminy i stanowić będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Nie przewiduje się wyodrębnienia osobnego stanowiska do realizacji GPR, w związku z czym, zadania związane z realizacją niniejszego dokumentu zostaną powierzone pracownikom według aktualnej struktury organizacyjnej, zgodnie z właściwościami poszczególnych wydziałów.

Ponadto, dodatkowym organem w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest Komitet Rewitalizacji, pełniący funkcje opiniodawczo-doradcze, którego praca ma charakter społeczny. Obsługa organizacyjna Komitetu pełniona będzie w ramach działań Urzędu Gminy Brzeziny.

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 5 lat. Rok 2025 jest rokiem kończącym prace nad przygotowywaniem dokumentu oraz rozpoczynającym przygotowania do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Z końcem roku 2025 planuje się z kolei powołanie Komitetu Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji oblige do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na dwa 3-letnie okresy. Rok 2030 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 19 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2025-2027	2028-2030
Prace nad GPR/Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR oraz zakończenie prac nad GPR:
Uchwalenie GPR Wyznaczenie pracowników Urzędu Gminy Brzeziny odpowiedzialnych za koordynowanie procesu wdrażania GPR Powołanie Komitetu Rewitalizacji Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2025-2027	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2028-2030
Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2025 (do 31 marca 2026 r.), 2026 (do 31 marca 2027 r.) i 2027 (do 31 marca 2028 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2028 (do 31 marca 2029 r.), 2029 (do 31 marca 2030 r.), 2030 (do 31 marca 2031 r.)

Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2025-2027 (do 30 kwietnia 2028 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2028-2030 (do 30 kwietnia 2031 r.) Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2025-2030
--	---

Źródło: opracowanie własne.

11. OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania). Na każdym etapie prac nad GPR każda osoba zainteresowana procesem mogła wziąć udział w konsultacjach społecznych, które prowadzone były w sposób niewykluczający ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Gminy Brzeziny,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Gminy,
- samorządowi gminnemu,
- partnerom społeczno-gospodarczym,
- podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie,
- podmiotom działającym na rzecz ochrony środowiska,
- podmiotem odpowiedzialnym za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji,

- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Brzeziny.

Konsultacje społeczne dokumentu „Diagnoza gminy Brzeziny do Programu Rewitalizacji na lata 2016-2022” przeprowadzone w okresie od 30 marca do 29 kwietnia 2017 r. Dokument był dostępny na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy Brzeziny w zakładce Rewitalizacja, na stronie internetowej Urzędu Gminy www.brzeziny-gmina.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy w Brzezinach w pokoju nr 11. Dodatkowo przeprowadzono w ramach konsultacji społecznych bezpośrednie spotkanie z mieszkańcami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz pozostałymi zainteresowanymi osobami 12 kwietnia 2017 r. w godzinach 12-17. Podczas konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi.

Konsultacje społeczne projektu wyznaczania obszarów zdegradowanych i do rewitalizacji – zostały przeprowadzone w formie ankiety w okresie od 30 marca do 29 kwietnia 2017 r. Dostępna była na stronie internetowej www.brzeziny-gmina.pl, oraz tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy. Podczas konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi.

Dwa badania ankietowe PAPI. Pierwsze dotyczyło obszarów problemowych w Gminie. Wypełniło ją w sumie 52 mieszkańców. Badanie zostało przeprowadzone w terminie 15 – 30 marca 2017 r. Druga ankieta dotyczyła projektu uchwały Rady Gminy Brzeziny w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Brzeziny. Wypełniło ją 8 respondentów. Ankieta została przeprowadzona podczas spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami w dn. 12 kwietnia 2017 r. Wszelkie wyniki konsultacji oraz raporty podsumowujące udostępniane były na stronach internetowych Gminy Brzeziny. Należy zauważyć, że konsultacje dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji odbywały się w 2017 roku, kiedy to obowiązywały inne wytyczne w zakresie konsultowania, ujęte w ówczesnym brzmieniu ustawy o rewitalizacji.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030, w dniu 28 maja 2025 roku odbyły się warsztaty rewitalizacyjne z mieszkańcami, w tym także liderami społecznymi i przedstawicielami jednostek organizacyjnych Gminy oraz przedstawicielami Urzędu Gminy Brzeziny. Warsztaty przeprowadzono w sali Brzezińskiego Centrum Kultury i Biblioteki w Brzezinach, ze względu na centralne położenie względem wszystkich podobszarów rewitalizacji. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z trzech modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?”, „Mamy potencjał!” oraz „Działamy na obszarze!”. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy

wskazali lokalne potencjały obszaru rewitalizacji, a następnie zaproponowali pomysły na działania rewitalizacyjne w określonych podobzrach. Wypracowane wnioski posłużyły do opracowania rozdziału 3, 4, 5 oraz 6 niniejszego dokumentu.

W dniu 27 maja 2025 r. odbyła się wizja lokalna, podczas której przedstawiciele Urzędu Gminy Brzeziny oprowadzili zainteresowane osoby po miejscach i obiektach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie spaceru omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

Przeprowadzono również wywiady pogłębione z przedstawicielami Urzędu Gminy Brzeziny oraz jednostek organizacyjnych, które pozwoliły na uszczegółowienie wniosków płynących z warsztatów i wizji lokalnej.

Rycina 15 uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas warsztatów rewitalizacyjnych w dniu 28.05.2025 r.

Na etapie programowania zaproszono również interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Kolejną formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Konsultacje odbyły się od dnia 9 lipca 2025 r. do dnia 13 sierpnia 2025 r. Wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi i wnioski do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego

papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego on-line.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu GPR ogłoszono nie później niż w dniu rozpoczęcia konsultacji, tj. 9 lipca 2025 roku w następujących formach:

- przez publikację w prasie;
- przez wywieszenie w widocznym miejscu na terenie objętym dokumentem poddawany konsultacjom oraz w siedzibie obsługującego do urzędu;
- przez udostępnienie informacji na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na swojej stronie internetowej;
- w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

W tym miejscu zostaną uzupełnione informacje po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu GPR.

Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpiła również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego przeprowadzone były również konsultacje społeczne, w trybie przewidzianym w ustawie o rewitalizacji.

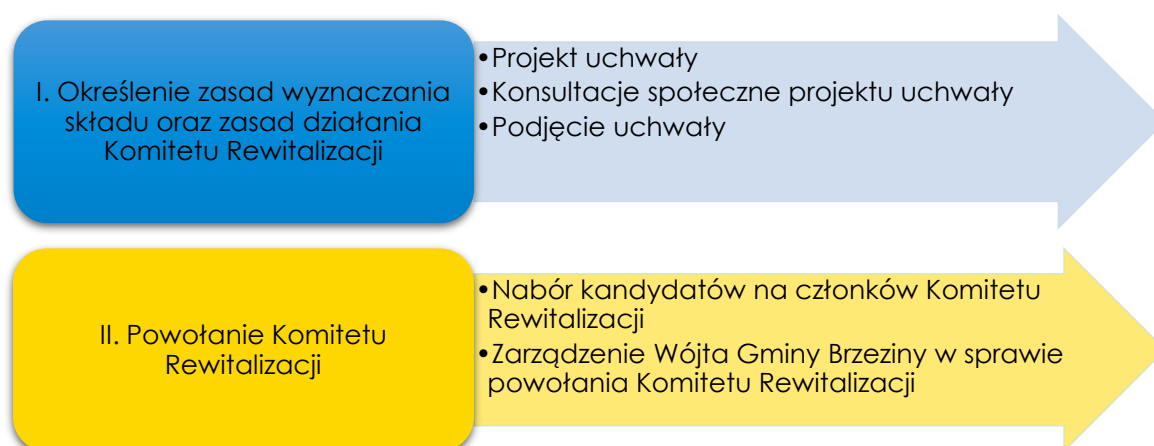
Konsultacje odbyły się od dnia 9 lipca 2025 r. do dnia 13 sierpnia 2025 r. Wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu ww. uchwały. Konsultacje przeprowadzono w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym. Szczegółowe wyniki konsultacji społecznych projektu uchwały, wraz z odniesieniem się do uwag opublikowane zostały w sprawozdaniu z konsultacji.

Kolejnym etapem będzie powołanie Komitetu Rewitalizacji zgodnie z przyjętym Regulaminem. Wśród członków Komitetu Rewitalizacji będą mogli się znaleźć:

- przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- przedstawiciele mieszkańców spoza obszaru rewitalizacji;
- przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów;
- przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność gospodarczą, lub przedstawiciele właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, społecznych inicjatyw mieszkaniowych, towarzystw budownictwa społecznego oraz członków kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze

rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów, wyłonionych w drodze otwartego naboru;

- przedstawiciele Urzędu Gminy Brzeziny, jednostek organizacyjnych, w szczególności ekspertów w zakresie problematyki społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej;
- przedstawiciele Rady Gminy Brzeziny.

Rycina 16 Etapy powołania Komitetu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialni będą pracownicy Urzędu Gminy Brzeziny z organizacjami pozarządowymi. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawować będzie Komitet Rewitalizacji.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań.

Realizacja przedsięwzięć pozwoli na stworzenie atrakcyjnych i przyjaznych przestrzeni dla mieszkańców i osób odwiedzających obszar rewitalizacji. Wpłynie na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania integracyjne, a także uczestnictwa w szeregu spotkań edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz imprez o różnym charakterze wykorzystujących zmodernizowaną infrastrukturę.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie

do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy.

12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

12.1. Monitoring programu

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest jego monitoring oraz ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba. Za monitoring Programu odpowiadać będą pracownicy Urzędu Gminy Brzeziny, we współpracy z jednostkami organizacyjnymi Gminy oraz pozostałymi partnerami w projektach i prowadzony on będzie w czterech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. monitorowanie stopnia realizacji celów za pomocą tabeli ewaluacyjnej stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu (raz na rok);
3. monitorowanie skutków realizacji Programu poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji;
4. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego Programu.

Na podstawie powyższych parametrów sporządzany będzie raport monitoringowy (raport z postępów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030), który corocznie przygotowywać będą pracownicy Urzędu Gminy Brzeziny we współpracy z Komitetem Rewitalizacji. Sprawozdawczość za dany rok będzie opracowywana do 31 marca następnego roku kalendarzowego.

12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Wójta Gminy

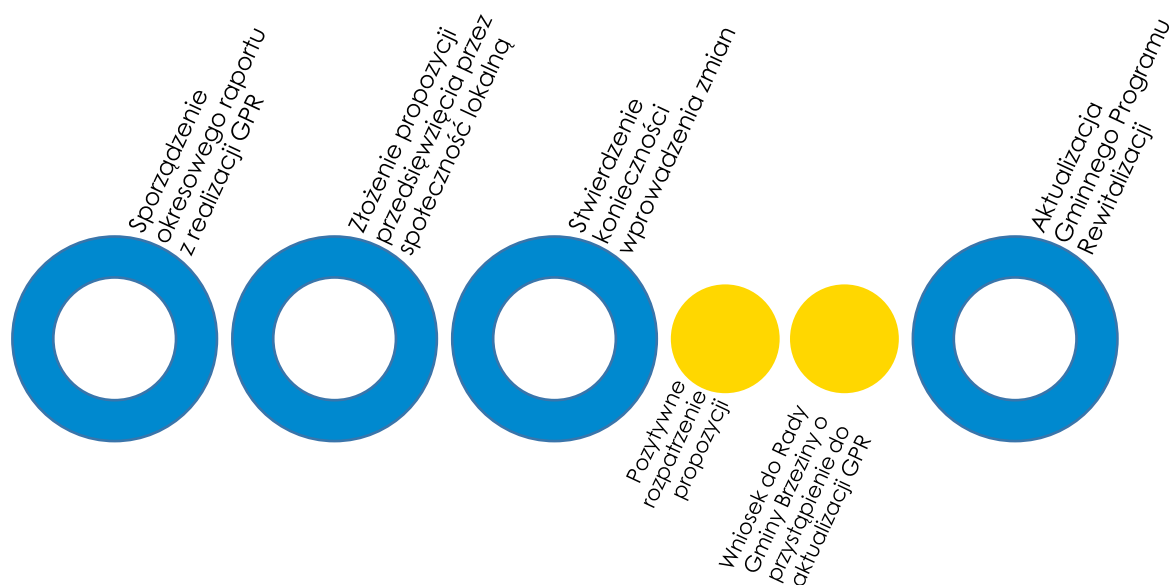
Brzeziny przy pomocy pracowników Urzędu Gminy Brzeziny. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt Gminy Brzeziny wraz z oddelegowanymi do tego zadania pracownikami w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030, Wójt występuje do Rady Gminy Brzeziny z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030 wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Rycina 17 Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto pracownicy Urzędu Gminy Brzeziny będą odpowiedzialni za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad przez nich ustalonych. Na podstawie zebranych wniosków, pracownicy będą mogli wnioskować do Wójta i Rady Gminy Brzeziny o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi za sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Brzeziny są to:

- Uchwała Nr XXXIII/329/2021 Rady Gminy Brzeziny z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brzeziny na lata 2022 – 2026;
- Uchwała Nr 256/XXVIII/13 Rady Gminy Brzeziny z dnia 20 listopada 2013 roku w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na okres dłuższy niż trzy lata lub na czas nieoznaczony, stanowiących mienie Gminy Brzeziny

Ponadto w Gminie Brzeziny obowiązuje również Uchwała Nr 45/VI/03 Rady Gminy Brzeziny z 25 kwietnia 2003 r. w sprawie sprzedaży komunalnych lokali mieszkalnych.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030.

14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI

Z uwagi na fakt, że jest to kontynuacja działań rewitalizacyjnych prowadzonych w Gminie Brzeziny na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji, w 2017 roku podjęta została uchwała nr XXVIII/241/2017 Rady Gminy Brzeziny z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie: określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Brzeziny. Komitet został zawiązany, jednak po upływie jego 5-letniej kadencji nie udało się powołać nowych członków z uwagi na brak zainteresowania mieszkańców.

Mając na uwadze trudności z zachęceniem mieszkańców do uczestnictwa w Komitecie Rewitalizacji, a także trudności organizacyjnych z tym związanych, Gmina Brzeziny zobowiązuje się do zmiany uchwały o określeniu zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, w tym, w miarę możliwości, planuje się uproszczenie zasad naboru oraz ustalenie realnej liczby mieszkańców, którzy mogą wejść w skład Komitetu.

Uchwała dotycząca zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji zostanie podjęta przed uchwaleniem niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji, natomiast dopuszcza się powołanie samego Komitetu już po wejście w życie Gminnego Programu Rewitalizacji, jednak bez zbędnej zwłoki.

15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne Gminy nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji.

16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

16.1. Wskazanie zakresu zmian w planie ogólnym gminy

W momencie opracowywania niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji obszar Gminy Brzeziny nie jest objęty planem ogólnym. Do czasu uchwalenia planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 roku dokumentem planistycznym obowiązującym na obszarze rewitalizacji, jak i całej Gminy Brzeziny jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeziny, pierwotnie przyjęte uchwałą Nr 105/XVII/2000 Rady Gminy Brzeziny z dnia 14 sierpnia 2000 r., następnie kilkakrotnie zmienianą, ostatnio uchwałą Nr 324/XXXIV/14 z dnia 30 czerwca 2014 r.

W momencie opracowywania niniejszego dokumentu, Gmina Brzeziny przystąpiła do opracowania planu ogólnego, co wyrażone zostało przyjęciem uchwały nr II/24/2024 Rady Gminy Brzeziny z dnia 29 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Brzeziny. Wskazuje się, aby na etapie opracowania planu ogólnego uspójnić jego ustalenia z działaniami wynikającymi z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto zwraca się uwagę na zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 13b pkt 3 lit. o wskazuje, że ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając m.in. obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W granicach obszaru rewitalizacji nie obowiązują żadne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga zatem zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także uchwalenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach podobszarów rewitalizacji.

17 ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Załączniki 1a-1f stanowią osobną kartę dokumentu.

Załącznik nr 2: Tabela ewaluacyjna

Tabela 20 Tabela ewaluacyjna

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość bazowa dla całego obszaru rewitalizacji (2024)	Wartość docelowa (2030)
Cel 1	1.1.	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	19,3%	19,8%
	1.2.	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	20,6%	20,6%
	1.3. 1.4. 1.5.	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,36	0,43
Cel 2	2.1.	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	1,90	1,20
	2.2. 2.3. 2.4. 2.5.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	4,98	7,42
		Liczba zarejestrowanych jednoosobowych działalności gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	4,34	6,76
Cel 3		Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,27	0,27
	3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5.	Liczba obiektów przestrzeni publicznej (place zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,27	0,14
		Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,18	0,18

Źródło: opracowanie własne.

Załącznik nr 3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Tabela 21 Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna		Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.
Partnerzy		Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.
Miejsce realizacji		Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.
Aktualny status projektu		Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu		Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.
Rezultaty projektu		Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu		Wskaż całkowitą wartość projektu
Poniesione koszty		Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu
Dofinansowanie UE		Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych
Program wsparcia		Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt

Źródło: opracowanie własne.

Spis tabel

Tabela 1 Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków występujące w granicach podobszarów rewitalizacji	18
Tabela 2 Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Brzeziny	20
Tabela 3 Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz średniej dla Gminy Brzeziny	29
Tabela 4 Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej podobszarów rewitalizacji oraz dla Gminy Brzeziny	31
Tabela 5 Stan powietrza atmosferycznego w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w strefie wielkopolskiej w 2023 roku	32
Tabela 6 Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Brzeziny	35
Tabela 7 Porównanie wskaźników dla sfery technicznej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Brzeziny.....	42
Tabela 8 Wykaz organizacji pozarządowych działających w granicach obszaru rewitalizacji i okolicach	50
Tabela 9 Cele i kierunki rewitalizacji	61
Tabela 10 Opis projektu zintegrowanego nr 1	64
Tabela 11 Opis projektu zintegrowanego nr 2	70
Tabela 12 Opis projektu zintegrowanego nr 3	73
Tabela 13 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	77
Tabela 14 Opis dokumentów strategicznych realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji.....	80
Tabela 15 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	93
Tabela 16 Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	94
Tabela 17 Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich.....	95

Tabela 18 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	100
Tabela 19 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.....	104
Tabela 20 Tabela ewaluacyjna.....	119
Tabela 21 Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030	120

Spis rycin

Rycina 1 Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Brzeziny	10
Rycina 2 Pokrycie terenu podobszar Moczalec	13
Rycina 3 Pokrycie terenu podobszar Dziecioły	14
Rycina 4 Pokrycie terenu podobszar Zagórna	15
Rycina 5 Pokrycie terenu podobszary Sobiesęki i Piegonisko-Wieś	16
Rycina 6 Pokrycie terenu podobszar Wrzqca	17
Rycina 7 Przestrzenie publiczne w miejscowościach: Moczalec, Dziecioły, Sobiesęki, Piegonisko-Wieś i Wrzqca	38
Rycina 8 Przestrzeń przy Szkole Podstawowej w Sobiesękach	39
Rycina 9 Przestrzeń nad stawem gminnym w Brzezinach	40
Rycina 10 Obiekty publiczne w złym stanie technicznym w Sobiesękach	45
Rycina 11 Obiekty w złym stanie technicznym w miejscowościach: Dziecioły, Piegonisko-Wieś oraz Zagórna	47
Rycina 12 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji	61
Rycina 13 Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych	99
Rycina 14 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030	103
Rycina 15 uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych	108
Rycina 16 Etapy powołania Komitetu Rewitalizacji	110
Rycina 17 Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeziny do roku 2030	114